İMAMHATİP MÜFREDATIYLA BİREBİR UYUMLU

ADIM ADIM ARAPÇA DİLBİLGİSİ

NURTEKİN NAZMİ METİN

Cümle İ'rapları

Kalıp Cümleler

"Sıra sizde" Çözümlü Testler

Konu Anlatımı

Ünite Sonu Değerlendirmeler

MEKTEP YAYINLARI

Genel Yayın Yönetmeni

Fatih GÜNEŞ

Hazırlayan

Nurtekin Nazmi METİN

Grafik-Tasarım

Nurtekin Nazmi METİN

Resimleyen

Nurtekin Nazmi METİN

Kapak Tasarım

Akın ÖZTÜRK

ISBN:978-605-5067-

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sertifika No:19545

Basım Yeri ve Yılı:

MİLSAN A.Ş. 2016

Mektep Yayınları İletişim:

Akşemsettin Mah. Kınalızade sok. No: 15/A Fatih/ İSTANBUL

Tel: 02125316995 - 02125316996

www.mektepyayinlari.com.tr - mektepyayinlari@hotmail.com

بسم الله الرحمان الرحيم

ÖNSÖZ

Bu kitap, özelde İmam Hatip Liseleri, genelde Arapça okutan tüm Fen, Anadolu ve Sosyal Bilimler Liselerinde okuyan öğrencilerimizin ders kitaplarında işlenen dilbilgisi konularını kendi kendilerine öğrenebilmeleri için hazırlanmıştır. Bu amaçla ders kitabında işlenen dilbilgisi konuları düzeye uygun, akıcı ve anlaşılır bir üslupla anlatılmış, konunun sonunda anlama sorularına yer verilerek öğrencilerimizin öğrendiklerini test etmeleri ve kitaptan azami faydalanmaları hedeflenmiştir.

Bu kitabı hazırlarken desteklerini esirgemeyen değerli eşim, çocuklarım, arkadaşlarım ve öğrencilerime kalbî şükranlarımı sunarım.

Gayret bizden, yardım Rabbimiz' dendir.

NURTEKİN NAZMİ METİN
nurtekinmetin@hotmail.com
MALATYA-2016

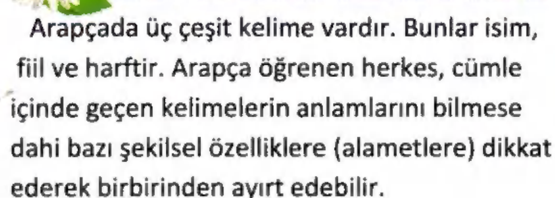

İÇİNDEKİLER

ARAPÇADA KELİME ÇEŞİTLERİ

Arapçada üç çeşit kelime vardır. Bunlar isim, fiil ve harftir. Arapça öğrenen herkes, cümle içinde geçen kelimelerin anlamlarını bilmese dahi bazı şekilsel özelliklere (alametlere) dikkat ederek birbirinden ayırt edebilir.

İSİM İsimleri kısaca varlıklara ad olan kelimeler diye tarif edebiliriz. İsimlerde zaman kavramı yoktur. İsimleri öncelikle anlamlarıyla fiil ve harflerden ayırt edebiliriz. Anlamlarını bilmediğimiz durumlarda ise isimlerin özelliklerine bakarız.

İSİMLERİN ÖZELLİKLERİ

1) İsimler başlarına (ال) harfleri alabilirler. Bu (ال) harflerine belirlilik takısı ya da harf-i tarif deriz. Arapça bir cümle içinde (ال) harflerini almış bir kelime görürsek bu kelimenin isim olduğunu anlarız. Kısaca fiil ve harfler (ال) takısı almazlar. اَلْـمَدْرَسَةُ ، اَلْوَلَدَ ، اَلْقَلَمِ ، اَلطَّالِبَةُ ، اَلْبَيْتَ

2) İsimlerin son harflerinin harekesi iki ötre, iki üstün, iki esre dediğimiz tenvinli olabilir. Fiil ve harflerin tenvin alması söz konusu değildir.

مَدْرَسَةٌ ، وَلَدًا ، قَلَمٍ ، طَالِبَةٌ ، بَيْتًا ، كِتَابٍ ، نَافِذَةٌ ، بِنْتًا ، سَبُّورَةٍ

3) İsimlerin başlarında harf-i cer bulunabilir. Fiillerin ve harflerin başında harf-i cer bulunmaz. Başına harf-i cer gelmiş isimlerin son hareke ya da harflerinde değişiklik meydana gelir.

فِي الْبَيْتِ ، عَنِ الْـمَدْرَسَةِ ، اِلَي الْحَدِيقَةِ ، مِنَ الْـمَكْتَبَةِ ، عَلَي الطَّاوِلَةِ

4) İsimlerin sonunda kapalı tâ (müenneslik tâ'sı) gelebilir.

نَافِذَةٌ ، حَقِيبَةٌ ، طَبِيبَةٌ ، مَدْرَسَةٌ ، مَكْتَبَةٌ ، مِمْحَاةٌ ، مِبْرَاةٌ ، غَسَّالَةٌ ، حَدِيقَةٌ

5) İsimlerin başında nida (seslenme) edatları (أَيَا ، يَا) bulunabilir.

Fiil ve harflerin başında nida edatları bulunmaz.

يَا زَيْنَبُ ، يَا وَلَدُ ، يَا رَجُلُ ، يَا رَسُولَ اللهِ

NOT: Bir kelimenin yukarıda bahsettiğimiz özelliklerden sadece birini taşıması isim olarak kabul edilmesi için yeterlidir. Bununla beraber isimler saymış olduğumuz özelliklerden birden fazlasını aynı anda bulundurabilir.

اَلطَّالِبُ فِي الْمَدْرَسَةِ cümlesinde اَلْمَدْرَسَةِ kelimesinin başında(ال) harfleri olması, sonunda kapalı tâ (ة) bulunması ve öncesinde (فِي) harf-i ceri olmasından dolayı isimdir denir.

Ayrıca isimler cümle içinde kullanıldığı yere göre merfu olur. Yani tekil isimler için son harfinin harekesinin ötre olması.

الكِتَابُ مُفِيدٌ (Kitap faydalıdır), جَاءَ الطَّالِبُ - (Öğrenci geldi.)

Yine isimler cümle içerisinde mansub olur. Yani tekil isimler için son harfinin harekesinin üstün olması. رَأَيْتُ الطَّالِبَ (Öğrenciyi gördüm.)

İsimler yine cümle içerisinde kullanıldığı yere göre mecrur olurlar. Yani tekil isimler için son harfinin harekesinin esre olması.

سَلَّمْتُ عَلَى الطَّالِبِ (Öğrenciye selam verdim.)

SIRA BİZDE: Cümlelerde geçen isimleri ve hangi özellikleri sayesinde isim olduklarını belirtelim.

يَطِيرُ النَّحْلُ مِنْ زَهْرَةٍ اِلَي زَهْرَةٍ Arı bir çiçekten diğerine uçuyor.		ذَهَبَ الطَّالِبُ اِلَي الْـمَدْرَسَةِ صَبَاحًا Öğrenci sabahleyin okula gitti.	
اَلنَّحْلُ	ال harflerini alması	اَلطَّالِبُ	ال harflerini alması
زَهْرَةٍ	Sonunda tenvin, başında harf-i cer olması	اَلْـمَدْرَسَةِ	ال ve ة alması
زَهْرَةٍ	Sonunda tenvin, başında harf-i cer olması	صَبَاحًا	Sonunda tenvin olması

FİİL İş, hareket, oluş bildiren kendi başlarına anlamları olan kelimelerdir. كَتَبْتُ(yazdım) ، قَرَأَ (okudu ، يَذْهَبُ (gidiyor) تَشْرَبُ (içiyorsun) ، اُنْصُرْ (yardım et) ، اِفْتَحْ (aç).

Fiillerde zaman olduğunu unutmamak gerekir.

FİİLLERİN ÖZELLİKLERİ

Fiiller, isme ait özellikler olan başlarına (ال) harfleri almazlar. Son harflerinin harekesi iki ötre, iki üstün, iki esre dediğimiz tenvinli olmaz. Başlarında harf-i cer bulunmaz. Sonlarında kapalı tâ bulunmaz. Başlarında nida edatları bulunmaz. Fiiller zamanları bakımından üçe ayrılırlar. Mâzi, muzâri ve emir fiil.

MAZİ FİİL

Türkçeye di'li ya da miş'li geçmiş zamanla tercüme edilir. جَلَسَ التِّلْمِيذُ (Öğrenci oturdu), غَسَلَتْ فَاطِمَةُ يَدَهَا (Fatma elini yıkadı). Cümlelerdeki جَلَسَ ve غَسَلَتْ mazi fiillerdir. Mazi fiillerin sonunda bulunan تُمْ ، تُنَّ ، تَ ، تِ ، تُ ، تُمَا ، نَا gibi ekler, mazi fiilleri diğer kelime çeşitlerinden (isim, harf, muzari ve emir fiil) ayırt etmemizi sağlar. Mazi fiiller için çekimlenme sırasında sonlarındaki asıl (kök) harfleri değişmediğinden dolayı mebni yani kalıplaşmış denir.

SIRA BİZDE: Cümlelerde geçen mazi fiilleri ve hangi gerekçeyle mazi fiil olduklarını belirtelim.

كَتَبْتُ رِسَالَةً طَوِيلَةً Uzun bir mektup yazdım.		ذَهَبْنَا اِلَي الْـمَدْرَسَةِ صَبَاحًا Sabahleyin okula gittik.	
كَتَبْتُ	تُ ekini alması	ذَهَبْنَا	نَا ekini alması

MUZARİ FİİL

Türkçeye şimdiki zaman, geniş zaman ve nadiren de olsa gelecek zamanla tercüme edilir. Mûzari fiillerin başına gelen bazı edatlar mûzari fiilin sonunda hareke değişimi veya harf düşmesine neden olur. Bundan dolayı mûzari fiile mu'reb yani değişken denir. Mûzari fiillerin başında اَتَيْنَ muzaraat harflerinden birisi bulunur. Bu harfler mazi fiiller ve isimlerin başında yer almaz.

SIRA BİZDE: Cümlelerde geçen muzari fiilleri ve hangi gerekçeyle muzari fiil olduklarını belirtelim.

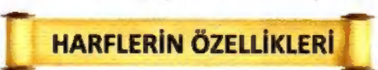

يُحِبُّ الْـمُدَرِّسُ التَّلَامِيذَ Öğretmen öğrencileri seviyor.		اَشْرَبُ اللَّبَنَ Süt içiyorum.	
يُحِبُّ	Başına يَ ekini alması	اَشْرَبُ	Başına ا ekini alması

EMİR FİİL Bir işin olmasının veya yapılmasının istendiği fiillerdir. Emir fiil talep içerir. Emir fiil mebni (kalıplaşmış) dir.

اُكْتُبْ (yaz), اِشْرَبْ (iç), اُنْصُرْ (yardım et), اِفْتَحْ (aç), اِغْسِلْ (yıka)

HARF Tek başına anlamları olmayan, başına geldikleri isim ve fiillerle bir anlam ifade eden kelimelerdir. Harfler Türkçe' de olsa olsa edat olarak kabul edilebilir. Elbette Arap alfabesi de harflerden oluşur. Ancak bizim harften kastımız kelime çeşidi olarak sayılanlardır.

HARFLERİN ÖZELLİKLERİ

Harfler için "İsim ve fiillerin özelliklerini taşımayan kelimelerdir." diyebiliriz. Harfler son harflerinin harekeleri değişmeyen kalıplaşmış (mebni) kelimelerdir. Yalnız başlarına kullanıldıklarında bir anlam ifade etmeyen harfler, bir ismin ya da fiilin başına gelmesi durumunda anlam kazanırlar. Harflerden bazıları başına geldikleri kelimenin son hareke ya da harfinde değişiklik yapar. Bir kısım harf ise bir değişiklik yapmaz.

Kendinden sonra gelen kelimeler üzerinde değişiklik yapan harflere etken (amil) denir. لَنْ ، بِ ، مِنْ ، اِلَي ، إنَّ ،عَلَي ، لَمْ harflerdendir.

فِي الْبَيْتِ وَلَدٌ	عَلَى الْـمَكْتَبِ طَبَقٌ
Evde bir çocuk var.	Masanın üzerinde bir tabak var.

Yukarıda geçen الْبَيْتِ kelimesi ile الْـمَكْتَبِ kelimesi başlarında bulunan harf-i cer dolayısıyla esre ile harekelenmiştir.

Harflerin bazısı sadece bağlaç olarak kullanılırlar. Bu çeşit harfler etken değildir. Yani kendinden sonra gelen kelimeler üzerinde değişiklik yapmazlar. Örneğin هَلِ الْوَلَدُ كَبِيرٌ ؟ (Çocuk büyük mü?)

Dikkat edilecek olursa هَلْ edatı kendinden sonra gelen isim üzerinde herhangi bir değişiklik yapmamıştır.

SIRA BİZDE: Cümlelerde geçen harfleri belirtelim.

بِاسْمِ الله	" أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ"
Allah'ın adıyla!	" Dini yalanlayanı gördün mü?"

Birinci ayette geçen أَ kendinden sonraki kelimenin sonunda bir değişiklik yapmazken, ikinci cümlede geçen بِ kendinden sonraki kelimenin son harfinin esre ile harekelenip okunmasını sağlamıştır.

İSİMLERDE ERİLLİK-DİŞİLLİK

Arapçada isimler cinsiyet yönünden müzekker/eril, müennes/dişil diye iki kısma ayrılır.

MÜZEKKER / ERİL

Müzekker isimler, fizyolojik olarak erkek olan ve mecazen yani dilbilgisel olarak eril kabul edilen isimler diye iki bölümde değerlendirilir.

مُدَرِّسٌ (öğretmen), رَجُلٌ (adam), طَبِيبٌ (doktor), وَلَدٌ (çocuk)

أَسَدٌ (aslan), حِصَانٌ (at), ثَوْرٌ (öküz), دِيكٌ (horoz), قِطٌّ (kedi)

gibi isimler **hakiki müzekker**dir.

قَلَمٌ (kalem), كِتَابٌ (kitap), بَابٌ (kapı), صَفٌّ (sınıf), بَيْتٌ (ev) gibi isimler

mecazi müzekker yani dilbilgisel olarak müzekker kabul edilen isimlerdir.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN HAKİKİ VE MECAZİ MÜZEKKERLERİ BELİRTELİM.

اَلْقِطُّ جَمِيلٌ Kedi güzeldir.	اَلْمُدَرِّسُ نَشِيطٌ Öğretmen aktiftir.
اَلْكِتَابُ مُفِيدٌ Kitap faydalıdır.	اَلرَّجُلُ قَوِيٌّ Adam güçlüdür.

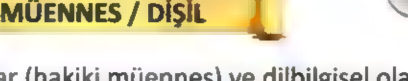

اَلْمُدَرِّسُ ، اَلْقِطُّ ، اَلرَّجُلُ hakiki müzekker,

اَلْكِتَابُ mecazi müzekkerdir.

Bazı isimler sonlarına dişilik belirtisi olan (ة) almalarına rağmen dilbilgisi açısından hakiki müzekkerdir. طَلْحَة ، حَمْزَة ، خَلِيفَة gibi.

MÜENNES / DİŞİL

Fizyolojik olarak dişil olanlar (hakiki müennes) ve dilbilgisel olarak dişil kabul edilenler (mecazi müennes) diye iki bölüme ayrılır. Müennes isimlerin sonunda genellikle (ة) harfi bulunur. **Hakiki müennese örnek;**

مُدَرِّسَةٌ (Bayan öğretmen), مَرْأَةٌ (Kadın), طَبِيبَةٌ (Bayan doktor)

طَالِبَةٌ (öğrenci), بَقَرَةٌ (İnek), دَجَاجَةٌ (Tavuk) , خَالَةٌ (Teyze)

Bazı isimler sonlarına dişilik belirtisi olan (ة) almamasına rağmen dilbilgisi açısından hakiki müennestir.
أُمٌّ(Anne), بِنْتٌ(Kız), أُخْتٌ (Kız kardeş), زَيْنَبُ (Zeynep) gibi.

Mecazi müennese örnek;
نَافِذَةٌ (Pencere), مِرْآةٌ (Ayna), أُسْرَةٌ (Aile), سَاعَةٌ (Saat) , مَكْتَبَةٌ (Kütüphane)

حَقِيبَةٌ (Çanta), سَبُّورَةٌ (Yazı tahtası) , سَيَّارَةٌ (Araba), مَدْرَسَةٌ (Okul)

Arapçada bazı isimler vardır ki, herhangi bir müenneslik belirtisi taşımadığı halde Arap dilbilimciler tarafından müennes sayılmışlardır. Vücudumuzdaki çift organlar, cehennem isimleri, içerisine bir şey doldurulan eşyalar bu grupta sayılabilirler. Bunlara semai müennes denir.
يَدٌ (El), عَيْنٌ (Göz) , جَهَنَّم (Cehennem), كُوبٌ (Bardak) gibi.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN HAKİKİ VE MECAZİ MÜENNESLERİ BELİRTELİM.

اَلْخَالَةُ غَنِيَّةٌ Teyze zengindir.	اَلْـبِنْتُ صَغِيرَةٌ Kız küçüktür.
اَلسَّيَّارَةُ سَرِيعَةٌ Araba hızlıdır.	اَلْعَيْنُ كَبِيرَةٌ Göz büyüktür.

اَلْـبِنْتُ ، اَلْخَالَةُ hakiki müennes, اَلْعَيْنُ semai müennes ve اَلسَّيَّارَةُ mecazi müennestir.

ANLADIK MI? - 1

SORU-1: Cümlelerin hangisinde hakiki müzekker bir isim kullanılmıştır?

A- اَلْبَابُ كَبِيرٌ B- اَلْبَيْتُ صَغِيرٌ C- اَلْـمَدْرَسَةُ جَمِيلَةٌ

D- اَلْوَلَدُ ذَكِيٌّ E- اَلْعَيْنُ كَبِيرَةٌ

SORU-2: Cümlelerin hangisinde mecazi müennes bir isim kullanılmıştır?

A- اَلْأُمُّ مَاهِرَةٌ B- اَلْبِنْتُ صَغِيرَةٌ C- اَلْـحَقِيبَةُ جَمِيلَةٌ

D- زَيْنَبُ نَاجِحَةٌ E- اَلْـمُدَرِّسُ مُخْلِصٌ

SORU-3: Cümlelerin hangisinde semai müennes bir isim kullanılmıştır?

A- اَلْكُوبُ مَكْسُورَةٌ B- اَلْبِنْتُ كَبِيرَةٌ C- اَلْـجَدَّةُ مُشْفِقَةٌ

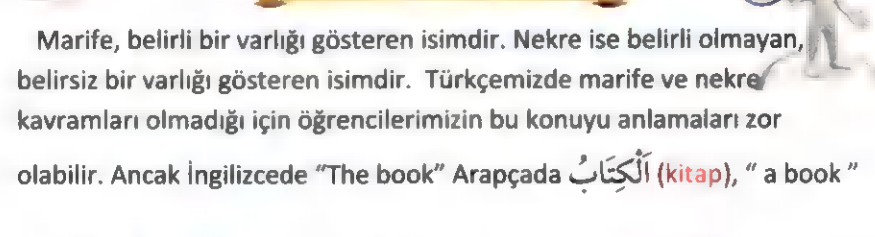
D- اَلسَّيَّارَةُ سَرِيعَةٌ E- اَلطَّبِيبُ مُخْلِصٌ

İSİMLERDE BELİRLİLİK-BELİRSİZLİK

Arapçada isimler belirlilik yönünden marife ve nekre diye iki kısma ayrılır.

MARİFE - NEKRE

Marife, belirli bir varlığı gösteren isimdir. Nekre ise belirli olmayan, belirsiz bir varlığı gösteren isimdir. Türkçemizde marife ve nekre kavramları olmadığı için öğrencilerimizin bu konuyu anlamaları zor olabilir. Ancak İngilizcede "The book" Arapçada اَلْكِتَابُ (kitap), " a book " ise كِتَابٌ (bir kitap) demektir. Şu halde genellikle başına(ال) harfleri getirilen isimler belirlilik kazanırken marife / belirli diye, başına(ال) harfleri getirilmeyen isimler ise belirsiz / nekre diye adlandırılmaktadır.

Nekre isimlerin son harfinin harekesinin tenvin olduğu, marife isimlerin son harfinin harekesinin tek olduğu unutulmamalıdır.

Arkadaşlar! Özel isimlerin (مُحَمَّدٌ ، فَاطِمَةُ), zamirlerin (هُوَ ، هِيَ), işaret isimlerinin (هَذَا ، هَذِهِ), ism-i mevsullerin (اَلَّذِي ، اَلَّتِي) marife olduğunu unutmayınız.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN MARİFE VE NEKRE İSİMLERİ BELİRTELİM.

فِي الْـمَدْرَسَةِ طَالِبٌ	مَحْمُودٌ غَنِيٌّ
Okulda bir öğrenci var.	Mahmut zengindir.
هَذِهِ كَبِيرَةٌ	هِيَ جَمِيلَةٌ
Bu büyüktür.	O güzeldir.

هِيَ ، هَذِهِ ، مَحْمُودٌ ، الْـمَدْرَسَةِ marife,

جَمِيلَةٌ ،كَبِيرَةٌ ، غَنِيٌّ ،طَالِبٌ nekredir.

ANLADIK MI? - 1

SORU-1: Cümlelerin hangisinde nekre bir isim kullanılmıştır?

A- كَتَبَتْ خَدِيجَةُ الرِّسَالَةَ

B- ذَهَبْتُ إِلَي الْبَيْتِ

C- هَذَا مُسْلِمٌ

D- أَقْرَأُ الْقُرْآنَ الْكَرِيمَ

E- مَاذَا تَقْرَأُ هَذِهِ الْأَيَّامَ؟

SORU-2: Aşağıdakilerden hangisi marifedir?

A- مُسْلِمُونَ

B- إِسْمٌ

C- قَلَمٌ

D- مَدِينَةٌ

E- هَذِهِ

SORU-3: اَلرَّسُولُ مُعَلِّمٌ وَ مُرْشِدٌ وَ وَالِدٌ cümlesinde nekre kelimeler hangi seçenekte tam olarak verilmiştir?

A- اَلرَّسُولُ ، وَالِدٌ ، مُرْشِدٌ

B- مُعَلِّمٌ ، وَالِدٌ ، اَلرَّسُولُ

C- وَالِدٌ ، اَلرَّسُولُ

D- مُعَلِّمٌ ، وَالِدٌ ، مُرْشِدٌ

E- وَالِدٌ ، مُرْشِدٌ

SAYI BAKIMINDAN İSİMLER

Arapçada isimler sayı bakımından üç kısma ayrılır. Tekil, ikil ve çoğul. Şimdi sırasıyla bu isimleri görelim.

TEKİL (MÜFRET) İSİMLER

Tek olan müzekker ve müennes varlıklara delalet eden isimlerdir. Örnek;

قَلَمٌ ، كِتَابٌ ، مَدْرَسَةٌ ، مُدَرِّسَةٌ ، مُدِيرٌ ، وَلَدٌ ، طَالِبَةٌ ، بَابٌ ، حَقِيبَةٌ

Şimdi bu isimlerden bazısının cümle içinde kullanımını inceleyelim.

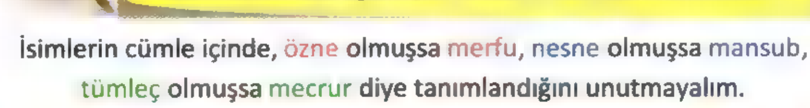

اَلْـمَدْرَسَةُ كَبِيرَةٌ	هَذَا كِتَابٌ	هَذِهِ طَالِبَةٌ
Okul büyüktür.	Bu bir kitaptır.	Bu bir kız öğrencidir
ذَهَبْنَا إِلَى الْبَيْتِ	رَأَيْتُ الْـمُدَرِّسَةَ	فَتَحْتَ الْبَابَ
Eve gittik.	Öğretmeni gördüm.	Kapıyı açtın.

Cümlelerde kullanılan müfret (tekil) isimlerin son harflerinin harekelerinin farklı olduğunu görüyoruz. Bu durum, isimlerin cümle içerisindeki dilbilgisel görevleriyle ilgilidir. Şöyle de izah edebiliriz. Tekil isimler cümle içinde özne olarak kullanıldığında, son harflerinin harekesi damme / ötre, cümle içinde nesne olarak kullanıldığında fetha / üstün, tümleç olarak kullanıldığında ise kesre / esre ile harekelenir.

İsimlerin cümle içinde, özne olmuşsa merfu, nesne olmuşsa mansub, tümleç olmuşsa mecrur diye tanımlandığını unutmayalım.

İKİL (TESNİYE) İSİMLER

Türkçede kullanmadığımız ancak Arapçada aynı türden iki varlığı ifade etmek için kullanılan isimlere tesniye isim denir.

Tekil bir ismin sonuna (اَنِ) ya da (يْنِ) harfleri getirilerek ikil isim türetilir. İkil ismin sonundaki (نِ) harfi her zaman esre ile harekelidir.

Müzekker ikil isimlere örnek;

قَلَمَانِ ، قَلَمَيْنِ ، كِتَابَانِ ، كِتَابَيْنِ ، مُدِيرَانِ ، مُدِيرَيْنِ ، وَلَدَانِ ، وَلَدَيْنِ

Müfret müennes isimler ikil yapılırken sonlarında bulunan (ة) harfi, (ت) haline dönüşür.

Müennes ikil isimlere örnek;

مَدْرَسَتَانِ ، مَدْرَسَتَيْنِ ، طَالِبَتَانِ ، طَالِبَتَيْنِ ، حَقِيبَتَانِ ، حَقِيبَتَيْنِ

Şimdi ikil isimlerin cümle içinde kullanımını inceleyelim.

MECRUR / CER HALİ	MANSUB / NASB HALİ	MERFU / REF HALİ
سَلَّمْتُ عَلَي وَلَدَيْنِ İki çocuğa selam verdim	رَأَيْتُ وَلَدَيْنِ İki çocuğu gördüm.	ذَهَبَ وَلَدَانِ İki çocuk gitti.
سَلَّمْتُ عَلَي مُدَرِّسَتَيْنِ İki öğretmeni selamladım	رَأَيْتُ مُدَرِّسَتَيْنِ İki öğretmeni gördüm.	جَائَتْ مُدَرِّسَتَانِ İki öğretmen geldi.
كَتَبْتُ بِقَلَمَيْنِ İki kalemle yazdım.	اِشْتَرَيْتُ قَلَمَيْنِ İki kalem satın aldım.	اَلْقَلَمَانِ طَوِيلَانِ İki kalem uzundur.

İkil isimlerin nasb ve cer hallerinde bir değişim olmayıp sonlarına (يْنِ) harflerini aldıklarını unutmayalım.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN TEKİL VE İKİL İSİMLERİ BELİRTELİM.

آدَمُ وَ مُوسَي نَبِيَّانِ Adem ve Musa peygamberdir.	اَلْبِنْتَانِ صَغِيرَتَانِ İki kız küçüktür.
لَقَبُ الرَّسُولِ اَلْأَمِينُ Peygamberin lakabı Emin.	رَأَيْتُ طَالِبَيْنِ İki öğrenciyi gördüm.

لَقَبُ ، الرَّسُولِ ، اَلْأَمِينُ ، آدَمُ ، مُوسَي müfret,

طَالِبَيْنِ صَغِيرَتَانِ ، اَلْبِنْتَانِ tesniye isimdir.

ANLADIK MI? - 3

SORU-1: Aşağıdakilerden hangisi ikil isim değildir?

A- نَبِيَّانِ B- طَبِيبَيْنِ C- اَلطِّفْلَتَانِ D- صُورَةٌ E- أَحْمَدَيْنِ

SORU-2: Aşağıdakilerden hangisi tekil isim değildir?

A- جَدَّةٌ B- بَابَيْنِ C- اَلْخَلِيفَةُ D- رَجُلٌ E- أُسْرَةٌ

SORU-3: Aşağıdakilerden hangisinde her iki isimde ikil isimdir?

A- جَدَّةٌ - جَدَّانِ B- بَابَيْنِ - طَبِيبٌ C- اَلْخَلِيفَةُ - اَلزَّوْجَةُ

D- رَجُلَانِ- أُسْرَةٌ E- أُسْرَتَانِ - مُدَرِّسَتَيْنِ

ÇOĞUL İSİMLER

İkiden fazla olan varlıkları ifade eden isimlere çoğul denir. Türkçede her hangi bir ismin sonuna "ler-lar" eki getirilerek çoğul yapılırken Arapçada çoğullar, düzenli ve düzensiz olmak üzere iki başlık altında incelenir.

DÜZENLİ ÇOĞUL İSİMLER

Arapça tekil isimler bozulmadan bazı ekler getirmek suretiyle yapılan çoğullardır. Müzekker ve müennes olmak üzere kendi içinde iki bölüme ayrılır.

1- CEM-İ MÜZEKKER SALİM (DÜZENLİ BAY ÇOĞUL)

Tekil müzekker ismin sonuna cümle içindeki konumuna göre وнَ ya da ينَ harfleri getirilerek yapılan çoğul şeklidir. Genel kural bu şekilde olsa da bazı akıllı müzekker isimlerin çoğulları düzensiz olabilmektedir. Örnek cümleleri inceleyiniz.

اَلْـمُدَرِّسُونَ نَشِيطُونَ	اَلْـمُدَرِّسُ نَشِيطٌ
Öğretmenler aktiftir.	Öğretmen aktiftir.
اَلْـمُسْلِمُونَ مُخْلِصُونَ	اَلْـمُسْلِمُ مُخْلِصٌ
Müslümanlar samimidir.	Müslüman samimidir.
رَأَيْتُ مُهَنْدِسِينَ	رَأَيْتُ مُهَنْدِسًا
Mühendisleri gördüm.	Bir mühendis gördüm.

ADIM ADIM ARAPÇA DİLBİLGİSİ

Cem-i müzekker salim isimlerin sonunda bulunan نَ harfi her zaman fetha (üstün) ile harekelidir.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN CEM-İ MÜZEKKER SALİM İSİMLERİ BELİRTELİM.

رَأَيْتُ الْـمُعَلِّمِينَ Öğretmenleri gördüm.	جَاءَ الْـمُعَلِّمُونَ Öğretmenler geldi.
ذَهَبَ الْـمُسَافِرُونَ Yolcular gitti.	سَلَّمْنَا عَلَى الْـمُعَلِّمِينَ Öğretmenlere selam verdik.

Altı çizili kelimeler cem-i müzekker salimdir. Cümlede özne olarak kullanılanlar ونَ, nesne ya da tümleç olarak kullanılanlar ينَ almıştır.

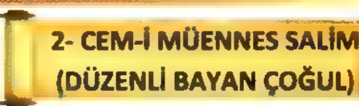
ANLADIK MI? - 4

SORU-1: Cümlelerin hangisinde cem-i müzekker salim bir isim doğru kullanılmıştır?

A- حَضَرَ الْـمُدِيرُ
B- شَكَرَ الْـمُدِيرُونَ
C- جَلَسَ الْـمُدِيرَانِ
D- سَلَّمْتُ عَلَى الْـمُدِيرَيْنِ
E- كَتَبَ الْـمُدِيرُونِ الرِّسَالَةَ

SORU-2: Aşağıdakilerden hangisinde her iki isim cem-i müzekker salimdir?

A- اَلْـمُدِيرُ – الطَّبِيبَيْنِ
B- اَلْـمُدِيرُنَ – اَلْـمُشَاوِرَانِ
C- اَلْـمُدِيرَانِ – اَلْـمُسْلِمِينَ
D- اَلْـمُدِيرَيْنِ – اَلْـمُهَنْدِسُونَ
E- اَلْـمُدِيرُونَ – اَلْـمُؤْمِنِينَ

2- CEM-İ MÜENNES SALİM (DÜZENLİ BAYAN ÇOĞUL)

Tekil müennes ismin sonunda ki ة atılarak, cümle içindeki konumuna göre اتٌ ya da اتٍ harfleri getirilerek yapılan çoğul şeklidir. Cem-i müennes salimler üstlerine üstün harekesi almazlar.

Örnek cümleleri inceleyiniz.

اَلْـمُدَرِّسَةُ نَشِيطَةٌ	اَلْـمُدَرِّسَاتُ نَشِيطَاتٌ
Bayan öğretmen aktiftir.	Bayan öğretmenler aktiftir
اَلْـمُسْلِمَةُ مُخْلِصَةٌ	اَلْـمُسْلِمَاتُ مُخْلِصَاتٌ
Bayan müslüman samimidir	Müslümanlar samimidir.
رَأَيْتُ مُهَنْدِسَةً	رَأَيْتُ مُهَنْدِسَاتٍ
Bayan mühendis gördüm.	Mühendiseleri gördüm.

SIRA BİZDE

جَاءَتِ الْـمُعَلِّمَاتُ Bayan Öğretmenler geldi.	رَأَيْتُ الْـمُعَلِّمَاتِ Bayan öğretmenleri gördüm.
سَلَّمْنَا عَلَى الْـمُعَلِّمَاتِ Bayan öğretmenlere selam verdik.	ذَهَبَتِ الْـمُسَافِرَاتُ Bayan yolcular gitti.

Altı çizili kelimeler cem-i müennes salimdir.

Cümlede özne olarak kullanılanlar اتُ, nesne ya da tümleç olarak kullanılanlar اتِ almıştır.

Bir kelimenin cem-i müennes salim kabul edilebilmesi için ات harflerinin kelimenin aslından değil, eklenmiş olması gerekir. Bu harfler kelimenin aslından ise o zaman bu kelime düzensiz (kırık) çoğuldur. وَقْتٌ - أَوْقَاتٌ örneğinde olduğu gibi.

ANLADIK MI? - 5

SORU-1: Cümlelerin hangisinde cem-i müennes salim bir isim doğru kullanılmıştır?

A- حَضَرَتِ الْـمُدِيرَاتُ B- شَكَرَ الْـمُدِيرُنَ C- جَلَسَ الْـمُدِيرَتَانِ

D- سَلَّمْتُ عَلَى الْـمُدِيرَيْنِ E- كَتَبَتِ الْـمُدِيرَاتِ الرِّسَالَةَ

SORU-2: Aşağıdakilerden hangisinde her iki isim cem-i müennes salimdir?

A- مُدِيرٌ – طَبِيبَتَيْنِ B- اَلْـمُدِيرَاتُ–اَلْـمُشَاوِرَتَانِ C- مُدِيرَاتِ – مُهَنْدِسَاتٌ

D- مُدِيرَانِ - مُسْلِمَـاتِ E- مُدِيرُونَ – مُؤْمِنَاتٌ

DÜZENSİZ (KIRIK) ÇOĞUL İSİMLER

Arapça tekil isimlerin yapıları bozularak, bazen harf ekleyerek, bazen harf eksilterek, bazen de hareke değiştirerek yapılan düzensiz çoğullardır. Örnekleri inceleyiniz.

*Harf ekleyerek قَلَمٌ – أَقْلَامٌ

*Harf eksilterek رَسُولٌ – رُسُلٌ *Hareke değiştirerek أَسَدٌ – أُسُدٌ

Kırık çoğulların, cümlede kullanıldığı yere göre son harflerinin harekelerinin değiştiği unutulmamalıdır.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN KIRIK ÇOĞULLARI BELİRTELİM.

رَأَيْتُ الْـكُتُبَ	هَذِهِ كُتُبٌ
Kitapları gördüm.	Bunlar kitaptır.
ذَهَبَ الْأَوْلَادُ	صَلَّيْتُ فِي الْـمَسَاجِدِ
Çocuklar gitti.	Camilerde namaz kıldım.

Altı çizili kelimeler düzensiz çoğuldur.

(كُتُبٌ) (كِتَابٌ) kelimesinin , (مَسَاجِد) (مَسْجِدٌ) kelimesinin ,

(أَوْلَادُ) (وَلَدٌ) kelimesinin çoğuludur.

ANLADIK MI?

SORU-1: Cümlelerin hangisinde düzensiz çoğul bir isim kullanılmıştır?

A- كَسَرَ التِّلْمِيذُ الْقَلَمَ B- فَتَحْنَا الْكِتَابَيْنِ C- قَرَأْتُ الْكُتُبَ

D- سَلَّمْتُ عَلَى الْـمُدَرِّسِينَ E- حَضَرَتِ الْـمُدِيرَاتُ

SORU-2: Aşağıdakilerden hangisinde her iki isim düzensiz çoğuldur?

A- قَلَمٌ – دَفْتَرَانِ B- صَفَّيْنِ–صُفُوفٌ C- رُسُلٌ – نَبِيَّانِ

D- طُلَّابٌ – مَسْجِدَانِ E- طُلَّابٌ – أَقْلَامٌ

Arapçada isimler tekil, ikil ve çoğul diye üçe ayrılır.

* **Tekil (müfret) isimler** cümlede merfu (özne) olduğunda ötre ile, mansub (nesne) olduğunda üstün ile, mecrur (tümleç) olduğunda esre ile harekelenir.

* **İkil isimler**, cümlede merfu olduğunda (انِ) harfleri, mansub ya da mecrur olduğunda (يْنِ) harfleri alarak bulunur.

* **Cem-i müzekker salim** (düzenli bay çoğul) isimler cümlede merfu olduğunda (ونَ), mansub ya da mecrur olduğunda (ينَ) harfleri alarak bulunur.

* **Cem-i müennes salim** (düzenli bayan çoğul) isimler cümlede merfu olduğunda ötre, mansub ya da mecrur olduğunda esre ile harekelenir.

* **Düzensiz (kırık) çoğullar** cümlede merfu olduğunda ötre, mansub olduğunda üstün, mecrur olduğunda esre ile harekelenir.

ANLADIK MI? CEVAP ANAHTARI (1-6)

ANLADIK MI? 1 (SY:13)					
1	D	2	C	3	A
ANLADIK MI? 2 (SY:15)					
1	C	2	E	3	D
ANLADIK MI? 3 (SY:18)					
1	D	2	B	3	E
ANLADIK MI? 4 (SY:20)					
1	B	2	E		
ANLADIK MI? 5 (SY:22)					
1	A	2	C		
ANLADIK MI? [illegible] (SY:23)					
1	C	2	E		

İSİM CÜMLESİ (TEKİL İSİMLERLE)

Türkçede yüklemi isim olan cümle isim cümlesidir. Arapçada isimle başlayan (isim grubundan kabul edilen işaret ismi, ism-i mevsul ve zamirlerde dahil) cümle isim cümlesidir. Kurallı bir isim cümlesi mübteda ve haberden oluşur.

İSİM CÜMLESİNİN ÖĞELERİ

فَاطِمَةُ مُجْتَهِدَةٌ Haber Mübteda	هِيَ مُدَرِّسَةٌ Haber Mübteda	هَذَا طَالِبٌ Haber Mübteda	اَلْكِتَابُ مُفِيدٌ Haber Mübteda
Fatma çalışkandır.	O öğretmendir.	Bu öğrencidir.	Kitap faydalıdır.

Mübteda, kendisiyle söze başlanılan kelimedir. İsim cümlesinin öznesidir. Haber ise isim cümlesinin yüklemidir. Mübteda ile haber arasında müzekker-müennes ve sayı bakımından (tekil, ikil, çoğul) uyum olmalıdır. Mübteda marife, haber ise nekredir. Mübteda ile haber merfudur. Yani Mübteda ile haber tekil isim oldukları zaman son harflerinin harekesi ötredir.

MÜBTEDA VE HABERİN YAPISI

Mübteda marife bir isim, özel isim, zamir, işaret ism-i, ism-i mevsul (ilgi zamiri) olabileceği gibi isim tamlaması ve sıfat tamlaması olarak da gelebilir. Örnekleri inceleyiniz.

اَلطَّالِبَةُ الْجَدِيدَةُ نَاجِحَةٌ haber mübteda	مَدْرَسَةُ الطَّالِبِ كَبِيرَةٌ haber mübteda
Yeni kız öğrenci başarılıdır.	Öğrencinin okulu büyüktür.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE GEÇEN MÜBTEDA VE HABERLERİ BELİRTELİM.

هَذِهِ غَنِيَّةٌ Bu zengindir.	اَلْـمُهَنْدِسُ مَاهِرٌ Mühendis beceriklidir.
اَلسَّيَّارَةُ صَغِيرَةٌ Araba küçüktür.	بَيْتُ مُحَمَّدٍ وَاسِعٌ Muhammed'in evi geniştir.

اَلْـمُهَنْدِسُ ، هَذِهِ ، بَيْتُ ، اَلسَّيَّارَةُ mübteda,

غَنِيَّةٌ، وَاسِعٌ ، صَغِيرَةٌ، مَاهِرٌ haberdir.

ANLADIK MI? - 1

SORU-1: Cümlelerin hangisinde mübteda ve haber uyumu <u>yoktur</u>?

A- اَلنَّافِذَةُ كَبِيرٌ   B- اَلْبَابُ طَوِيلٌ   C- اَلْـمَكْتَبَةُ وَاسِعَةٌ

D- اَلْبِنْتُ ذَكِيَّةٌ   E- اَلْـمُسْلِمُ مُخْلِصٌ

SORU-2: .... بَابُ الْبَيْتِ Boşluğu hangisi en uygun tamamlar?

A- كَبِيرَةٌ   B- مُجْتَهِدٌ   C- وَاسِعَتَانِ   D- جَمِيلٌ   E- اَلْـجَمِيلُ

SORU-3: .... هَذِهِ مَرْيَمُ، هِيَ Boşluk hangisi ile <u>tamamlanamaz</u>?

A- طَالِبَةٌ   B- مُجْتَهِدَةٌ   C- شَابَّةٌ   D- مُدَرِّسَةٌ   E- جَمِيلٌ

İSİM TAMLAMASI (İZAFET TAMLAMASI)

Arapçada isim tamlaması muzaf (tamlanan) ve muzafun ileyh (tamlayan) gibi bölümlerden oluşur.

İSİM TAMLAMASININ YAPILIŞI

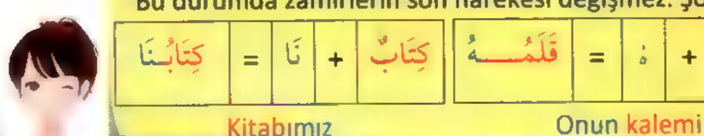
Arapça isim tamlamasındaki öğelerin sıralaması Türkçe isim tamlamasının tersinedir. Kısaca vurgulanan öğe tamlamanın başında yer alır. Bir isim tamlaması yapılırken muzaf olacak kelimenin başındaki (ال) harfleri ya da sonunda bulunan tenvin kaldırılır.

Muzafun ileyh olacak kelime mecrur (tekil isimler için esre harekeli) yapılır. Örnekleri inceleyiniz.

كِتَابُ الْمُدَرِّسِ		دَفْتَرُ التِّلْمِيذِ		مُدِيرُ الشَّرِكَةِ		بَابُ الْبَيْتِ	
Muzafun ileyh	Muzaf	Muzafun ileyh	Muzaf	Muzafun ileyh	Muzaf	Muzafun ileyh	Muzaf
Öğretmenin kitabı		Öğrencinin defteri		Şirketin müdürü		Evin kapısı	

İsim tamlaması bir isim ve bir zamirle de yapılabilir.
Bu durumda zamirlerin son harekesi değişmez. Şöyle ki;

كِتَابُنَا	=	نَا	+	كِتَابٌ	قَلَمُهُ	=	هُ	+	قَلَمٌ

Kitabımız — Onun kalemi

Türkçede olduğu gibi Arapçada da birden fazla isimle zincirleme isim tamlaması yapılabilir.

SIRA BİZDE

İSİM TAMLAMALARININ ÖĞELERİNİ BELİRTELİM.

نُورُ الدِّينِ	حَقِيبَةُ الْبِنْتِ
Dinin nuru	Kızın çantası
حَيَاةُ الرَّسُولِ	رَبُّـــنَا
Peygamberin hayatı	Rabbimiz

حَيَاةُ ، رَبُّ ، نُورُ ، حَقِيبَةُ muzaf,

الرَّسُولِ ، نَا، الدِّينِ ، الْبِنْتِ muzafun ileyh'dir.

ANLADIK MI? - 8

SORU-1: Hangisi isim tamlaması değildir?

A- نَافِذَةُ الْبَيْتِ
B- مَسْجِدُ الْـمَدِينَةِ
C- دَرْسُ الْـمُعَلِّمِ
D- اَلْبِنْتُ نَاجِحَةٌ
E- مَدْرَسَةُ الْـمُدِيرِ

SORU-2: "Annemin çantası" ifadesinin Arapçası hangisinde doğru verilmiştir?

A- حَقِيبَةُ أُمِّنَا
B- حَقِيبَةُ أُمِّي
C- حَقِيبَةٌ الأُمِّ
D- حَقِيبَةٌ أُمِّي
E- اَلْحَقِيبَةُ أُمِّي

SORU-3: "Çocuğun kitabı" ifadesinin Arapçası hangisinde doğru verilmiştir?

A- كِتَابٌ الْوَلَدِ
B- كِتَابٌ الْبِنْتِ
C- كِتَابُ الْبِنْتِ
D- كِتَابُ الْوَلَدِ
E- كِتَابُ التِّلْمِيذِ

SIFAT TAMLAMASI

Arapçada bir isimle bir sıfatın bir araya gelerek oluşturmuş olduğu tamlamadır.

SIFAT TAMLAMASININ YAPILIŞI

İsim tamlamasında olduğu gibi Arapça sıfat tamlamasında da öğelerin dizilişinde Türkçe sıfat tamlamasına göre bir zıtlık vardır. Kısaca Türkçemizde sıfat her zaman isimden önce gelirken Arapçada isim önce sıfat sonra yazılır. Sıfat ismi niteler. Arapça sıfat tamlamasında sıfat, nitelediği isme (mevsuf) dört konuda uyum göstermesi gerekir.

1- Sayı bakımından (Tekil – ikil – çoğul)
2- Cinsiyet yönünden (müzekker - müennes)
3- Belirlilik-belirsizlik yönünden (Marifelik - nekrelik)
4- İrab (son hareke) yönünden.   Örnekleri inceleyiniz.

حَقِيبَةٌ جَمِيلَةٌ		اَلْبِنْتُ الصَّغِيرَةُ		طَالِبٌ مُجْتَهِدٌ		اَلْـمُدِيرُ الْجَدِيدُ	
sıfat	mevsuf	sıfat	mevsuf	sıfat	mevsuf	sıfat	mevsuf
Güzel bir çanta		Küçük kız		Çalışkan bir öğrenci		Yeni müdür	

Nekre (belirsiz) kelimelerden sıfat tamlaması yapıldığında Türkçe anlamına "bir" kelimesini kattığını unutmayalım.

(أُمٌّ مَاهِرَةٌ) Becerikli bir anne

SIRA BİZDE

اَلْكِتَابُ الْـمُفِيدُ	قَلَمٌ طَوِيلٌ
Faydalı kitap	Uzun bir kalem
أَحْمَدُ الذَّكِيُّ	اَلْـمَدْرَسَةُ الْحَدِيثَةُ
Zeki Ahmet	Modern okul

أَحْمَدُ ، اَلْـمَدْرَسَةُ ، اَلْكِتَابُ ، قَلَمٌ isim,

الذَّكِيُّ ، الْحَدِيثَةُ ، الْـمُفِيدُ ، طَوِيلٌ sıfattır.

ANLADIK MI? - 9

SORU-1: Hangisi sıfat tamlaması değildir?

A- فَاطِمَةُ الطَّوِيلَةُ
B- اَلْـمَسْجِدُ الْـكَبِيرُ
C- اَلدَّرْسُ الْجَدِيدُ
D- مُدَرِّسٌ نَشِيطٌ
E- مَدْرَسَةُ عَلِيٍّ

SORU-2: "Çalışkan kız" ifadesinin Arapçası hangisinde doğru verilmiştir?

A- اَلْبِنْتُ الْـمُجْتَهِدَةُ
B- اَلْبِنْتُ الْـمُجْتَهِدَةٌ
C- اَلْبِنْتُ مُجْتَهِدَةٌ
D- بِنْتٌ مُجْتَهِدَةٌ
E- بِنْتٌ الْـمُجْتَهِدَةُ

SORU-3: "Küçük bir ev" ifadesinin Arapçası hangisinde doğru verilmiştir?

A- اَلْبَيْتُ الصَّغِيرَةٌ
B- بَيْتٌ صَغِيرٌ
C- اَلْبَيْتُ الصَّغِيرَةُ
D- بَيْتٌ الصَّغِيرَةُ
E- اَلْبَيْتُ صَغِيرَةٌ

İSİM VE SIFAT TAMLAMASININ CÜMLE İÇİNDE KULLANIMI

شَرِبْتُ لَبَنَ الْبَقَرَةِ.	جَاءَ مُدَرِّسَتُنَا.	فَتَحْتُ نَافِذَةَ الْبَيْتِ.
İnek sütü içtim.	Öğretmenimiz geldi.	Evin penceresini açtım.
مَنِ الْوَلَدُ الطَّوِيلُ؟	أَيْنَ الْمَكْتَبَةُ الْجَدِيدَةُ؟	حَضَرَ الْبِنْتَانِ الصَّغِيرَتَانِ
Uzun çocuk kim?	Yeni kütüphane nerede?	İki küçük kız geldi.
سَلَّمْتُ عَلَى وَلَدِ الْأُسْرَةِ	رَأَيْتُ وَلَدَ الْأُسْرَةِ	هَذَا وَلَدُ الْأُسْرَةِ
Ailenin çocuğuna selam verdim.	Ailenin çocuğunu gördüm.	Bu ailenin çocuğu.
سَلَّمْتُ عَلَى أُمٍّ مَاهِرَةٍ	رَأَيْتُ أُمًّا مَاهِرَةً	هَذِهِ أُمٌّ مَاهِرَةٌ
Becerikli bir anneye selam verdim.	Becerikli bir anne gördüm.	Bu becerikli bir anne.

ANLADIK MI?
CEVAP ANAHTARI (7 - 9)

ANLADIK MI? 7 (SY:26)					
1	A	2	D	3	E
ANLADIK MI? 8 (SY:28)					
1	D	2	B	3	D
ANLADIK MI? 9 (SY:30)					
1	E	2	A	3	B

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 1

SORU-1: Hangisinde sıfat-mevsuf uyumu yoktur?

A- وَلَدٌ صَغِيرٌ B- اَلْحَقِيبَةُ الْـجَمِيلَةُ C- اَلدَّرْسُ الْجَدِيدَةُ

D- مُدَرِّسٌ نَشِيطٌ E- مَدْرَسَةٌ قَرِيبَةٌ

SORU-2: (قَضَيْنَا لَيْلَةً ....) Boşluğa hangisi gelmelidir?

A- اَلْوَاحِدَةَ B- وَاحِدَةٌ C- اَلْوَاحِدَةُ D- وَاحِدَةٍ E- وَاحِدَةً

SORU-3: (أَلْعَابُ ....مُضِرَّةٌ) Boşluğa hangisi gelmelidir?

A- الْحَاسُوبِ B- الْحَاسُوبَ C- الْحَاسُوبِ D- حَاسُوبٌ E- حَاسُوبًا

SORU-4: (هَذِهِ نَمْلَةٌ ....) Boşluğa hangisi getirilemez?

A- صَغِيرَةٌ B- كَبِيرَةٌ C- مُجْتَهِدَةٌ D- مُجْتَهِدَةَ E- وَحِيدَةٌ

SORU-5: Aşağıdakilerden hangisi isim değildir?

A- حَافِلَةٌ B- كَبِيرَةَ C- مُجْتَهِدٌ D- مُجْتَهِدَةَ E- كَتَبَ

SORU-6: (اَلْـمَدِينَةُ ....) Boşluğa gelecek uygun haber hangisidir?

A- وَاسِعَةٌ B- وَاسِعَةَ C- الْوَاسِعَةُ D- وَاسِعٌ E- وَاسِعَةٍ

SORU-7: ذَهَبَتْ فَاطِمَةُ إِلَي الْـمَدْرَسَةِ صَبَاحًا Cümlesinde kırmızı renkli kelimenin isim olma özellikleri hangisinde tam verilmiştir?

A- ال harfleri alması, ة alması, Özel isimden sonra gelmesi

B- ال harfleri alması, ة alması, إِلَي harf-i cerden sonra gelmesi

C- ة alması, إِلَي harf-i cerden sonra gelmesi, müennes olması

D- إِلَي harf-i cerden sonra gelmesi, Özel isimden sonra gelmesi

E- Özel isimden sonra gelmesi, ة alması, ال harfleri alması

SORU-8: تَقَعُ اَلْـمَدِينَةُ الْكُبْرَي قُرْبَ نَهْرٍ طَوِيلٍ

Cümlesinde kaç tane isim vardır?

A- 5 B- 2 C- 3 D- 4 E- 1

SORU-9: " İki erkek öğrenci geldi" cümlesinin Arapçası hangisidir?

A- جَاءَ الطَّالِبَانِ B- جَاءَ الطَّالِبَتَانِ C- ذَهَبَ الطَّالِبَتَانِ

D- جَاءَ الطَّالِبَيْنِ E- جَاءَ الطَّالِبَتَيْنِ

SORU-10: " Bayan öğretmenleri gördüm" cümlesinin Arapçası hangisidir?

A- رَأَيْتُ الْـمُعَلِّمَتَانِ B- رَأَيْتُ الْـمُدَرِّسَتَانِ C- رَأَيْتُ الْـمُعَلِّمَاتُ

D- رَأَيْتُ الْـمُعَلِّمَاتَ E- رَأَيْتُ الْـمُعَلِّمَاتِ

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-1 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	C	2	E	3	A	4	D	5	E	6	A	7	B	8	D	9	A	10	E

CEVAP-1: Sadece C seçeneğinde ki اَلدَّرْسُ الْجَدِيدَةُ ifadesinde uyum yoktur.

اَلدَّرْسُ kelimesi marife-müzekker, الْجَدِيدَةُ kelimesi marife-müennestir.

CEVAP-2: Sadece E seçeneğinde ki وَاحِدَةً kelimesi, لَيْلَةً kelimesine nekre, müennes ve iki üstün almasıyla uymuştur. Başka seçenekte bu uyumlar yoktur.

CEVAP-3: Sadece A seçeneğinde ki الْحَاسُوبِ kelimesi, أَلْعَابُ kelimesinin muzafun ileyhi olabilir. Başka seçenekte bu uyumlar yoktur.

CEVAP-4: نَمْلَةٌ kelimesine uymayan sadece D seçeneğinde ki مُجْتَهِدَةً kelimesidir. Diğer seçenekler uyumludur.

CEVAP-5: E seçeneğinde ki كَتَبَ kelimesi isim değil, fiildir.

CEVAP-6: اَلْـمَدِينَةُ kelimesine uygun haber müennes, nekre ve ötre harekeli olan sadece A seçeneğinde ki وَاسِعَةٌ kelimesidir.

CEVAP-7: B seçeneğinde اَلْـمَدْرَسَة kelimesinin isim olma özellikleri verilmiştir.

CEVAP-8: اَلْـمَدِينَةُ ، اَلْكُبْرَى kelimeleri اَلْ aldığı, طَوِيلٍ ، نَهْرٍ kelimeleri tenvin aldığı için D seçeneğinde isimlerin sayısı 4 olarak doğru verilmiştir.

CEVAP-9: Yüklem جَاءَ önce yazılır. Sonra özne gelir. Özne merfu olur, ikil isimler için اَنِ alan isim الطَّالِبَانِ sonra yazılır.

İŞARET İSİMLERİ

Kişi ve nesneleri göstermek, onları işaret etmek için kullanılan kelimelerdir. Şimdi, Arapçada, yakınımızda ve uzağımızda bulunan varlıkları göstermek için kullandığımız işaret isimlerini görelim.

YAKIN VE UZAK İŞARET İSİMLERİ

ÇOĞUL CEMİ	İKİL TESNİYE	TEKİL MÜFRET	[illegible]
هَؤُلَاءِ	هَذَانِ / هَذَيْنِ	هَذَا	MÜZEKKER ERİL
Bunlar	Bu ikisi	Bu	
هَؤُلَاءِ	هَتَانِ / هَتَيْنِ	هَذِهِ	MÜENNES DİŞİL

İşaret isimlerinin, işaret edilen varlığın sayısına ve müzekker ya da müennes olmasına göre değiştiğini unutmayalım!

İşaret isimlerinin, bazıları günümüzde yaygın olarak kullanılmasa da bazıları Kur'an-ı Kerimde geçtiği için öğrencilerimizin istifadesine sunmayı uygun gördük.

ÇOĞUL CEMİ	İKİL TESNİYE	TEKİL MÜFRET	[illegible]
أُولَئِكَ	ذَانِكَ / ذَيْنِكَ	ذَلِكَ	MÜZEKKER ERİL
Şunlar	Şu ikisi	Şu	
أُولَئِكَ	تَانِكَ / تَيْنِكَ	تِلْكَ	MÜENNES DİŞİL

İşaret isimleri, Türkçede işaret sıfatları ve işaret zamirlerin karşılığı olarak kullanılır.

Genel kural olarak işaret isimlerinden sonra marife bir isim gelirse, bu işaret ismi Türkçedeki işaret sıfatı, nekre bir isim gelmişse işaret zamiri olarak kullanılmış demektir.

Arkadaşlar! İşaret isimlerinin **marife** (belirli) ve **mebni** (kalıplaşmış) olduğunu, ikil işaret isimlerinin cümlede ikil isimler gibi bulunduğunu unutmayalım.

İŞARET ZAMİRİ OLARAK KULLANIMI	İŞARET SIFATI OLARAK KULLANIMI
هَذَا وَلَدٌ ذَكِيٌّ.	هَذَا الْوَلَدُ ذَكِيٌّ.
Bu zeki bir çocuktur.	Bu çocuk zekidir.
هَذِهِ بِنْتٌ جَمِيلَةٌ	هَذِهِ الْبِنْتُ جَمِيلَةٌ.
Bu güzel bir kızdır.	Bu kız güzeldir.
ذَلِكَ كِتَابٌ قَدِيمٌ	ذَلِكَ الْكِتَابُ قَدِيمٌ
Bu eski bir kitaptır.	Bu kitap eskidir.
تِلْكَ حَقِيبَةٌ صَغِيرَةٌ	تِلْكَ الْحَقِيبَةُ صَغِيرَةٌ
Bu küçük bir çantadır.	Bu çanta küçüktür.

Örneklerden anlaşılacağı üzere cümlede önce işaret isimleri, sonra işaret olunan (muşarun ileyh) yazılır. İşaret ismi ile muşarun ileyh arasında tekil, ikil, çoğul, müzekker ve müennes uyumu vardır.

Mebni kalıplaşmış, yani değişmeyen demektir. Mureb ise değişen demektir. Mebni olan işaret isimlerinin cümlede mahallen irap aldığı yani yerine kullanıldığı söylenir.

Muşarun ileyh, akılsız varlıkların çoğulu olduğunda işaret isminin tekil ve müennes olduğunu unutmayalım.

هَذِهِ الْأَقْلَامُ جَمِيلَةٌ.	تِلْكَ بُيُوتٌ.	هَذِهِ كُتُبٌ.
Bu kalemler güzeldir.	Şunlar evdir.	Bunlar kitaptır.

SIRA SİZDE

Cümlelerde, işaret isimlerini, muşarun ileyhleri ve işaret zamiri ya da işaret sıfatı olarak kullanıldığını belirtelim.

هَتَانِ مُسْلِمَتَانِ مُخْلِصَتَانِ	هَذَانِ الرَّجُلَانِ طَبِيبَانِ	هَؤُلَاءِ مُدَرِّسُونَ
Sıfat / Muşarun ileyh Haber / İşaret ismi Mübteda	Haber / Muşarun ileyh / İşaret ismi Mübteda	Muşarun ileyh Haber / İşaret ismi Mübteda
Bu ikisi samimi Müslümandır	Bu iki adam doktordur.	Onlar öğretmendir

هَؤُلَاءِ Kendinden sonra nekre bir isim geldiği için Türkçedeki işaret zamiri olarak kullanılmıştır.

هَذَانِ Kendinden sonra marife bir isim geldiği için Türkçedeki işaret sıfatı olarak kullanılmıştır.

هَتَانِ Kendinden sonra nekre bir isim geldiği için Türkçedeki işaret zamiri olarak kullanılmıştır.

ANLADIK MI? - 10

SORU-1: الطَّالِبُ مُجْتَهِدٌ ...... Boşluğa hangi işaret ismi getirilmelidir?

A- هَذِهِ B- هَذَانِ C- هَتَانِ D- هَؤُلَاءِ E- هَذَا

SORU-2: الرَّجُلَانِ طَبِيبَانِ ......Boşluğa hangi işaret ismi getirilmelidir?

A- هَذِهِ B- هَذَانِ C- هَتَانِ D- هَؤُلَاءِ E- هَذَا

SORU-3: الْبِنْتَانِ صَغِيرَتَانِ ...... Boşluğa hangi işaret ismi getirilmelidir?

A- هَذِهِ B- هَذَانِ C- هَتَانِ D- هَؤُلَاءِ E- هَذَا

SORU-4: السَّيَّارَاتُ سَرِيعَةٌ ...... Boşluğa hangi işaret ismi getirilmelidir?

A- هَذِهِ B- هَذَانِ C- هَتَانِ D- هَؤُلَاءِ E- هَذَا

SORU-5: الْـمُدَرِّسُونَ نَشِيطُونَ ......Boşluğa hangi işaret ismi getirilmelidir?

A- هَذِهِ B- هَذَانِ C- هَتَانِ D- هَؤُلَاءِ E- هَذَا

SORU-6: الْـمُسْلِمَاتُ مُخْلِصَاتٌ ......Boşluğa hangi işaret ismi getirilmelidir?

A- هَذِهِ B- هَذَانِ C- هَتَانِ D- هَؤُلَاءِ E- هَذَا

İşaret isimleri, kendinden sonra marife bir isim gelmişse Türkçedeki işaret sıfatı, nekre bir kelime gelmişse işaret zamiri olarak kullanılır. Yakını ve uzağı gösteren işaret isimleri vardır. Cümlede değişik dilbilgisel görevde bulunurlar. Yani Mübteda, haber, fail ve meful olarak kullanılabilir. İşaret ismi ile muşarun ileyh arasında sayı ve cinsiyet uyumu vardır. İkil işaret isimleri mureb, tekil ve çoğulları mebnidir. Cümlede bulundukları göreve göre mahallen irap alır. Muşarun ileyh akılsız varlıkların çoğulu olursa işaret ismi tekil ve müennes kullanılır. Bunun istisnası vardır. .... تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا ayetinde الرُّسُلُ kelimesi akıllı çoğuldur.

ARKADAŞLAR! İŞARET İSİMLERİ HAKKINDA ÖĞRENDİKLERİMİZİ ÖZETLEYEBİLİR MİSİNİZ?

İSİM CÜMLESİ (İKİL VE ÇOĞUL)

İsimle başlayan cümlenin isim cümlesi olduğunu, kurallı bir isim cümlesinin mübteda ve haberden oluştuğunu, normal cümle dizilişinde mübtedanın başta haberin ise sonra geldiğini, mübtedanın isim cümlesinin öznesi, haberin ise isim cümlesinin yüklemi olduğunu, mübteda ile haber arasında tekil, ikil, çoğul, müzekker ve müennes uyumunun olması gerektiğini, mübteda ve haberin daima merfu olduğunu öğrenmiştik. (Bkz. Sy: 25)

TEKİL İSİM CÜMLESİNİN İKİL YAPILIŞI

فَاطِمَةُ مُجْتَهِدَةٌ	هِيَ مُدَرِّسَةٌ	هَذَا طَالِبٌ	اَلْكِتَابُ مُفِيدٌ
Fatma çalışkandır.	O öğretmendir	Bu öğrencidir.	Kitap faydalıdır.

(انِ) getirerek kelimeler ikil yapılır, o şekilde yazılır.

فَاطِمَتَانِ مُجْتَهِدَتَانِ	هُمَا مُدَرِّسَتَانِ	هَذَانِ طَالِبَانِ	اَلْكِتَابَانِ مُفِيدَانِ
İki Fatma çalışkandır.	O ikisi öğretmendir.	Bu ikisi öğrencidir.	İki kitap faydalıdır.

Cümleleri ikil yapalım.

اَلطَّبِيبُ مَاهِرٌ	اَلسَّيَّارَةُ صَغِيرَةٌ	هَذِهِ غَنِيَّةٌ
اَلطَّبِيبَانِ مَاهِرَانِ	اَلسَّيَّارَتَانِ صَغِيرَتَانِ	هَتَانِ غَنِيَّتَانِ

TEKİL İSİM CÜMLESİNİN ÇOĞUL YAPILIŞI

Öncelikle mübteda ve haberi oluşturan kelimelerin müzekker veya müennes olduğuna dikkat ederiz. Tekil hali akıllı müzekker ise cem-i müzekker salim gibi (düzensiz çoğul yapılanlar hariç), eğer tekil hali akıllı müennes ise cem-i müennes salim gibi çoğul yaparız. Akılsız olanları düzensiz çoğul yaparız.

اَلشَّجَرُ طَوِيلٌ	اَلْـمُدَرِّسُ نَشِيطٌ	اَلْـمُدَرِّسَةُ نَشِيطَةٌ
Ağaç uzundur.	Öğretmen aktiftir.	Bayan öğretmen aktiftir
Sözlüğe bakarak düzensiz çoğul yaparız	ونَ getirerek cem-i müzekker yaparız	ات getirerek cem-i müennes yaparız
اَلأَشْجَارُ طَوِيلَةٌ	اَلْـمُدَرِّسُونَ نَشِيطُونَ	اَلْـمُدَرِّسَاتُ نَشِيطَاتٌ
Ağaçlar uzundur.	Öğretmenler aktiftir.	Bayan öğretmenler aktiftir.

Cümleleri çoğul yapalım.

اَلطَّالِبُ مُجْتَهِدٌ	اَلْـمُسْلِمَةُ عَابِدَةٌ	اَلْـمُسْلِمُ عَابِدٌ
اَلطُّلَّابُ مُجْتَهِدُونَ	اَلْـمُسْلِمَاتُ عَابِدَاتٌ	اَلْـمُسْلِمُونَ عَابِدُونَ

ANLADIK MI? - 11

SORU-1: اَلْـمُهَنْدِسُ مُجْتَهِدٌ

Cümlesinin çoğul yapılışı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A- اَلْـمُهَنْدِسَانِ مُجْتَهِدُونَ
B- اَلْـمُهَنْدِسُونَ مُجْتَهِدُونَ
C- اَلْـمُهَنْدِسَاتُ مُجْتَهِدَاتٌ
D- اَلْـمُهَنْدِسُ مُجْتَهِدَاتٌ
E- اَلْـمُهَنْدِسَاتُ مُجْتَهِدُونَ

SORU-2: اَلطَّبِيبَةُ مَاهِرَةٌ

Cümlesinin çoğul yapılışı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A- اَلطَّبِيبَتَانِ مَاهِرَةٌ
B- اَلطَّبِيبَاتُ مَاهِرَةٌ
C- اَلطَّبِيبُونَ مَاهِرَةٌ
D- اَلطَّبِيبَاتُ مَاهِرَاتٌ
E- اَلطَّبِيبُوتِ مَاهِرُوتِ

SORU-3: اَلْـمُؤْمِنَاتُ سَاجِدَاتٌ

Cümlesinin tekil yapılışı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A- اَلْـمُؤْمِنَةُ سَاجِدَاتٍ
B- اَلْـمُؤْمِنَانِ سَاجِدَانِ
C- اَلْـمُؤْمِنَتَانِ سَاجِدُونَ
D- اَلْـمُؤْمِنَةُ سَاجِدَاتٌ
E- اَلْـمُؤْمِنَةُ سَاجِدَةٌ

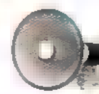

İSİM TAMLAMASI (İKİL VE ÇOĞUL)

Arapçada isim tamlamasının muzaf (tamlanan) ve muzafun ileyhten (tamlayan) oluştuğunu, Arapça isim tamlamasındaki öğelerin dizilişinin Türkçe isim tamlamasının tersine olduğunu, muzaf olacak kelimenin başında ki ال harfleri ve sonundaki tenvinin kaldırıldığını, muzafun ileyhin (tekil isimler için) son harfinin harekesinin esre olduğunu öğrenmiştik.(bkz. Sy: 27)

TEKİL İSİM TAMLAMASININ İKİL VE ÇOĞUL YAPILMASI

İsim tamlamasının öğeleri (muzaf ve muzafun ileyh) tekil isim olabileceği gibi ikil, cem-i müzekker salim, cem-i müennes salim veya düzensiz çoğul da olabilir.

MUZAF VE MUZAFUN İLEYHİN DÜZENSİZ ÇOĞUL OLMASI

Eğer muzaf düzensiz bir çoğul olursa tıpkı tekil isimlerin muzaf olması gibi başında bulunan ال harfleri ve sonundaki tenvin kaldırılır.

Muzafun ileyh düzensiz bir çoğul olursa yine tekil bir ismin muzafun ileyh olması gibi son harfinin harekesi esre olur. Örnekleri inceleyiniz.

MUZAF, MUZAFUN İLEYH DÜZENSİZ ÇOĞUL	MUZAF DÜZENSİZ ÇOĞUL, MUZAFUN İLEYH TEKİL	MUZAF TEKİL, MUZAFUN İLEYH DÜZENSİZ ÇOĞUL	MUZAF VE MUZAFUN İLEYH TEKİL
أَقْلَامُ الطُّلَّابِ	أَقْلَامُ الطَّالِبِ	قَلَمُ الطُّلَّابِ	قَلَمُ الطَّالِبِ
Öğrencilerin kalemleri	Öğrencinin kalemleri	Öğrencilerin kalemi	Öğrencinin kalemi

Yine muzafun ileyh nekre bir kelime de gelebilir. O zaman muzafun ileyhin harekesi iki esre (tenvin) olur. Örnekleri inceleyerek anlamdaki değişime dikkat ediniz.

سَيَّارَةُ رَجُلٍ	مَدْرَسَةُ مُدِيرٍ	بَيْتُ مُدَرِّسٍ	قَلَمُ طَالِبٍ
Bir adamın arabası	Bir müdürün okulu	Bir öğretmenin evi	Bir öğrencinin kalemi

MUZAF VE MUZAFUN İLEYHİN CEM-İ MÜENNES SALİM OLMASI

Eğer muzaf cem-i müennes salim olursa tıpkı tekil isimlerin muzaf olması gibi başında bulunan ال harfleri ve sonundaki tenvin kaldırılır.

Muzafun ileyh cem-i müennes salim olursa yine tekil bir ismin muzafun ileyh olması gibi son harfinin harekesi esre olur. Örnekleri inceleyiniz.

MUZAF, MUZAFUN İLEYH CEM-İ MÜENNES SALİM	MUZAF CEM-İ MÜENNES SALİM, M. İLEYH TEKİL	MUZAF TEKİL, M. İLEYH CEM-İ MÜENNES SALİM	MUZAF VE MUZAFUN İLEYH TEKİL
أُسْتَاذَاتُ الْجَامِعَاتِ	أُسْتَاذَاتُ الْجَامِعَةِ	أُسْتَاذَةُ الْجَامِعَاتِ	أُسْتَاذَةُ الْجَامِعَةِ
Üniversitelerin bayan hocaları	Üniversitenin bayan hocaları	Üniversitelerin bayan hocası	Üniversitenin bayan hocası

MUZAF VE MUZAFUN İLEYHİN İKİL OLMASI

Eğer muzaf ikil bir isim olursa sonunda bulunan ن harfi düşer. Muzafun ileyh ikil olursa sonuna يْنِ harfleri alarak tamlamadaki yerini alır.

Örnekleri inceleyiniz.

MUZAF İKİL, M. İLEYH TEKİL	MUZAF, MUZAFUN İLEYH İKİL	MUZAF TEKİL M. İLEYH İKİL
وَلَدَا الْبَيْتِ	وَلَدَا الْبَيْتَيْنِ	وَلَدُ الْبَيْتَيْنِ
Evin iki çocuğu	İki evin iki çocuğu	İki evin çocuğu

MUZAF İKİL, M. İLEYH TEKİL	MUZAF, MUZAFUN İLEYH İKİL	MUZAF TEKİL M. İLEYH İKİL
طَالِبَتَا الْـمَدْرَسَةِ	طَالِبَتَا الْـمَدْرَسَتَيْنِ	طَالِبَةُ الْـمَدْرَسَتَيْنِ
Okulun kız öğrencisi	İki okulun iki kız öğrencisi	İki okulun kız öğrencisi

العربية

ARAPÇA KOLAYDIR

سهلة

MUZAF VE MUZAFUN İLEYHİN CEM-İ MÜZEKKER SALİM OLMASI

Eğer muzaf cem-i müzekker salim bir isim olursa sonunda bulunan ن harfi düşer.

Muzafun ileyh cem-i müzekker salim olursa sonuna ينَ harfleri alarak tamlamadaki yerini alır. Örnekleri inceleyiniz.

MUZAF, MUZAFUN İLEYH CEM-İ MÜZEKKER SALİM	MUZAF CEM-İ MÜZEKKER SALİM, M. İLEYH TEKİL	MUZAF TEKİL, M. İLEYH CEM-İ MÜZEKKER SALİM	MUZAF VE MUZAFUN İLEYH TEKİL
مُعَلِّمُو الْـمُؤْمِنِينَ	مُعَلِّمُو الْـمَدْرَسَةِ	أَمِيرُ الْـمُؤْمِنِينَ	مُعَلِّمُ الْـمَدْرَسَةِ
Mü'minlerin öğretmenleri	Okulun öğretmenleri	Mü'minlerin Emiri	Okulun öğretmeni

MUZAF'IN MERFU/ ÖZNE KULLANIMI	
ذَهَبَ فَلَّاحُ الْحَقْلِ Tarlanın çiftçisi gitti.	TEKİL
ذَهَبَ فَلَّاحَا الْحَقْلِ Tarlanın iki çiftçisi gitti.	İKİL
ذَهَبَ فَلَّاحُو الْحَقْلِ Tarlanın çiftçileri gitti.	CEM-İ MÜZEKKER SALİM
ذَهَبَتْ فَلَّاحَاتُ الْحَقْلِ Tarlanın çiftçileri gitti.	CEM-İ MÜENNES SALİM

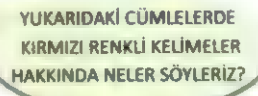

MUZAF'IN CÜMLEDE NESNE VE TÜMLEÇ, OLARAK KULLANIMINA ÖRNEK CÜMLELERİ İNCELEYİNİZ

MUZAF'IN MANSUB VE MECRUR KULLANIMI		
سَلَّمْتُ عَلَي فَلَّاحِ الْحَقْلِ Tarlanın çiftçisine selam verdim.	رَأَيْتُ فَلَّاحَ الْحَقْلِ Tarlanın çiftçisini gördüm.	**TEKİL**
سَلَّمْتُ عَلَي فَلَّاحَيْ الْحَقْلِ Tarlanın iki çiftçisine selam verdim.	رَأَيْتُ فَلَّاحَيْ الْحَقْلِ Tarlanın iki çiftçisini gördüm.	**İKİL**
سَلَّمْتُ عَلَى فَلَّاحِي الْحَقْلِ Tarlanın çiftçilerine selam verdim.	رَأَيْتُ فَلَّاحِي الْحَقْلِ Tarlanın çiftçilerini gördüm.	**CEM-İ MÜZEKKER SALİM**
سَلَّمْتُ عَلَي فَلَّاحَاتِ الْحَقْلِ Tarlanın çiftçilerine selam verdim.	رَأَيْتُ فَلَّاحَاتِ الْحَقْلِ Tarlanın çiftçilerini gördüm.	**CEM-İ MÜENNES SALİM**

سَلَّمْتُ عَلَي مُدَرِّسَاتِ الْـمَدْرَسَةِ Okulun bayan öğretmenlerine selam verdim.	رَأَيْتُ مُدَرِّسِي الْـمَدْرَسَةِ Okulun bay öğretmenlerini gördüm.	ذَهَبَ مُدَرِّسَا الْـمَدْرَسَةِ Okulun iki bay öğretmeni gitti.
مُدَرِّسَاتِ cem-i müennes salimdir. Muzaftır. Esre ile mecurdur	مُدَرِّسِي cem-i müzekker salimdir. Muzaf olduğu için ن düşmüştür.	مُدَرِّسَا ikil bir isimdir. Muzaf olduğu için ن düşmüştür.

SIRA BİZDE

ANLADIK MI? - 12

SORU-1: "Okulun bay öğretmenleri" ifadesinin Arapça karşılığı hangisidir?

A- مُدَرِّسَا الْـمَدْرَسَةِ B- مُدَرِّسُ الْـمَدْرَسَةِ C- مُدَرِّسَاتُ الْـمَدْرَسَةِ

D- مُدَرِّسُونَ الْـمَدْرَسَةِ E- مُدَرِّسُو الْـمَدْرَسَةِ

SORU-2: "Evin iki kızı" ifadesinin Arapça karşılığı hangisidir?

A- بِنْتَا الْبَيْتَيْنِ B- بِنْتَانِ الْبَيْتِ C- بِنْتَا الْبَيْتِ

D- بِنْتَانِ الْبَيْتَيْنِ E- بِنْتُ الْبَيْتِ

SORU-3: "Kız öğrencinin kalemleri" ifadesinin Arapça karşılığı hangisidir?

A- قَلَمُ الطَّالِبَةِ B- أَقْلَامُ الطَّالِبَةِ C- أَقْلَامُ الطَّالِبَاتِ

D- أَقْلَامُ الطَّالِبِ E- قَلَمَانِ الطَّالِبَةِ

SORU-4: مُهَنْدِسَا الشَّرِكَةِ ifadesinin Türkçe karşılığı hangisidir?

A- Şirketin iki mühendisi B- Şirketin iki bayan mühendisi

C- İki şirketin mühendisi D- Şirketin mühendisleri E- Şirketin mühendisi

SIFAT TAMLAMASI (İKİL VE ÇOĞUL)

Arapça sıfat tamlamasının sıfat ve mevsuf dediğimiz sıfatın nitelediği bir isimden oluştuğunu, ismin önce, sıfatın sonra yazıldığını, isim ile sıfatın sayı, cinsiyet, belirlilik-belirsizlik ve son hareke (irab) bakımından birbirlerine uyumlu olmaları gerektiğini öğrenmiş, konuyla ilgili tekil kullanıma örnekler vermiştik. (bkz. Sy: 29)

TEKİL SIFAT TAMLAMASININ İKİL VE ÇOĞUL YAPILMASI

Tekil isimler tekil sıfat alır. İkil isimler ikil ve çoğul isimler çoğul sıfat alır. Yine müzekker olan isim müzekker sıfat, müennes olan isim müennes sıfat, marife olan isim marife sıfat ve nekre olan isim nekre sıfat alır. Örnekleri inceleyiniz.

هُمَا مُدَرِّسَانِ نَشِيطَانِ O ikisi aktif öğretmendir.	هُمْ مُدَرِّسُونَ نَشِيطُونَ Onlar aktif öğretmendir.
هُمَا مُدَرِّسَتَانِ نَشِيطَتَانِ O ikisi aktif bayan öğretmendir.	هُنَّ مُدَرِّسَاتٌ نَشِيطَاتٌ Onlar aktif bayan öğretmendir
ذَهَبَ الْـمُهَنْدِسَانِ الْـمَاهِرَانِ Becerikli iki mühendis gitti.	ذَهَبَ الْـمُهَنْدِسُونَ الْـمَاهِرُونَ Becerikli mühendisler gitti.
ذَهَبَتِ الْـمُهَنْدِسَتَانِ الْـمَاهِرَتَانِ Becerikli iki bayan mühendis gitti	ذَهَبَتِ الْـمُهَنْدِسَاتُ الْـمَاهِرَاتُ Becerikli bayan mühendisler gitti.

رَأَيْتُ الْـمُدَرِّسِينَ النَّشِيطِينَ Aktif öğretmenleri gördüm.	رَأَيْتُ الْـمُدَرِّسَيْنِ النَّشِيطَيْنِ Aktif iki öğretmeni gördüm.
سَلَّمْنَا عَلَي الْـمُدَرِّسَاتِ النَّشِيطَاتِ Aktif bayan öğretmenlere selam verdim	سَلَّمْنَا عَلَي الْـمُدَرِّسَتَيْنِ النَّشِيطَتَيْنِ Aktif iki bayan öğretmene selam verdim

SIRA BİZDE

اَلسَّيَّارَاتُ الصَّغِيرَةُ سَرِيعَةٌ Küçük arabalar hızlıdır.	أَخَذْتُ الْحَقِيبَتَيْنِ الْجَمِيلَتَيْنِ İki güzel çanta aldım/tuttum.
الصَّغِيرَةُ akılsız çoğul olan اَلسَّيَّارَاتُ arabalar isminin sıfatıdır.	الْجَمِيلَتَيْنِ ikil bir sıfattır. Mevsufu olan isme ikil, müennes ve marife olarak uymuştur.

CÜMLELERDE KIRMIZI RENKLİ KELİMELER HAKKINDA NELER SÖYLERİZ?

ANLADIK MI? - 13

SORU-1: .... نَامَ الْوَلَدَانِ Boşluğa hangisi gelmelidir?

A- الصَّغِيرَةُ B- الصَّغِيرَاتِ C- الصَّغِيرَانِ D- الصَّغِيرِينَ E- الصَّغِيرَيْنِ

SORU-2: وَصَلْتُ إِلَي ....الـمُنَوَّرَةِ Boşluğa hangisi gelmelidir?

A- الـمَدِينَةِ B- الرَّجُلِ C- البَيْتِ D- البِنْتِ E- الـمُعَلِّمِ

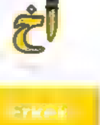

BEŞ İSİM (ESMA-İ HAMSE)

Arapçada kelimelerin cümle içinde kullanıldıkları yere göre başlarına gelen, adına amil dediğimiz kelimelerin etkisiyle değişmesine irab denir. Beş isim diye adlandırılan bazı isimler vardır ki cümlede irabı diğer isimlere göre biraz farklıdır. Önce bu isimleri tanıyalım.

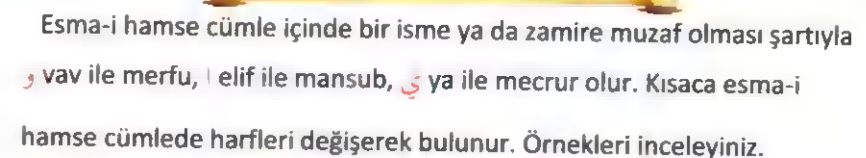

ESMA-İ HAMSENİN İ'RABI

Esma-i hamse cümle içinde bir isme ya da zamire muzaf olması şartıyla و vav ile merfu, ا elif ile mansub, ي ya ile mecrur olur. Kısaca esma-i hamse cümlede harfleri değişerek bulunur. Örnekleri inceleyiniz.

سَلَّمْنَا عَلَي أَبِي عَلِيٍّ	رَأَيْتُ أَبَا عَلِيٍّ	جَاءَ أَبُو عَلِيٍّ
Ali'nin babasına selam verdik	Ali'nin babasını gördüm.	Ali'nin babası geldi.
سَلَّمْتُ عَلَي أَخِيهِ	رَأَيْنَا أَخَاهُ	ذَهَبَ أَخُوهُ
Erkek kardeşine selam verdim	Erkek kardeşini gördük.	Onun erkek kardeşi gitti.
مَرَرْتَ بِحَمِي مَحْمُودٍ	رَأَيْنَا حَمَا مَحْمُودٍ	نَامَ حَمُو مَحْمُودٍ
Mahmut'un kayınbabasına rastladın.	Mahmut'un kayınbabasını gördük.	Mahmut'un kayınbabası uyudu.

Esma-i hamseden ذُو sadece isme muzaf olur.

Zamire muzaf olamaz. Örnekleri inceleyiniz.

سَلَّمْنَا عَلَى ذِي الْمَالِ	رَأَيْتُ ذَا الْمَالِ	جَاءَ ذُو الْمَالِ
Mal sahibine selam verdik	Mal sahibini gördüm.	Mal sahibi(zengin) geldi.

Arkadaşlar! İsimlere bitişen يِ harfi, bitiştiği ismin son harfinin harekesini esre okuttuğunu unutmayalım.

رَبِّي	مُدَرِّسِي	أُمِّي	بَيْتِي	أَبِي
Rabbim	Öğretmenim	Annem	Evim	Babam

Esma-i hamsenin ikil ve çoğulları ikil ve çoğul isimler gibi cümle içinde bulunur. Örnekleri inceleyiniz.

سَلَّمْنَا عَلَى الْأَخَوَيْنِ	رَأَيْتُ الْأَخَوَيْنِ	جَاءَ الْأَخَوَانِ
İki kardeşe selam verdik	İki kardeşi gördüm.	İki kardeş geldi.
سَلَّمْنَا عَلَى الْآبَاءِ	رَأَيْتُ الْآبَاءَ	جَاءَ الْآبَاءُ
Babalara selam verdik.	Babaları gördüm.	Babalar geldi.

Esma-i hamseyi ayrı bir başlık altında incelememizi gerektiren şey, tekil halde bir isme ya da zamire muzaf olarak kulanılmasıdır.

SIRA BİZDE

CÜMLELERDE KIRMIZI RENKLİ KELİMELER HAKKINDA NELER SÖYLERİZ?

رَجَعَ أَبُونَا مِنَ الشَّرِكَةِ Babamız şirketten döndü.	رَأَيْنَا حَمَاكَ فِي السُّوقِ Kayınpederini çarşıda gördük
أَبُو bir zamire muzaf olmuş esma-i hamsedendir. Fiilin öznesi olarak gelmiş, (و) ile merfudur.	حَمَا bir zamire muzaf olmuş esma-i hamsedendir. Cümlede nesne olarak gelmiş, (ا) ile mansubtur.

ANLADIK MI? - 14

SORU-1: Hangisinde esma-i hamseden biri **yoktur**?

A- نُحِبُّ أَخَانَا B- اِحْتَرِمْ حَمَاكَ C- أَحْسِنْ إِلَي أُمِّكَ

D- جَاءَ ذُو خُلُقٍ E- أَبُو سَلِيمٍ مَحْبُوبٌ

SORU-2: Hangisinde esma-i hamsenin irabı harf iledir?

A- ذَهَبَتِ الْأُمُّ B- جَاءَ الْحَمُ C- وَصَلَ الْأَخُ

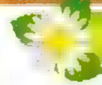
D- قُلْ لِأَبِيكَ... E- اَلْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

SORU-3: رَجَعَ أَخُو عَلِيٍّ. وَسَلَّمَ عَلَي أَبِيهِ. وَذَهَبَ إِلَي بَيْتِ حَمِيهِ. Cümlesinde geçen esma-i hamseden olan isimler hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A- أَخ–أَب–حَم B- أَخ–أَب C- أَخ–أَب–حَم–ذُو

D- أَب–حَم E- أَخ–حَم

إِنَّ VE KARDEŞLERİ

Arapçada kelime çeşitlerinden olan harflerin kendi başlarına anlamları olmadığını, ancak isim ve fiillerle kullanıldığında anlam kazandıklarını, harflerin bir kısmının amil yani kendinden sonra gelen kelimenin hareke ya da harflerinde değişim yaptığını öğrenmiştik. (Bkz. Sy:9) إِنَّ ve kardeşleri amil harflerdendir.

إِنَّ VE KARDEŞLERİNİN KULLANIMI

İkisi ikiz, aynı anne babanın altı kardeşi gibi adları farklı yaptıkları iş aynı olan edatlardır. Fiile benzeyen harfler de denir. İsim cümlelerinin başına gelirler. İsim cümlesinin öznesi olan mübteda, bu edatların ismi adını alıp mansub olur. İsim cümlesinin haberi de bu edatların haberi adını alıp merfu olur. Örnekleri inceleyiniz.

غَفُورٌ	اَللهَ	إِنَّ
İnne'nin haberi	İnne'nin ismi	
Şüphesiz Allah bağışlayandır.		

غَفُورٌ	اَللهُ
Haber	Mübteda
Allah bağışlayandır.	

ذَكِيٌّ	اَلْوَلَدَ	كَأَنَّ
Keenne'nin haberi	Keenne'nin ismi	
Sanki çocuk zeki.		

ذَكِيٌّ	اَلْوَلَدُ
Haber	Mübteda
Çocuk zekidir.	

نَشِيطٌ	اَلْـمُدَرِّسَ	لَكِنَّ
Lakinne'nin haberi	Lakinne'nin ismi	
Fakat öğretmen aktiftir.		

نَشِيطٌ	اَلْـمُدَرِّسُ
Haber	Mübteda
Öğretmen aktiftir.	

إِنَّ VE KARDEŞLERİNİN MUTTASIL ZAMİRLERLE KULLANIMI

غَنِيٌّ	إِنَّهُ
İnne'nin haberi	İnne'nin ismi
Şüphesiz o zengin/zengin gibi.	
مَرِيضَةٌ	كَأَنَّهَا
Keenne'nin haberi	Keenne'nin ismi
Sanki o hasta/hasta gibi.	

غَنِيٌّ	هُوَ
Haber	Mübteda
O zengindir.	
مَرِيضَةٌ	اَلْبِنْتُ
Haber	Mübteda
Kız hastadır.	

مُخْلِصُونَ	لَيْتَهُمْ	مُخْلِصُونَ	هُمْ
Leyte' nin haberi	Leyte' nin ismi	Haber	Mübteda
Keşke onlar samimi olsa.		Onlar samimidir.	

مُسْلِمُونَ	إِنَّنَا	مُسْلِمُونَ	نَحْنُ
İnne'nin haberi	İnne'nin ismi	Haber	Mübteda
Şüphesiz biz müslümanız.		Biz müslümanız.	

سَرِيعَةٌ	لَعَلَّهَا	سَرِيعَةٌ	اَلسَّيَّارَةُ
Lealle' nin haberi	Lealle' nin ismi	Haber	Mübteda
Belki o hızlıdır.		Araba hızlıdır.	

مُجْتَهِدُونَ	لَكِنَّهُمْ	مُجْتَهِدُونَ	اَلطُّلَّابُ
Lakinne'nin haberi	Lakinne'nin ismi	Haber	Mübteda
Fakat onlar çalışkan.		Öğrenciler çalışkandır.	

SIRA BİZDE

تلميذان	إنهما	تِلْمِيذَانِ	هُمَا
		Haber	Mübteda
Şüphesiz o ikisi öğrencidir.		O ikisi öğrencidir.	

جديد	إن المدير	جَدِيدٌ	اَلْـمُدِيرُ
		Haber	Mübteda
Şüphesiz müdür yenidir.		Müdür yenidir.	

ANLADIK MI? - 15

SORU-1: .... إِنَّ الْوَلَدَ Boşluğa hangisi gelmelidir?

A- الصَّغِيرَةَ B- صَغِيرًا C- الصَّغِيرَا D- صَغِيرَةً E- صَغِيرٌ

SORU-2: هِيَ نَاجِحَةٌ Altı çizili kelimenin yerine hangisi gelebilir?

A- إِنَّهُ B- إِنَّهُمْ C- إِنَّهُنَّ D- إِنَّهَا E- إِنَّنَا

SORU-3: نَحْنُ مُؤْمِنُونَ Altı çizili kelimenin yerine hangisi gelebilir?

A- إِنَّهُ B- إِنَّهُمْ C- إِنَّهُنَّ D- إِنَّهَا E- إِنَّنَا

ANLADIK MI? CEVAP ANAHTARI (10-15)

ANLADIK MI? 10 (SY:37-38)							
1	E	2	B	3	C	4	A
5	D	6	D				
ANLADIK MI? 11 (SY:41)							
1	B	2	D	3	E		
ANLADIK MI? 12(SY:47)							
1	E	2	C	3	B	4	A
ANLADIK MI? 13(SY:49)							
1	C	2	A				
ANLADIK MI? 14(SY:52)							
1	C	2	D	3	A		
ANLADIK MI? 15(SY:56)							
1	E	2	D	3	E		

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 2

SORU-1: Hangisi uzağı gösteren işaret ismidir?

A- هَذَا B- هَذِهِ C- تِلْكَ D- هَذَانِ E- هَتَيْنِ

SORU-2: Hangisi uzağı gösteren işaret ismi **değildir**?

A- ذَانِكَ B- أُولَئِكَ C- تِلْكَ D- ذَلِكَ E- هَتَيْنِ

SORU-3: Aşağıdakilerden hangisinde işaret ismi Türkçedeki işaret zamiri olarak kullanılmıştır?

A- هَذِهِ الْـمَرْأَةُ غَنِيَّةٌ B- هَتَانِ الْبِنْتَانِ نَاجِحَتَانِ C- تِلْكَ الْحَقِيبَةُ قَدِيمَةٌ

D- ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ E- هَتَانِ مُدَرِّسَتَانِ نَشِيطَتَانِ

SORU-4: Aşağıdakilerden hangisinde işaret ismi Türkçedeki işaret sıfatı olarak kullanılmıştır?

A- هَذِهِ مَرْأَةٌ غَنِيَّةٌ B- هَؤُلَاءِ مُدَرِّسُونَ C- أُولَئِكَ طَبِيبَاتٌ

D- رَأَيْتُ هَذَيْنِ الرَّجُلَيْنِ E- هَتَانِ مُدَرِّسَتَانِ

SORU-5: اَلْوَلَدُ ذَكِيٌّ cümlesinin ikili hangisidir?

A- اَلْوَلَدُ ذَكِيَّةٌ B- اَلْوَلَدَانِ ذَكِيَّانِ

C- اَلْوَلَدُ ذَكِيَّانِ D- اَلْوَلَدَانِ ذَكِيٌّ E- اَلْأَوْلَادُ ذَكِيٌّ

SORU-6: اَلْحَافِلَةُ طَوِيلَةٌ Altı çizili kelimenin cümledeki görevi nedir?

A- Mübteda B- Haber C- İşaret ismi D- Sıfat E- Muzaaf

SORU-7: دَفْتَرُ الطُّلَّابِ ifadesinin Türkçe anlamı hangisidir?

A- Öğrencilerin defteri B- Öğrencinin defteri C-Öğrencilerin defterleri
D- Öğrenci defteri E- Öğrencinin defterleri

SORU-8: "Evin iki kızı" ifadesinin Arapça karşılığı hangisidir?

A- اَلْبِنْتُ الْبَيْتِ B- اَلْبِنْتُ الْبَيْتَانِ C- بِنْتَا الْبَيْتِ

D- بِنْتَا الْبَيْتَيْنِ E- بِنْتَانِ الْبَيْتِ

SORU-9: "Kütüphanenin memurları" ifadesinin Arapça karşılığı hangisidir?

A- مُوَظَّفُو الْـمَكْتَبَةِ B- مُوَظَّفُونَ الْـمَكْتَبَةِ C- مُوَظَّفُ الْـمَكْتَبَةِ

D- مُوَظَّفَانِ الْـمَكْتَبَةِ E- مُوَظَّفَا الْـمَكْتَبَةِ

SORU-10: مُرَاسِلُو الْقَنَاةِ ifadesinin Türkçe anlamı hangisidir?

A- Kanalların muhabirleri B- Kanalın iki muhabiri C- Kanalın elçileri
D- Kanalın muhabirleri E- Kanalın muhabiri

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-2 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	C	2	E	3	E	4	D	5	B	6	B	7	A	8	C	9	A	10	D

CEVAP-1: Sadece **C** seçeneğinde ki تِلْكَ İşaret ismi uzağı gösteren işaret ismidir. Diğer seçeneklerde yer alan işaret isimleri yakını gösteren işaret isimleridir.

CEVAP-2: Sadece **E** seçeneğinde ki هَتَيْنِ işaret ismi uzağı gösteren işaret ismi değildir. Diğer seçeneklerde yer alan işaret isimleri uzağı gösteren işaret isimleridir.

CEVAP-3: Sadece **E** seçeneğinde ki هَتَانِ مُدَرِّسَتَانِ نَشِيطَتَانِ cümlesinde işaret isminden sonra nekre bir işaret ismi gelmiştir. مُدَرِّسَتَانِ kelimesi muşarun ileyh aynı zamanda haberdir. هَتَانِ işaret ismi ise mübtedadır. Diğer seçeneklerde işaret isimlerinden sonra marife kelimeler geldiği için Türkçedeki işaret sıfatı olarak kullanılmıştır.

CEVAP-4: Sadece **D** seçeneğinde işaret isminden sonra marife bir isim geldiği için Türkçedeki işaret sıfatı olarak kullanılmıştır.

CEVAP-5: Mübteda ile haber arasında ikil uyumu olması gerektiğinden bu uyum sadece **B** seçeneğinde sağlanmıştır.

CEVAP-6: İsim cümlesinde mübteda marife haber nekre gelir. Mübteda ile haber arasında sayı ve cinsiyet uyumu olduğu için altı çizili kelime **B** seçeneğindeki haberdir.

CEVAP-7: İsim tamlamasında muzafun ileyh'in mecrur olduğunu biliyoruz. Şu halde ikinci kelime muzafun ileyhtir. Düzensiz çoğul bir isimdir. Muzaaf tekil bir kelime olduğuna göre doğru cevap **A** seçeneğidir.

CEVAP-8: "Evin iki kızı" ifadesinin Arapça dizilimi Türkçe dizilimin tersine olacağından, iki kızı بِنْتَانِ ifadesi önce, ev الْبَيْتِ ifadesi sonra yazılacaktır.

İkil isimler muzaaf oldukları zaman sonlarında bulunan نِ harfi düştüğü için doğru cevap **C** seçeneğinde verilmiştir.

CEVAP-9: "Kütüphanenin memurları" ifadesinin Arapça dizilimi Türkçe dizilimin tersine olacağından, memurları مُوَظَّفُونَ ifadesi önce, kütüphane الْمَكْتَبَةِ ifadesi sonra yazılacaktır. Cem-i müzekker salim isimler muzaaf oldukları zaman sonlarında bulunan نِ harfi düştüğü için doğru cevap **A** seçeneğinde verilmiştir.

CEVAP-10: Cemi müzekker salimler muzaaf olduğunda sonlarında bulunan نِ harfi düştüğü için doğru cevap **A** seçeneğinde verilmiştir.

3. ÜNİTE

ZAMİRLER

İsmin yerini tutan, ismin yerine kullanılan kelimelerdir. Arapçada bütün zamirler marife(belirli), aynı zamanda mebni(kalıplaşmış)dir. Cümle içinde dilbilgisel görev alırlar yani mübteda, haber, fail ya da mef'ul olabilirler. Şimdi zamirleri inceleyelim.

ZAMİRLER

- MUNFASIL (AYRI) ZAMİRLER
  - MERFU MUNFASIL ZAMİRLER
  - MANSUB MUNFASIL ZAMİRLER
- MUTTASIL (BİTİŞİK) ZAMİRLER
  - MERFU MUTTASIL ZAMİRLER
  - MANSUB MUTTASIL ZAMİRLER
  - MECRUR MUTTASIL ZAMİRLER
- MÜSTETİR (GİZLİ) ZAMİRLER

هُمْ هِيَ
هُوَ أَنَا

MUNFASIL(AYRI) ZAMİRLER

Önlerindeki herhangi bir kelimeye bitişmeyip tek başlarına ayrı olarak yazılan zamirlerdir. İkiye ayrılırlar: Merfu munfasıl, mansub munfasıl.

MERFU MUNFASIL KİŞİ ZAMİRLERİ

Cümlede özne olan kelimelerin merfu olduğunu daha önce öğrenmiştik.

Merfu munfasıl zamirler de cümle içinde özne olarak kullanıldıkları ve cümlede başka bir kelimeye bitişmedikleri için bu şekilde adlandırılmıştır.

MERFU MUNFASIL ZAMİRLER VE CÜMLEDE KULLANIMI

* Merfu munfasıl zamirler cümlede genellikle mübteda olarak kullanılır.
* Kendinden sonra gelen isimle cinsiyet ve sayı yönünden uyum gösterir.
* İsme ya da fiile bitişmezler, bitişirse artık ayrı zamir diyemeyiz.
* هُمَا، هُمْ، هُنَّ zamirleri bir isme veya bir fiile bitişirse aynı şekilde yazılır. Bu durumda ayrı yazılmışsa munfasıl, bitişik yazılmışsa muttasıl zamir olarak işlem görür.

ÇOĞUL/CEMİ	İKİL/TESNİYE	TEKİL/MÜFRET	
هُمْ طُلَّابٌ Onlar öğrencilerdir.	هُمَا طَالِبَانِ O ikisi öğrencidir.	هُوَ طَالِبٌ O öğrencidir.	3.KİŞİ MÜZEKKER
هُنَّ طَالِبَاتٌ Onlar bayan öğrencilerdir.	هُمَا طَالِبَتَانِ O ikisi bayan öğrencidir.	هِيَ طَالِبَةٌ O bayan öğrencidir.	3.KİŞİ MÜENNES
أَنْتُمْ طُلَّابٌ Siz öğrencisiniz.	أَنْتُمَا طَالِبَانِ Siz ikiniz öğrencisiniz.	أَنْتَ طَالِبٌ Sen öğrencisin.	2.KİŞİ MÜZEKKER
أَنْتُنَّ طَالِبَاتٌ Siz bayan öğrencisiniz.	أَنْتُمَا طَالِبَتَانِ Siz ikiniz bayan öğrencisiniz.	أَنْتِ طَالِبَةٌ Sen bayan öğrencisin.	2.KİŞİ MÜENNES
نَحْنُ طُلَّابٌ/ طَالِبَاتٌ Biz öğrenciyiz.		أَنَا طَالِبٌ/ طَالِبَةٌ Ben öğrenciyim.	1.KİŞİ

.......مُسْلِمُونَ	.......مَرْأَتَانِ	.......رَجُلٌ
1.......müslümandır	2....... kadındır.	3.......adamdır.
.......غَنِيَّةٌ	.......زَيْنَبَانِ	.......كَاتِبَاتٌ
4........zengindir.	5........Zeynep'tir.	6......sekreterlerdir.

SIRA BİZDE

1-Cem-i müzekker salim bir isim olduğu için أَنْتُمْ / هُمْ

2-İkil müennes bir isim olduğu için أَنْتُمَا / هُمَا

3-Tekil müzekker bir isim olduğu için أَنْتَ / هُوَ

4-Tekil müennes bir isim olduğu için أَنْتِ / هِيَ

5- İkil müennes bir isim olduğu için أَنْتُمَا / هُمَا

6- Cem-i müennes bir isim olduğu için أَنْتُنَّ / هُنَّ

ANLADIK MI? 16

SORU-1: Cümlelerin hangisinde Merfu munfasıl zamir doğru kullanılmıştır?

A- أَنْتُمْ تِلْمِيذَتَانِ B- أَنَا مُهَنْدِسٌ C- هِيَ مُمَرِّضٌ

D- هُوَ أُمٌّ E- هُمْ مُسْلِمَاتٌ

SORU-2: Cümlelerin hangisinde Merfu munfasıl zamir **hatalı** kullanılmıştır?

A- أَنْتُمَا مَاهِرَانِ B- أَنَا طَالِبَةٌ C- هُمَا مُدَرِّسَانِ

D- هُنَّ مُدَرِّسُونَ E- نَحْنُ طُلَّابٌ

MANSUB MUNFASIL KİŞİ ZAMİRLERİ

Cümlede nesne olan kelimelerin mansub olduğunu daha önce öğrenmiştik. Mansub munfasıl zamirler de cümle içinde nesne olarak kullanıldıkları için bu şekilde adlandırılmıştır. Fazla detaya girmeden mansub munfasıl zamirler ve bazı ayetleri vermekle yetineceğiz.

"وَ إِيَّايَ فَاتَّقُونِ" Bakara:41	"إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ" Fatiha:4
"Yalnızca benden sakının"	"Ancak sana kulluk eder ve ancak senden yardım dileriz"

ÇOĞUL/CEMİ	İKİL/TESNİYE	TEKİL/MÜFRET	
إِيَّاهُمْ Onları /onlara	إِيَّاهُمَا O ikisine	إِيَّاهُ Onu / ona	3.KİŞİ MÜZEKKER
إِيَّاهُنَّ Onları /onlara(bayan)	إِيَّاهُمَا O ikisine (bayan)	إِيَّاهَا Onu / ona (bayan)	3.KİŞİ MÜENNES
إِيَّاكُمْ Size / sizi	إِيَّاكُمَا Siz ikinize	إِيَّاكَ Seni / sana	2.KİŞİ MÜZEKKER
إِيَّاكُنَّ Size / sizi (bayan)	إِيَّاكُمَا Siz ikinize (bayan)	إِيَّاكِ Seni / sana (bayan)	2.KİŞİ MÜENNES
إِيَّانَا Bizi / bize		إِيَّايَ Beni / bana	1.KİŞİ

MUTTASIL(BİTİŞİK) ZAMİRLER

İsim, fiil ve harflere bitiştirilerek yazılan zamirlerdir. Kullanıldığı yere göre merfu, mansub ve mecrur muttasıl zamirler vardır.

العربية

Fiillere, çekimlenme esnasında bitişen zamirlerdir. Bu bitişen zamirler o fiilin öznesi(fail) olduğundan merfu muttasıl zamir diye adlandırılır. Şimdi sırasıyla fiil çeşitleri olan mazi, muzari ve emir fiillere bitişen merfu muttasıl zamirleri tanıyalım.

ÇOĞUL/CEMİ	İKİL/TESNİYE	TEKİL/MÜFRET	MAZİ FİİL
كَتَبُوا onlar yazdı	كَتَبَا o ikisi yazdı	كَتَبَ o yazdı	3.KİŞİ MÜZEKKER
كَتَبْنَ onlar yazdı	كَتَبَتَا o ikisi yazdı	كَتَبَتْ o yazdı	3.KİŞİ MÜENNES
كَتَبْتُمْ Siz yazdınız	كَتَبْتُمَا ikiniz yazdınız	كَتَبْتَ Sen yazdın	2.KİŞİ MÜZEKKER
كَتَبْتُنَّ Siz yazdınız	كَتَبْتُمَا ikiniz yazdınız	كَتَبْتِ Sen yazdın	2.KİŞİ MÜENNES
كَتَبْنَا Biz yazdık		كَتَبْتُ Ben yazdım	1.KİŞİ

Kırmızı renkli تُمْ ، نَا ، ا ، و ، نَ ، تُنَّ ، تُمَا ، تُ ، تِ ، تَ harfleri mazi fiillere bitişen merfu muttasıl zamirler faildir.

ÇOĞUL/CEMİ	İKİL/TESNİYE	TEKİL/MÜFRET	MUZARİ FİİL
يَكْتُبُونَ onlar yazıyor	يَكْتُبَانِ o ikisi yazıyor	يَكْتُبُ o yazıyor	3.KİŞİ MÜZEKKER
يَكْتُبْنَ onlar yazıyor	تَكْتُبَانِ o ikisi yazıyor	تَكْتُبُ o yazıyor	3.KİŞİ MÜENNES
تَكْتُبُونَ Siz yazıyorsunuz	تَكْتُبَانِ ikiniz yazıyorsunuz	تَكْتُبُ Sen yazıyorsun	2.KİŞİ MÜZEKKER
تَكْتُبْنَ Siz yazıyorsunuz	تَكْتُبَانِ ikiniz yazıyorsunuz	تَكْتُبِينَ Sen yazıyorsun	2.KİŞİ MÜENNES
نَكْتُبُ Biz yazıyoruz		أَكْتُبُ Ben yazıyorum	1.KİŞİ

Kırmızı renkli ا ، و ، ن ، ي harfleri muzari fiillere bitişen merfu muttasıl zamirler faildir.

ÇOĞUL/CEMİ	İKİL/TESNİYE	TEKİL/MÜFRET	EMİR FİİL
أُكْتُبُوا Siz yazınız	أُكْتُبَا ikiniz yazınız	أُكْتُبْ Sen yaz	2.KİŞİ MÜZEKKER
أُكْتُبْنَ Siz yazınız	أُكْتُبَا ikiniz yazınız	أُكْتُبِي Sen yaz	2.KİŞİ MÜENNES

Kırmızı renkli ا ، و ، ن ، ي harfleri emir fiillere bitişen merfu muttasıl zamirler faildir.

"وَ اشْكُرُوا لله إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ" (Bakara: 172)

"Eğer sadece Allah'a kulluk ediyorsanız O'na şükredin"

"وَ لَا تَقْتُلُوا أَوْلَادكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَ إِيَّاكُمْ"(İsra:31)

"Yoksulluk korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin! Onları ve sizi biz rızıklandırırız"

1- (Bakara: 172) إِيَّاهُ mansub munfasıl zamirdir.

2-(İsra:31) إِيَّاكُمْ mansub munfasıl zamirdir.

3-(Bakara: 172) (وَ اشْكُرُوا)(كُنْتُمْ)(تَعْبُدُونَ)Kırmızı renkliler,

4-(İsra:31)(تَقْتُلُوا) Kırmızı renkliler و

merfu muttasıl zamirdir.

ANLADIK MI? 17

SORU-1: زَيْنَبُ وَ عَائِشَةُ ذَهَبَتَا إِلَي الْبَيْتِ Cümlesinde hangi kelimede merfu muttasıl zamir vardır?

A- زَيْنَبُ B- عَائِشَةُ C- ذَهَبَتَا D- إِلَي E- الْبَيْتِ

SORU-2: أَعْطَيْتُ الْكِتَابَ وَالدَّفْتَرَ وَالْقَلَمَ إِيَّاكَ Cümlesinde mansub munfasıl zamir hangisidir?

A- أَعْطَيْتُ B- الْكِتَابَ C- الدَّفْتَرَ D- الْقَلَمَ E- إِيَّاكَ

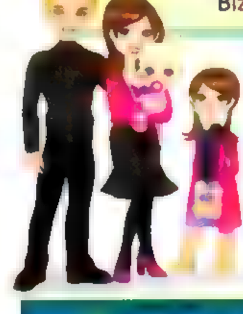

MANSUB MUTTASIL (BİTİŞİK)ZAMİRLER

Fiillere bitişen, fail (özne) değil de nesne (mansub) olan muttasıl zamirlerdir.

MAZİ FİİLLERE BİTİŞEN MANSUB MUTTASIL ZAMİRLERİN KULLANIMI

ÇOĞUL/ CEMİ	İKİL/ TESNİYE	TEKİL/ MÜFRET	MAZİ FİİL
كَتَبُوهُ onlar onu yazdı	كَتَبَاهُ o ikisi onu yazdı	كَتَبَهُ o onu yazdı	3.KİŞİ MÜZEKKER
كَتَبْنَهُ onlar onu yazdı	كَتَبَتَاهُ o ikisi onu yazdı	كَتَبَتْهُ o onu yazdı	3.KİŞİ MÜENNES
كَتَبْتُمُوهُ ! Siz onu yazdınız	كَتَبْتُمَاهُ ikiniz onu yazdınız	كَتَبْتَهُ Sen onu yazdın	2.KİŞİ MÜZEKKER
كَتَبْتُنَّهُ Siz onu yazdınız	كَتَبْتُمَاهُ ikiniz onu yazdınız	كَتَبْتِهِ Sen onu yazdın	2.KİŞİ MÜENNES
كَتَبْنَاهُ Biz onu yazdık		كَتَبْتُهُ Ben onu yazdım	1.KİŞİ

كَتَبَهُ Mazi fiilinin öznesi gizli هُوَ dir. Sonuna bitişen هُ mef'ul, mansubdur. كَتَبْتُمُوهُ ! Sigasında cezm almış mim harfine zamir eklenince kaynaştırma harfi olarak و türer.

MUZARİ FİİLLERE BİTİŞEN MANSUB MUTTASIL ZAMİRLERİN KULLANIMI

ÇOĞUL/ CEMİ	İKİL/ TESNİYE	TEKİL/ MÜFRET	MUZARİ FİİL
يَكْتُبُونَـهُ onlar onu yazıyor	يَكْتُبَانِـهِ ! o ikisi onu yazıyor	يَكْتُبُـهُ o onu yazıyor	3.KİŞİ MÜZEKKER
يَكْتُبْنَـهُ onlar onu yazıyor	تَكْتُبَانِـهِ ! o ikisi onu yazıyor	تَكْتُبُـهُ o onu yazıyor	3.KİŞİ MÜENNES
تَكْتُبُونَـهُ Siz onu yazıyorsunuz	تَكْتُبَانِـهِ ! ikiniz onu yazıyorsunuz	تَكْتُبُـهُ Sen onu yazıyorsun	2.KİŞİ MÜZEKKER
تَكْتُبْنَـهُ Siz onu yazıyorsunuz	تَكْتُبَانِـهِ ! ikiniz onu yazıyorsunuz	تَكْتُبِينَـهُ Sen onu yazıyorsun	2.KİŞİ MÜENNES
نَكْتُبُـهُ Biz onu yazıyoruz		أَكْتُبُـهُ Ben onu yazıyorum	1.KİŞİ

يَكْتُبُـهُ Muzari fiilinin öznesi gizli هُوَ, يَكْتُبَانِـهِ muzari fiilinin

öznesi ا dir. Sonlarına bitişen هُ mef'ul, mansubdur.

! يَكْتُبَانِـهِ ve ! تَكْتُبَانِـهِ sigalarında ses uyumundan

dolayı هِ zamiri esre ile okunur.

EMİR FİİLLERE BİTİŞEN MANSUB MUTTASIL ZAMİRLERİN KULLANIMI

ÇOĞUL/ CEMİ	İKİL/ TESNİYE	TEKİL/ MÜFRET	EMİR FİİL
أُكْتُبُوهُ Siz onu yazınız	أُكْتُبَاهُ ikiniz onu yazınız	أُكْتُبْهُ Sen onu yaz	2.KİŞİ MÜZEKKER
أُكْتُبْنَهُ Siz onu yazınız	أُكْتُبَاهُ ikiniz onu yazınız	أُكْتُبِيهِ Sen onu yaz	2.KİŞİ MÜENNES

AYETLERDEKİ MANSUB MUTTASIL ZAMİRLERİ BELİRTELİM

"لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ" (Tevbe:25)

"Allah size pek çok savaş yerinde yardım etti, Huneyn' de de"

"إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ" (Kadir:1)

"Biz o Kur'an-ı Kadir gecesinde indirdik"

1- (Tevbe:25) نَصَرَكُمْ kırmızı olan mansub muttasıl zamirdir.

2-(Kadir:1) أَنْزَلْنَاهُ kırmızı olan mansub muttasıl zamirdir.

SORU-1: إِنْتَظَرْنَاهُمْ أَمَامَ الْبَيْتِ وَ أَعْطَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ

Cümlesindeki mansub muttasıl zamirler hangi seçenekte verilmiştir?

A- نَا، هُمْ   B- نَا،هُمْ، أَمَامَ   C- أَمَامَ، الْبَيْتِ   D- أَعْطَي، نَا ،هُمْ   E- هُمْ، هُمْ

SORU-2: إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ayetteki mansub muttasıl zamir hangisidir?

A- إِنَّا B- الْكَوْثَرَ C- نَا D- كَ E- أَعْطَيْنَاكَ

İsimlere bitişen, o ismin muzafun ileyhi olarak (mecrur) olan muttasıl zamirlerdir. İyelik zamirleri de denir. Muttasıl zamirler harf-i cerlere de bitişir. Bu durumda da yine mecrur olurlar.

İSME BİTİŞEN MECRUR MUTTASIL ZAMİRLERİN KULLANIMI

ÇOĞUL/ CEMİ	İKİL/ TESNİYE	TEKİL/ MÜFRET	İYELİK ZAMİRİ
كِتَابُهُمْ Onların kitabı	كِتَابُهُمَا O ikisinin kitabı	كِتَابُهُ Onun kitabı	3.KİŞİ MÜZEKKER
كِتَابُهُنَّ Onların kitabı	كِتَابُهُمَا O ikisinin kitabı	كِتَابُهَا Onun kitabı	3.KİŞİ MÜENNES
كِتَابُكُمْ Sizin kitabınız	كِتَابُكُمَا ikinizin kitabı	كِتَابُكَ Senin kitabın	2.KİŞİ MÜZEKKER
كِتَابُكُنَّ Sizin kitabınız	كِتَابُكُمَا ikinizin kitabı	كِتَابُكِ Senin kitabın	2.KİŞİ MÜENNES
كِتَابُنَا Bizim kitabımız		كِتَابِي Benim kitabım	1.KİŞİ

SIRA BİZDE

AYETLERDEKİ MECRUR MUTTASIL ZAMİRLERİ BELİRTELİM

" أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ " (Fil:1)

"Rabbinin fil sahiplerine neler yaptığını görmedin mi?"

"لَكُمْ دِينُكُمْ وَ لِيَ دِينِ" (Kafirun:6)

"Sizin dininiz size, benim dinim de banadır."

1- (Fil:1) رَبُّكَ kırmızı olan mecrur muttasıl zamirdir.

2-(Kafirun:6) دِينُكُمْ kırmızı olan mecrur muttasıl zamirdir.

3-(Kafirun:6) لَكُمْ ، لِـيَ Kırmızı olanlar mecrur muttasıl zamirlerdir, harf-i cerlere bitişerek mecrur olmuşlardır.

ANLADIK MI? 19

SORU-1: أَنَا اِسْمِي أَحْمَدُ، أَنَا طَالِبٌ فِي مَدْرَسَتِنَا.

Cümlesindeki mecrur muttasıl zamirler hangi seçenekte verilmiştir?

A- ي، نَا B- نَا، فِي ، أَنَا C- أَحْمَدُ ، أَنَا D- نَا ، طَالِبٌ E- ي ، مَدْرَسَتِنَا

SORU-2: "O bayanların üniversitesi" ifadesinin Arapçası hangisidir?

A- مَدْرَسَتُهُمْ B- جَامِعَتُهُمْ C- جَامِعَتُكُمْ D- جَامِعَتُهُنَّ E- جَامِعَتُنَا

ANLADIK MI? CEVAP ANAHTARI (16-19)

ANLADIK MI? 16 (Sy:63)				ANLADIK MI? 17 (Sy:67)				ANLADIK MI? 18 (Sy:70)				ANLADIK MI? 19 (Sy:72)			
1	B	2	D	1	C	2	E	1	E	2	D	1	A	2	D

MÜSTETİR (GİZLİ) ZAMİRLER

Gizli, örtülü, cümlede gözükmeyen ama var olduğu kabul edilen zamirlerdir. Ayrıntısı farklı olsa da, Türkçedeki "gizli özne" diye açıklanabilir. Aslında ayrı bir zamir grubu değildir, ama أَنَا، نَحْنُ، هُوَ، هِيَ، أَنْتَ munfasıl (ayrı) zamirleri fiillerin çekimlenmesi sırasında gizli kullanılırlar.

أَغْسِلُ وَجْهِي.(أَنَا)	نَذْهَبُ إِلَى الْبَيْتِ.(نَحْنُ)	اِقْرَأْ وَاجِبَكَ.(أَنْتَ)
Yüzümü yıkıyorum.	Eve gidiyoruz.	Ödevini oku.

كَتَبَ الْوَاجِبَ	كَتَبَ عَلِيٌّ الْوَاجِبَ	كَتَبَتْ الْوَاجِبَ	كَتَبَتْ بُشْرَى الْوَاجِبَ
Ödevi yazdı.	Ali ödevi yazdı.	Ödevi yazdı.	Büşra ödevi yazdı.

1.Grup cümlelerde parantez içinde verilen kırmızı renkli zamirler gizli öznedir. Bu zamirlerin gizli gelmesi zorunludur.
2.Grup cümlelerde ise özne (fail) gizli gelebileceği gibi açık bir isim olarakda gelebilir.

SIRA BİZDE

AYETLERDE GEÇEN MÜSTETİR ZAMİRLERİ BELİRTELİM

(İhlas:1) " قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ "	(Alak:1) " اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ "
"De ki; O Allah birdir"	"Yaratan Rabbinin adıyla oku?"

1- (İhlas:1) قُلْ fiilinin öznesi müstetir (gizli) أَنْتَ zamiridir.

2-(Alak:1) اِقْرَأْ fiilinin öznesi müstetir (gizli) أَنْتَ zamiridir.

FİİLLER

Fiillerin iş, hareket ve oluş bildiren, geçmiş, şimdiki, geniş ve gelecek gibi zamana bağlı kelimeler olduğunu önceki konularımızda öğrenmiştik. (Bkz. Sy: 7) Şimdi bu öğrendiklerimizi detaylandıralım.

FİİL

- MAZİ FİİL
- MUZARİ FİİL
- EMİR FİİL

MAZİ FİİL

Geçmiş zamanda yapılan iş, hareket ve oluşları anlatmak için kullanılan fiil şeklidir. Mazi fiil, Arapçada fiilin kök hali yani sözlükte bulunma halidir. Üç harfli ve dört harfli kök halde mazi fiiller olduğu gibi bu kök harflerin üzerine bazı harfler eklenip harf sayısı altı harfe kadar çıkan türetilmiş mazi fiiller vardır. Mazi fiiller mebni(kalıplaşmış /değişmeyen)dir. Örnekleri inceleyiniz.

غَفَرَ	فَتَحَ	فَهِمَ	قَتَلَ
Bağışladı	Açtı	Anladı	Öldürdü
اِسْتَغْفَرَ	اِفْتَتَحَ	أَفْهَمَ	قَاتَلَ
Bağışlanma diledi	Açıldı	Anlattı	Savaştı

Örneklerde üç harfli mazi fiiller ve bu fiillere harf ya da harfler eklenerek türetilmiş yeni mazi fiiller ve anlamları verilmiştir.

Arapçada üç harfli kök mazi fiiller, üç farklı şekilde (kalıpta) karşımıza çıkar. Mazi fiillerin hangi kalıptan geldiğini bilmek, muzari ve emir fiillerin yapılış şeklini doğrudan ilgilendirmektedir. Mazi fillerin hangi kalıpta geldiğini sözlüğe bakarak öğrenebileceğimiz gibi bir kısmını öğrendikçe ezberleyebiliriz.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MAZİ FİİL
جَلَسُوا Oturdular	جَلَسَا İkisi oturdu	جَلَسَ Oturdu	3.KİŞİ MÜZEKKER
جَلَسْنَ	جَلَسَتَا	جَلَسَتْ	3.KİŞİ MÜENNES
جَلَسْتُمْ Oturdunuz	جَلَسْتُمَا İkisi oturdu	جَلَسْتَ Oturdun	2.KİŞİ MÜZEKKER
جَلَسْتُنَّ	جَلَسْتُمَا	جَلَسْتِ	2.KİŞİ MÜENNES
جَلَسْنَا Oturduk		جَلَسْتُ Oturdum	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

Kırmızı renkli تُمْ ، نَا ، ا ، و ، نَ ، تُنَّ ، تُمَا ، تُ ، تِ ، تَ

harflerin mazi fiillere bitişen merfu muttasıl zamir ve o fiillerin faili (özne) olduğunu öğrenmiştik. (Bkz: Sy:65)
Türkçede 6 adet kişi zamiri varken Arapçada kişi zamiri sayısı 14'e çıkmaktadır. Bu yüzden fiiller bu 14 şahsa göre çekimlenir.
Arapça öğrenen herkesin en az bir mazi, bir muzari bir de emir fiil çekimini ezberlemesi son derece önemlidir.

MUZARİ FİİL Şimdiki ve geniş zamanda yapılan iş, hareket ve oluşları anlatmak için kullanılan fiil şeklidir. Mazi fiilden türetilir. Muzari fiil türetilirken mazi kök harfleri korunarak baş tarafına muzari harfler dediğimiz ن- ي -ت -أ kısaca أَتَيْنَ harfleri kişilere göre eklenir.

أَخْرَجَ Çıkardı	عَلِمَ Bildi	دَخَلَ Girdi	ذَهَبَ Gitti	**MAZİ**
يُخْرِجُ Çıkarıyor	يَعْلَمُ Biliyor	يَدْخُلُ Giriyor	يَذْهَبُ Gidiyor	**MUZARİ**

Örneklerde üç ve dört harfli mazi fiiller ve bu fiillerden türetilen muzari fiiller ve anlamları verilmiştir.

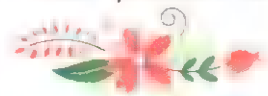

رَكِبَ Bindi	شَرِبَ İçti	كَبُرَ Büyüdü	رَجَعَ Döndü	كَتَبَ Yazdı
....	....	....	....	....

Muzari fiil Mureb (değişken) dir. Yani cümle içinde kullanılırken son harfinin harekesi, başına gelen edatlara bağlı olarak değişebilmektedir. Başında, değiştiren (amil) bir edat olmayan muzari fiil merfu muzari diye adlandırılır.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
يَذْهَبُونَ	يَذْهَبَانِ	يَذْهَبُ	3.KİŞİ MÜZEKKER
Gidiyorlar	İkisi gidiyor	Gidiyor	
يَذْهَبْنَ	تَذْهَبَانِ	تَذْهَبُ	3.KİŞİ MÜENNES
تَذْهَبُونَ	تَذْهَبَانِ	تَذْهَبُ	2.KİŞİ MÜZEKKER
Gidiyorsunuz	İkiniz gidiyor	Gidiyorsun	
تَذْهَبْنَ	تَذْهَبَانِ	تَذْهَبِينَ	2.KİŞİ MÜENNES
نَذْهَبُ		أَذْهَبُ	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK
Gidiyoruz		Gidiyorum	

Kırmızı renkli ا ، و ، ي ، ن harflerinin, fiillerin faili olduğunu öğrenmiştik. (Bkz.Sy-66) Altı çizili siygalarda özne (fail) gizlidir.

Mavi renkli harfler muzari fiilin başına gelen أتين muzari harfleridir.

SIRA BİZDE AYETLERDE GEÇEN FİİLLERİN FAİLLERİNİ BULALIM.

"وَ أَنْزَلَ الْفُرْقَانَ"	" ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا.. "	" فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ"
Al-i İmran:4	Rum:28	Tekvir:26
"Furkan'ı (Kur'an)indirdi."	"Size bir örnek verdi"	" Nereye gidiyorsunuz?"

أَنْزَلَ fiilinin faili هُوَ, ضَرَبَ fiilinin faili yine هُوَ,

تَذْهَبُونَ fiilinin faili و harfidir.

Bir fiilin mazi mi yoksa muzari mi olduğunu o fiilin başında ve sonunda bulunan eklere bakarak anlarız. Eğer fiilin başında أ ت ي ن harfleri varsa o fiil muzari fiildir. Eğer fiilin sonunda تُمْ ، نَا ، ا ، و ، نَ ، تُنَّ ، تُمَا ، تُ ، تِ ، تَ harfleri varsa o fiil mazi fiildir. (Ayrıca bkz: Sy-8)

ANLADIK MI? 20

SORU-1: كَتَبْتُ بِالْقَلَمِ Cümlesinde fiilin faili aşağıdakilerden hangisidir?

A- كَتَبْتُ B- بِالْقَلَمِ C- تُ D- بِ E- كَتَبَ

SORU-2: ذَهَبْنَا إِلَى الْبَيْتِ Cümlesinde fiilin faili aşağıdakilerden hangisidir?

A- إِلَى B- ذَهَبْنَا C- الْبَيْتِ D- نَا E- ذَهَبَ

SORU-3: Cümlelerin hangisinde mazi fiilin faili gizlidir?

A- شَرِبْتَ اللَّبَنَ B- جَلَسَتْ عَلَي الْكُرْسِيِّ C- غَسَلْنَا وَجْهَنَا

D- أَكَلْتُ الْخُبْزَ E- قَرَأْنَ الْقُرْآنَ

SORU-4: Cümlelerin hangisinde muzari fiilin faili gizlidir?

A- أَرْكَبُ السَّيَّارَةَ B- هُمْ يَشْرَبُونَ الْقَهْوَةَ C- أَنْتُمَا تَفْهَمَانِ الدَّرْسَ

D- هُنَّ يَكْتُبْنَ الرِّسَالَةَ E- أَنْتِ تَجْلِسِينَ تَحْتَ الشَّجَرِ

FİİL CÜMLESİ

İsimle başlayan cümlelerin isim cümlesi olduğunu biliyoruz. Fiille başlayan cümle ise fiil cümlesidir. Kurallı bir fiil cümlesinin olmazsa olmaz iki öğesi fiil ve faildir. Bazen duygu ve düşüncemizi anlatmak için nesne ya da tümlece karşılık gelen mef'ule ihtiyaç duyarız. Şu halde bir Arapça fiil cümlesinde dizilim fiil + fail + meful şeklindedir. Örnekleri inceleyiniz.

يَنْزِلُ الرَّجُلُ مِنَ الحَافِلَةِ	نَامَتْ فَاطِمَةُ وَ خَدِيجَةُ
Mef'ul Fail Fiil	Fail Fiil
Adam otobüsten iniyor.	Fatma ve Hatice uyudu.

Fiil cümlesinde fiil ile fail arasında sadece müzekkerlik-müenneslik uyumu vardır. Fiil cümlesinde fail kaç kişi olursa olsun fiil tekil halde kullanılır.

Bir fiil cümlesinde mef'ulü önceye alırsak cümlemiz yine fiil cümlesidir. Ama fiil cümlesinde faili başa alırsak cümlemiz isimle başladığı için isim cümlesi olur. Örnekleri inceleyiniz.

ذَهَبَ الْـمُدِيرُوَ الطَّالِبُ إِلَي الْـمَدْرَسَةِ	جَاءَ الطَّالِبُ
Meful Fail Fiil	Fail Fiil
Müdür ve öğrenci okula gitti.	Öğrenci geldi
إِلَي الْـمَدْرَسَةِ ذَهَبَ الْـمُدِيرُ وَ الطَّالِبُ	الطَّالِبُ جَاءَ
Fail Fiil Meful	Haber Mübteda
Müdür ve öğrenci okula gitti.	Öğrenci geldi

Fiil cümlelerinde fail fiilden sonra gelir. Buna göre fail, fiilin çekimlenmesi sırasında fiile bitişik bir zamir olarak gelebildiği gibi gizli bir zamir veya açık bir isim olarak ta gelebilir.
Örnekleri inceleyiniz.

Gizli özne غَسَلَتِ الْـمَلَابِسَ
Fail (هِيَ) Meful Fiil
Elbiseleri **yıkadı.**

Gizli özne رَكِبَ الْحَافِلَةَ.
Fail (هُوَ) Meful Fiil
Otobüse **bindi.**

غَسَلَتْ عَائِشَةُ الْـمَلَابِسَ
Meful Fail Fiil
Ayşe elbiseleri **yıkadı.**

رَكِبَ عَلِيٌّ الْحَافِلَةَ.
Meful Fail Fiil
Ali otobüse **bindi.**

VERİLEN CÜMLELERDE FAİLLERİ BULALIM.

SIRA BİZDE

يَقْرَأُ الْكِتَابَ 1-Kitap okuyor.	شَرِبَتِ الْعَصِيرَ 2-Meyve suyu içiyor.	فَتَحَ الْوَلَدُ الْبَابَ 3-Çocuk kapıyı açtı.
يَكْتُبَانِ الْكِتَابَ 4-İkisi kitap okuyor.	شَرِبَتَا الْعَصِيرَ 5-İkisi Meyve suyu içiyor.	فَتَحَ الْوَلَدَانِ الْبَابَ 6-İki çocuk kapıyı açtı.

1. cümlede fail gizli هُوَ dir. 2. Cümlede fail gizli هِيَ dir. 3. Cümlede fail açık bir isim olan الْوَلَدُ dir. 4. Cümlede fail ا dir. 5. Cümlede yine ا dir. 6. Cümlede الْوَلَدَانِ dir.

NOT: Emir fiil çekimi ve cümlede kullanılışını 5. ünitede anlatacağız.

SAYILAR

Arapçanın en karmaşık sayılabilecek konusu, sayılardır. Bu durum konunun zorluğundan değil, kendi içinde pek çok kurala aynı anda dikkat etmemizin gereğindendir. Kuralları bildikten sonra matematiksel bir işlem gibidir. Şimdi sayıları tanıyalım.

Arapçada sayıya aded, sayılan varlığa madud ya da temyiz denir. إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا ayetinde أَحَدَ عَشَرَ aded, كَوْكَبًا temyizdir. Arapça sayılarda müzekkerlik - müenneslik söz konusu olduğu unutulmamalıdır.

SAYILAR

1-10 ARASI MÜ... SAYILAR	11-19 ARASI BİLEŞİK SAYILAR	... SAYILAR	21-32-43... SAYILAR

Arapçada sayıları öğrenen her öğrencinin rakamları da öğrenmesini uygun bulduk. Lütfen tabloyu inceleyiniz.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	24	35	106
١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	٢٤	٣٥	١٠٦

MÜFRET SAYILAR

1'den 10'a kadar olan sayılara müfret sayılar denir. 1 ve 2 sayısının ayrı, 3' ten 10'a kadar olan sayıların ayrı kuralı vardır.

1 VE 2 MÜFRET SAYILARI

Arapçada sayı önce sayılan sonra yazılır. 1 ve 2 sayılarında bu durum tam tersidir. Yani önce sayılan sonra sayı gelir. Örnekleri inceleyiniz.

İKİL MÜENNES	İKİL MÜZEKKER	TEKİL MÜENNES	TEKİL MÜZEKKER
مَدْرَسَتَانِ اِثْنَتَانِ	قَلَمَانِ اِثْنَانِ	مَدْرَسَةٌ وَاحِدَةٌ	قَلَمٌ وَاحِدٌ
İki okul	İki kalem	Bir okul	Bir kalem

1 ve 2 sayıları kendinden önce gelen kelimenin sıfatı olur. Yani sayılan müzekker ise 1 ve 2 sayıları da müzekker, sayılan müennes ise 1 ve 2 sayıları da müennestir. Kısaca 1 ve 2 sayıları bir isimle kullanılırsa oluşan birliktelik bir sıfat tamlaması olur.

SIRA BİZDE BOŞLUKLARA PARANTEZ İÇİNDEN UYGUN KELİMELER YAZALIM.

Tekil ve ikil isimler sayı almasalar bile, nekre olduklarında 1 ve 2 anlamı taşırlar.

1- اِثْنَانِ 2- كِتَابٌ 3- حَقِيبَةٌ 4- اِثْنَتَانِ

سَيَّارَتَانِ ...... رَجُلَانِ ..... وَاحِدَةٌ ...... وَاحِدٌ .....

1 - اِثْنَانِ kelimesi ikil ve müzekker olduğu için رَجُلَانِ ile;

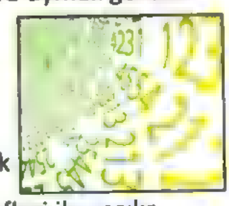
2 - كِتَابٌ kelimesi tekil ve müzekker olduğu için وَاحِدٌ ile;

3 - حَقِيبَةٌ kelimesi tekil ve müennes olduğu için وَاحِدَةٌ ile;

4 - اِثْنَتَانِ kelimesi ikil ve müennes olduğu için سَيَّارَتَانِ ile eşleşir.

3-10 ARASI SAYILAR

Eğer sayımız 3 ile 10 arasında ise (3 ve 10 dahil) şu kurallara uymak gerekir.

* 1 ve 2 sayılarının kullanımının aksine sayı önce, temyiz (sayılan) sonra yazılır.
* Temyiz (sayılan), çoğul ve mecrur olarak yazılır. Yani temyiz kırık çoğul ve cem-i müennes salim olarak gelirse esre harekeli, cem-i müzekker salim ise يِنَ harfleri ile yazılır.

* Sayı tenvin almaz.
* Sayı ile sayılan arasında cinsiyet yönünden uyum değil zıtlık olmalıdır. Yani temyiz (sayılan) müzekker ise sayı müennes, temyiz müennes ise sayı müzekker gelir. Örnekleri inceleyiniz.

MÜENNES KULLANIM		MÜZEKKER KULLANIM	
أَرْبَعُ طِفْلَاتٍ	ثَلَاثُ صُوَرٍ	أَرْبَعَةُ كُتُبٍ	ثَلَاثَةُ أَقْلَامٍ
Dört kız çocuğu	Üç resim	Dört kitap	Üç kalem
سِتُّ مُدُنٍ	خَمْسُ سُوَرٍ	سِتَّةُ أَبْوَابٍ	خَمْسَةُ أَكْوَابٍ
Altı şehir	Beş sûre	Altı kapı	Beş bardak
ثَمَانِ مُمَرِّضَاتٍ	سَبْعُ طَبِيبَاتٍ	ثَمَانِيَةُ أَوْلَادٍ	سَبْعَةُ رِجَالٍ
Sekiz hemşire	Yedi bayan doktor	Sekiz çocuk	Yedi adam
عَشْرُ حَافِلَاتٍ	تِسْعُ سَيَّارَاتٍ	عَشَرَةُ أَيَّامٍ	تِسْعَةُ أَشْهُرٍ
On otobüs	Dokuz araba	On gün	Dokuz ay

3 ile 10 arası sayıların temyizlerinin çoğul olacağını, hal böyleyken isimlerin çoğullarının nasıl yapıldığını hatırlamak için 19. sayfada öğrendiğimiz çoğullar konusuna bir daha göz atmanız önemlidir.

SIRA BİZDE BOŞLUKLARA PARANTEZ İÇİNDEN UYGUN KELİMELER YAZALIM.

1- بُيُوتٍ 2- طِفْلَاتٍ 3- سِتَّةُ 4- سَبْعُ

..... أَيَّامٍ ...... مُدُنٍ تِسْعَةُ..... أَرْبَعُ......

1 - بُيُوتٍ kelimesinin tekili بَيْتٌ müzekker olduğu için تِسْعَةُ بُيُوتٍ,

2 - طِفْلَاتٍ kelimesinin tekili طِفْلَةٌ müennes olduğu için أَرْبَعُ طِفْلَاتٍ,

3 - أَيَّامٍ kelimesinin tekili يَوْمٌ müzekker olduğu için سِتَّةُ أَيَّامٍ,

4 - مُدُنٍ kelimesinin tekili مَدِينَةٌ müennes olduğu için سَبْعُ مُدُنٍ gelir.

Çoğul isimlerin müzekker veya müennes oluşuna tekil haline bakılarak karar verilir. 4 numaralı örnekte مُدُنٍ kelimesinin tekili مَدِينَةٌ müennes olduğu için سَبْعُ مُدُنٍ şeklinde kullanılmıştır.

العربية علم و نور و معرفة
ARAPÇA İLİMDİR, NURDUR, BİLİNÇDİR.

11-19 ARASI BİLEŞİK SAYILAR

11-19 arası sayılar iki kelimeden oluşur. Her iki kelime üstün (fetha) üzere mebni yani kalıplaşmıştır.

11-19 arası sayılar cümlenin neresinde kullanılırsa kullanılsın (12 sayısının birler basamağı hariç) son harfleri üstündür.

11-12 SAYILARI

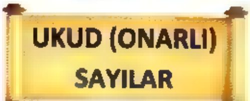
11-12 sayıları önce temyizi sonra yazılır. Temyiz tekil ve mansub (son harfi üstün) ve nekredir. Sayı ile temyizi arasında cinsiyet uyumu vardır. Örnekleri inceleyiniz.

MÜENNES KULLANIM		MÜZEKKER KULLANIM	
إِثْنَتَا عَشْرَةَ حِكَايَةً	إِحْدَي عَشْرَةَ اِمْرَأَةً	إِثْنَا عَشَرَ قَلَمًا	أَحَدَ عَشَرَ وَلَدًا
On iki hikâye	On bir kadın	On iki kalem	On bir çocuk

13-19 ARASI SAYILAR

13-19 arası sayıların birler basamağı temyizleriyle cinsiyet yönünden zıt, onlar basamağı temyizleriyle uyumludur. Temyiz tekil ve mansub (son harfi üstün) ve nekredir. Örnekleri inceleyiniz.

MÜENNES KULLANIM		MÜZEKKER KULLANIM	
أَرْبَعَ عَشْرَةَ حِكَايَةً	ثَلَاثَ عَشْرَةَ اِمْرَأَةً	أَرْبَعَةَ عَشَرَ قَلَمًا	ثَلَاثَةَ عَشَرَ وَلَدًا
On dört hikâye	On üç kadın	On dört kalem	On üç çocuk

20 ile 90 arasındaki onlu sayılara ukud sayılar denir. Bu sayıların temyizi yine müfret, mansub ve nekre gelir.

Ukud sayılar 3-9 arası sayıların sonuna ون harfleri getirilerek elde edilir. Cümle içinde cem-i müzekker salim gibi bulundukları için nesne ya da tümleç olarak kullanıldıklarında ين harflerini alırlar.

فِي الْمَدْرَسَةِ ثَلَاثُونَ مُدَرِّسًا Okulda otuz öğretmen var.	فِي هَذَا الصَّفِّ عِشْرُونَ طَالِبًا Bu sınıfta yirmi öğrenci var.
حَضَرَتْ خَمْسُونَ مُهَنْدِسَةً Elli bayan mühendis geldi.	فِي الْمُسْتَشْفَي أَرْبَعُونَ طَبِيبًا Hastanede kırk doktor var.
وَصَلَ سَبْعُونَ رَجُلًا إِلَي الْمَدِينَةِ Şehre yetmiş adam vardı.	نَزَلَ سِتُّونَ رَاكِبًا عَنِ الْحَافِلَةِ Otobüsten altmış yolcu indi.
كَتَبْتُ عَلَي الْوَرَقِ تِسْعِينَ كَلِمَةً Kâğıda doksan kelime yazdım.	فِي الدَّفْتَرِ ثَمَانُونَ اِسْمًا Defterde seksen isim var.

Ukud sayıların temyizlerinin müzekker-müennes uyumu aranmadan müfret (tekil), mansub (üstün harekeli) geldiği unutulmamalıdır.

MATUF SAYILAR

(21-22,31-32,41-42,51-52, 61-62,71-72,81-82,91-92)

Matuf sayılar basamaklar arasına وَ harfi eklenerek yazılan sayılardır. Birler basamağında 1 ve 2 olan sayılar, temyizleriyle aynı cinsten olur. Bu sayılarında temyizleri müfret (tekil), mansub (üstün harekeli) ve nekre (tenvin) alarak gelir. Örnekleri inceleyiniz.

فِي الدُّولَابِ وَاحِدٌ وَ عِشْرُونَ خُبْزًا Dolapta 21 tane ekmek var.	فِي الْبَيْتِ اِثْنَانِ وَ ثَلَاثُونَ طِفْلًا Evde 32 tane çocuk var.
جَائَتْ وَاحِدَةٌ وَ أَرْبَعُونَ بِنْتًا Kırk bir tane kız geldi.	ذَهَبَتْ اِثْنَتَانِ وَ خَمْسُونَ اِمْرَأَةً Elli iki kadın gitti.
فِي الْحَقِيبَةِ وَاحِدٌ وَ سِتُّونَ مِنْدِيلًا Çantada 61 tane mendil var.	فِي الْمَاءِ اِثْنَانِ وَ سَبْعُونَ سَمَكًا Suda 72 tane balık var.
رَكِبَتْ وَاحِدَةٌ وَ ثَمَانُونَ طَالِبَةً 81 tane kız öğrenci bindi.	خَرَجَتْ اِثْنَتَانِ وَ تِسْعُونَ تِلْمِيذَةً 92 kız öğrenci çıktı.

Birler basamağında 1 ve 2 olan sayıların temyizleriyle müzekker ve müennes uyumu içinde olduğu unutulmamalıdır.

MATUF SAYILAR

(23-29, 33-39, 43-49, 53-59, 63-69, 73-79, 83-89, 93-99)

Matuf sayıların basamakları arasına وَ harfi eklendiğini öğrenmiştik. Birler basamağındaki 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 sayıları temyizleriyle farklı cinsten olur. Örnekleri inceleyiniz.

فِي الْـمِحْفَظَةِ ثَلَاثَةٌ وَ عِشْرُونَ قَلَمًا Çantada 23 kalem var.	فِي الْـبَيْتِ أَرْبَعَةٌ وَ ثَلَاثُونَ طِفْلًا Evde 34 tane çocuk var.
جَائَتْ خَمْسٌ وَ أَرْبَعُونَ طِفْلَةً 45 tane kız geldi.	ذَهَبَتْ سِتٌّ وَ خَمْسُونَ طَبِيبَةً 56 bayan doktor gitti.
فِي الْحَقِيبَةِ سَبْعٌ وَ سِتُّونَ حِكَايَةً Çantada 67 tane hikâye var.	فِي الْـمَاءِ ثَمَانٍ وَ سَبْعُونَ سَمَكَةً Suda 78 tane balık var.
رَكِبَتْ تِسْعٌ وَ ثَمَانُونَ بِنْتًا 89 tane kız öğrenci bindi.	خَرَجَ تِسْعَةٌ وَ تِسْعُونَ رَجُلًا 99 öğrenci çıktı.

100 VE 1000 SAYILARI VE TEMYİZLERİ

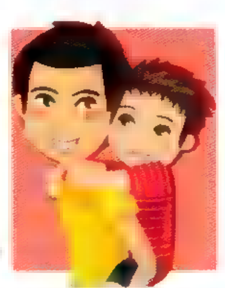
100 ve 1000 sayıları ve katlarının temyizleri müfret (tekil) mecrur (esre harekeli) muzafun ileyh olarak gelir. Bu sayılar ve katları ukud (onarlı) sayılar gibi müzekker ve müennes için ortak kullanılır. Örnekleri inceleyiniz.

مِائَةُ وَلَدٍ	اَلْفُ شَهْرٍ	مِائَتَا طَالِبَةٍ
Yüz çocuk	Bin ay	İki yüz kız öğrenci

جَاءَ ثَلَاثُمِـائَةِ وَلَدٍ	جَاءَ مِائَتَا وَلَدٍ	جَاءَ مِائَةُ وَلَدٍ
Üç yüz çocuk geldi.	İki yüz çocuk geldi.	Yüz çocuk geldi.
حَضَرَ سِتُّمِـائَةِ وَلَدٍ	حَضَرَ خَمْسُمِـائَةِ وَلَدٍ	حَضَرَ أَرْبَعُمِـائَةِ وَلَدٍ
Altı yüz çocuk geldi.	Beş yüz çocuk geldi.	Dört yüz çocuk geldi.
ذَهَبَ تِسْعُمِـائَةِ وَلَدٍ	ذَهَبَ ثَـمَانِمِـائَةِ وَلَدٍ	ذَهَبَ سَبْعُمِـائَةِ وَلَدٍ
Dokuz yüz çocuk gitti.	Sekiz yüz çocuk gitti.	Yedi yüz çocuk gitti.

جَاءَ مِائَتَا وَلَدٍ cümlesinde muzaaf olan مِائَتَا kelimesi

tesniye olduğu için sonundaki ن harfi düşmüştür.

اَلْفٌ bin sayısı üç binden dokuz bine kadar

yazılırken çoğul ve mecrur (esre harekeli) olarak yazılır. Örnekleri inceleyiniz.

جَاءَ ثَلَاثَةُ آلَافِ رَجُلٍ	جَاءَ اَلْفَا رَجُلٍ	جَاءَ اَلْفُ رَجُلٍ
Üç bin adam geldi.	İki bin adam geldi.	Bin adam geldi.
حَضَرَ سِتَّةُ آلَافِ رَجُلٍ	حَضَرَ خَمْسَةُ آلَافِ رَجُلٍ	حَضَرَ أَرْبَعَةُ آلَافِ رَجُلٍ
Altı bin adam geldi.	Beş bin adam geldi.	Dört bin adam geldi.
ذَهَبَ تِسْعَةُ آلَافِ رَجُلٍ	ذَهَبَ ثَـمَانِيَةُ آلَافِ رَجُلٍ	ذَهَبَ سَبْعَةُ آلَافِ رَجُلٍ
Dokuz bin adam gitti.	Sekiz bin adam gitti.	Yedi bin adam gitti.

SIRA BİZDE Boşluklara uygun kelimeler yerleştirelim.

1 – حَضَرَ ثَلَاثَةَ عَشَرَ .... (قَلَمًا – بِنْتًا – وَلَدًا)
2 – كَتَبْتُ خَمْسَ عَشْرَةَ .... (كِتَابًا – قِصَّةً – كُتُبٍ)
3 – فِي صَفِّنَا ثَلَاثُونَ .... (طُلَّابٍ – بِنْتٌ – طَالِبًا)
4 – رَأَيْتُ أَرْبَعَمِائَةِ .... (رَجُلٍ – كُتُبٍ – تِلْمِيذًا)
5 – فِي الْمَكْتَبَةِ أَلْفُ .... (كِتَابًا – قِصَّةً – كِتَابٍ)

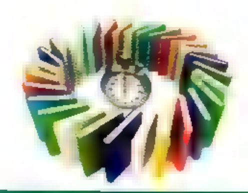
1 - ثَلَاثَةَ عَشَرَ nın birinci bölümü müennes olduğu için وَلَدًا kelimesi;

2 - خَمْسَ عَشْرَةَ nın birinci bölümü müzekker olduğu için قِصَّةً kelimesi;

3 - ثَلَاثُونَ sayısının temyizi müfret mansub olan طَالِبًا kelimesi;

4 - أَرْبَعَمِائَةِ sayısının temyizi müfret mecrur olan رَجُلٍ kelimesi;

5 - أَلْفُ sayısının temyizi müfret mecrur olan كِتَابٍ kelimesi gelir.

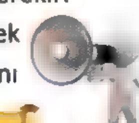

SAATLER

Arapçada saatler sıra sayılarıyla ifade edilir. Sıfat tamlaması şeklinde kullandığımız saatleri yazarken önce saat kelimesi sonra sıra sayısı yer alır. اَلسَّاعَةُ kelimesi müennes olduğu için kullanacağımız sıra sayısının da müennes olması gerekir.

SAAT KAÇ?
كَمِ السَّاعَةُ؟

Saatin kaç olduğuna hızlı cevap vermek için 1'den 12'ye kadar olan sıra sayılarını ezberlememiz gerekir.

TAM SAATLER

السَّاعَةُ الْوَاحِدَةُ

السَّاعَةُ الثَّانِيَةُ

السَّاعَةُ الثَّالِثَةُ

السَّاعَةُ الرَّابِعَةُ

السَّاعَةُ الْخَامِسَةُ

السَّاعَةُ السَّادِسَةُ

السَّاعَةُ السَّابِعَةُ

السَّاعَةُ الثَّامِنَةُ

السَّاعَةُ التَّاسِعَةُ

السَّاعَةُ الْعَاشِرَةُ

السَّاعَةُ الْحَادِيَةَ عَشْرَةَ

السَّاعَةُ الثَّانِيَةَ عَشْرَةَ

Şimdi tam saatleri tablo halinde görelim.

السَّاعَةُ الثَّالِثَةُ Saat üç	السَّاعَةُ الثَّانِيَةُ Saat iki	السَّاعَةُ الْوَاحِدَةُ Saat bir
السَّاعَةُ السَّادِسَةُ Saat altı	السَّاعَةُ الْخَامِسَةُ Saat beş	السَّاعَةُ الرَّابِعَةُ Saat dört
السَّاعَةُ التَّاسِعَةُ Saat dokuz	السَّاعَةُ الثَّامِنَةُ Saat sekiz	السَّاعَةُ السَّابِعَةُ Saat yedi
السَّاعَةُ الثَّانِيَةَ عَشْرَةَ Saat on iki	السَّاعَةُ الْحَادِيَةَ عَشْرَةَ Saat on bir	السَّاعَةُ الْعَاشِرَةُ Saat on

YARIM SAAT, YİRMİ GEÇE, YİRMİ KALA, ÇEYREK GEÇE, ÇEYREK KALA

Yarım saat اَلنِّصْفُ, çeyrek اَلرُّبْعُ,yirmi dakika اَلثُّلُثُ kelimelerine karşılık gelir. Geçe demek için و , kala (var) demek için إِلَّا kullanılır.

ÖĞRENDİKLERİMİZİ TABLO HALİNDE GÖRELİM

إِلَّا رُبْعًا	إِلَّا ثُلُثًا	وَالنِّصْفُ	وَالثُّلُثُ	وَالرُّبْعُ	السَّاعَةُ الْوَاحِدَةُ
Saat bire çeyrek var	Saat bire yirmi var	Saat bir buçuk	Saat biri yirmi geçiyor	Saat biri çeyrek geçiyor	Saat bir
إِلَّا رُبْعًا	إِلَّا ثُلُثًا	وَالنِّصْفُ	وَالثُّلُثُ	وَالرُّبْعُ	السَّاعَةُ الثَّانِيَةُ
Saat ikiye çeyrek var	Saat ikiye yirmi var	Saat iki buçuk	Saat ikiyi yirmi geçiyor	Saat ikiyi çeyrek geçiyor	Saat iki
إِلَّا رُبْعًا	إِلَّا ثُلُثًا	وَالنِّصْفُ	وَالثُّلُثُ	وَالرُّبْعُ	السَّاعَةُ الثَّالِثَةُ
Saat üçe çeyrek var	Saat üçe yirmi var	Saat üç buçuk	Saat üçü yirmi geçiyor	Saat üçü çeyrek geçiyor	Saat üç

السَّاعَةُ الرَّابِعَةُ	وَالرُّبْعُ	وَالثُّلُثُ	وَالنِّصْفُ	إِلَّا ثُلُثًا	إِلَّا رُبْعًا
Saat dört	Saat dördü çeyrek geçiyor	Saat dördü yirmi geçiyor	Saat dört buçuk	Saat dörde yirmi var	Saat dörde çeyrek var
السَّاعَةُ الْخَامِسَةُ	وَالرُّبْعُ	وَالثُّلُثُ	وَالنِّصْفُ	إِلَّا ثُلُثًا	إِلَّا رُبْعًا
Saat beş	Saat beşi çeyrek geçiyor	Saat beşi yirmi geçiyor	Saat beş buçuk	Saat beşe yirmi var	Saat beşe çeyrek var
السَّاعَةُ السَّادِسَةُ	وَالرُّبْعُ	وَالثُّلُثُ	وَالنِّصْفُ	إِلَّا ثُلُثًا	إِلَّا رُبْعًا
Saat altı	Saat altıyı çeyrek geçiyor	Saat altıyı yirmi geçiyor	Saat altı buçuk	Saat altıya yirmi var	Saat altıya çeyrek var

السَّاعَةُ السَّابِعَةُ	وَالرُّبْعُ	وَالثُّلُثُ	وَالنِّصْفُ	إِلَّا ثُلُثًا	إِلَّا رُبْعًا
Saat yedi	Saat yediyi çeyrek geçiyor	Saat yediyi yirmi geçiyor	Saat yedi buçuk	Saat yediye yirmi var	Saat yediye çeyrek var
السَّاعَةُ الثَّامِنَةُ	وَالرُّبْعُ	وَالثُّلُثُ	وَالنِّصْفُ	إِلَّا ثُلُثًا	إِلَّا رُبْعًا
Saat sekiz	Saat sekizi çeyrek geçiyor	Saat sekizi yirmi geçiyor	Saat sekiz buçuk	Saat sekize yirmi var	Saat sekize çeyrek var
السَّاعَةُ التَّاسِعَةُ	وَالرُّبْعُ	وَالثُّلُثُ	وَالنِّصْفُ	إِلَّا ثُلُثًا	إِلَّا رُبْعًا
Saat dokuz	Saat dokuzu çeyrek geçiyor	Saat dokuzu yirmi geçiyor	Saat dokuz buçuk	Saat dokuza yirmi var	Saat dokuza çeyrek var

إِلَّا رُبْعًا	إِلَّا ثُلُثًا	وَالنِّصْفُ	وَالثُّلُثُ	وَالرُّبْعُ	السَّاعَةُ الْعَاشِرَةُ
Saat ona çeyrek var	Saat ona yirmi var	Saat on buçuk	Saat onu yirmi geçiyor	Saat onu çeyrek geçiyor	Saat on
إِلَّا رُبْعًا	إِلَّا ثُلُثًا	وَالنِّصْفُ	وَالثُّلُثُ	وَالرُّبْعُ	السَّاعَةُ الْحَادِيَةَ عَشْرَةَ
Saat on bire çeyrek var	Saat on bire yirmi var	Saat on bir buçuk	Saat on biri yirmi geçiyor	Saat on biri çeyrek geçiyor	Saat on bir
إِلَّا رُبْعًا	إِلَّا ثُلُثًا	وَالنِّصْفُ	وَالثُّلُثُ	وَالرُّبْعُ	السَّاعَةُ الثَّانِيَةَ عَشْرَةَ
Saat on ikiye çeyrek var	Saat on ikiye yirmi var	Saat on iki buçuk	Saat on ikiyi yirmi geçiyor	Saat on ikiyi çeyrek geçiyor	Saat on iki

SIRA BİZDE Saatleri Arapça olarak yazalım.

السَّاعَةُ السَّابِعَةُ وَالثُّلُثُ

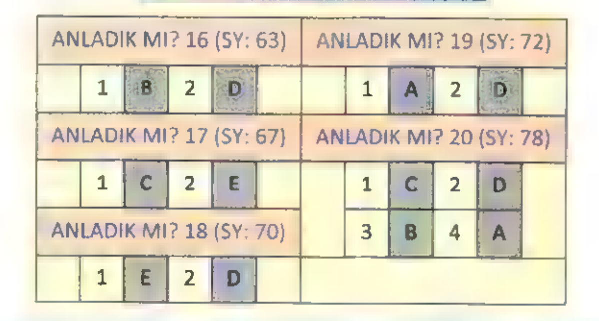
السَّاعَةُ الثَّامِنَةُ وَالنِّصْفُ

السَّاعَةُ السَّادِسَةُ وَالرُّبْعُ

ANLADIK MI? CEVAP ANAHTARI (16-20)

ANLADIK MI? 16 (SY: 63)				ANLADIK MI? 19 (SY: 72)			
1	B	2	D	1	A	2	D
ANLADIK MI? 17 (SY: 67)				**ANLADIK MI? 20 (SY: 78)**			
1	C	2	E	1	C	2	D
ANLADIK MI? 18 (SY: 70)				3	B	4	A
1	E	2	D				

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 3

SORU-1: Aşağıdakilerden hangisinde merfu munfasıl zamir hatalı kullanılmıştır?

A- هِيَ زَيْنَبُ B- هُمَا مُدَرِّسَانِ C- أَنَا طَبِيبٌ D- هُوَ تِلْمِيذَةٌ E- هُمْ طُلَّابٌ

SORU-2: اَلْـمُؤْمِنُونَ يَسْجُدُونَ فِي صَلَاتِـهِمْ cümlesinde kaç tane merfu muttasıl zamir vardır?

A- 1 B- 2 C- 3 D- 4 E- 5

SORU-3: Aşağıdakilerden hangisinde mansub muttasıl zamir kullanılmıştır?

A- ضَرَبَنَا B- كَتَبْنَا C- شَرِبْنَا D- ذَهَبْنَا E- ضَرَبْنَا

SORU-4: "إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ" Ayette geçen altı çizili kelimeler için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A- Merfu munfasıl zamir B- Müstetir zamir C- Mansub munfasıl zamir
D- Mecrur muttasıl zamir E- Mansub munfasıl zamir

SORU-5: "وَ خَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا" Ayette geçen fiilin faili(öznesi) aşağıdakilerden hangisidir?

A- خَلَقْنَاكُمْ B- كُمْ C- أَزْوَاجًا D- نَا E- خَلَقْنَا

SORU-6: وَصَلَتِ الْـمُدَرِّسَاتُ إِلَي بَيْتِهِنَّ Cümledeki fiilin çeşidi hangisidir?

A- Muzari B- Mazi C- Emir D- Naib-i fail E- Fail

SORU-7: Aşağıdakilerden hangisi fiil cümlesidir?

A- اَلْوَلَدُ ذَهَبَ إِلَي الْبَيْتِ B- اَلْبِنْتَانِ نَاجِحَتَانِ C- شَرِبَ الطِّفْلُ الْـمَاءَ

D- الْبِنْتُ رَجَعَتْ إِلَي الْبَيْتِ E- زَيْنَبُ طَالِبَةٌ

SORU-8: ...... وَجَدْتُ أَرْبَعَةَ عَشَرَ Cümlesinde boşluğa hangisi yazılmalıdır?

A- قَلَمِ B- حَقِيبَةً C- أَقْلَامِ D- قَلَمًا E- حَقِيبَةٍ

SORU-9: Sayılarla ilgili verilenlerden hangisi **yanlıştır**?

A- 11-19 arası sayıların temyizi tekil, üstün ve nekre gelir.
B- 20-30-40... gibi onarlı sayıların temyizi çoğul ve esre harekeli gelir.
C- 1 ve 2 sayıları sayılandan sonra yazılır.
D- 100 ve 1000 sayılarının temyizi tekil ve esre harekeli gelir.
E- 3-10 arası sayıların temyizi çoğul ve esre harekeli gelir.

SORU-10: 09:20 saatinin Arapça karşılığı hangisidir?

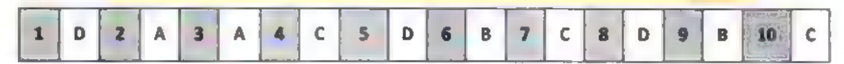
A- اَلسَّاعَةُ الْخَامِسَةُ وَالثُّلُثُ B- ا اَلسَّاعَةُ التَّاسِعَةُ وَالرُّبْعُ

C- اَلسَّاعَةُ التَّاسِعَةُ وَالثُّلُثُ D- اَلسَّاعَةُ التَّاسِعَةُ وَالنِّصْفُ

E- اَلسَّاعَةُ التَّاسِعَةُ إِلَّا ثُلُثًا

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-3 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	D	2	A	3	A	4	C	5	D	6	B	7	C	8	D	9	B	10	C

CEVAP-1: Sadece **D** seçeneğinde ki هُوَ تِلْمِيذَةٌ cümlesinde müzekkerlik – müenneslik uyumu hatalı verilmiştir. Diğer seçeneklerde uyum vardır.

CEVAP-2: يَسْجُدُونَ kelimesindeki vav harfi merfu muttasıl zamirdir. Öznedir. Doğru cevap **A** seçeneğidir.

CEVAP-3: Sadece **A** seçeneğinde ki ضَرَبَنَا fiilindeki نَا harfi mansub muttasıl zamirdir. Diğer seçeneklerde sadece fail olan merfu muttasıl zamirler vardır.

CEVAP-4: إِيَّاكَ mansub munfasıl zamirdir. Doğru cevap **C** seçeneğidir.

CEVAP-5: خَلَقْنَاكُمْ kelimesindeki نَا harfi merfu muttasıl zamir fail (özne) dir. Doğru cevap **D** seçeneğidir.

CEVAP-6: وَصَلَتِ mazi fiildir. Doğru cevap **B** seçeneğidir.

CEVAP-7: Fiille başlayan cümle fiil cümlesi olduğuna göre sadece شَرِبَ الطِّفْلُ الْمَاءَ cümlesi fiille başlamıştır. Doğru cevap **C** seçeneğidir.

CEVAP-8: 13-19 arası sayıların temyizleri tekil, üstün harekeli ve nekre, onlar basamağıyla cinsiyet yönünden uyumlu, birler basamağıyla zıt cinsiyette olacağı için أَرْبَعَةَ عَشَرَ sayısının temyizi قَلَمًا dir. Doğru cevap **D** seçeneğidir.

CEVAP-9: Onarlı sayıların temyizleri tekil, üstün harekeli ve nekre gelir. Buna göre yanlış cevap **B** seçeneğinde verilmiştir.

CEVAP-10: Saat 9 اَلسَّاعَةُ التَّاسِعَةُ yirmi geçe وَالثُّلُثُ şeklinde ifade edileceğinden dolayı doğru cevap **C** seçeneğidir.

OLUMSUZ GEÇMİŞ ZAMAN

4 ÜNİTE

Olumsuz geçmiş zaman diye Türkçeye çevirdiğimiz, hemmazi fiilin başına hem de muzari fiilin başına olumsuzluk edatı getirilerek elde edilen zamandır. Hem mazi fiilden hem de muzari fiilden geçmiş zamanın olumsuzunu elde etmek Arapça için özel bir durumdur.

مَا EDATI İLE OLUMSUZ GEÇMİŞ ZAMAN YAPMA

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MAZİ FİİL
مَاكَتَبُوا	مَاكَتَبَا	مَاكَتَبَ	3.KİŞİ MÜZEKKER
Yazmadılar	İkisi yazmadı	Yazmadı	
مَاكَتَبْنَ	مَاكَتَبَتَا	مَاكَتَبَتْ	3.KİŞİ MÜENNES
مَاكَتَبْتُمْ	مَاكَتَبْتُمَا	مَاكَتَبْتَ	2.KİŞİ MÜZEKKER
Yazmadınız	İkiniz yazmadı	Yazmadın	
مَاكَتَبْتُنَّ	مَاكَتَبْتُمَا	مَاكَتَبْتِ	2.KİŞİ MÜENNES
مَاكَتَبْنَا		مَاكَتَبْتُ	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK
Yazmadık		Yazmadım	

Mazi fiilin başına gelen مَا olumsuzluk edatıdır. İsme bitişen مَا soru edatıdır. مَاكَتَبَ yazmadı , مَااسْمُكَ؟ adın ne?

مَا EDATI İLE OLUMSUZ YAPILAN CÜMLE ÖRNEKLERİ

OLUMSUZ CEVAP	OLUMLU CEVAP	SORU CÜMLESİ
لَا، مَا شَرِبْتُ الشَّايَ	نَعَمْ، شَرِبْتُ الشَّايَ	هَلْ شَرِبْتَ الشَّايَ؟
Hayır, çay içmedim.	Evet, çay içtim.	Çay içtin mi?
لَا، مَا أَكَلْتُ الْبَيْضَةَ	نَعَمْ، أَكَلْتُ الْبَيْضَةَ	هَلْ أَكَلْتَ الْبَيْضَةَ؟
Hayır, yumurta yemedim.	Evet, yumurta yedim.	Yumurta yedin mi?

SIRA BİZDE Verilen sorulara olumlu ve olumsuz cevaplar verelim.

لَا، مَا	نَعَمْ،	هَلْ كَتَبْتَ الرِّسَالَةَ؟
Hayır, mektup yazmadım	Evet, mektup yazdım	Mektubu yazdın mı?
لَا، مَا	نَعَمْ،	هَلْ تَنَاوَلْتَ الْأَرُزَّ؟
Hayır, pilav yemedim	Evet, pilav yedim.	Pilav yedin mi?

"Vakit ensar olma vaktidir"

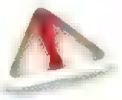
لَمْ EDATI İLE OLUMSUZ GEÇMİŞ ZAMAN YAPMA

Muzari fiillerin şimdiki zaman veya geniş zamanla Türkçeye tercüme edildiğini öğrenmiştik. (Bkz: sy-77) Muzari fiillerin başına لَمْ edatı getirilince fiil geçmiş zamanın olumsuzu ile tercüme edilir.

ÇOĞUL		İKİL		TEKİL	
لَمْ يَكْتُبُوا	يَكْتُبُونَ	لَمْ يَكْتُبَا	يَكْتُبَانِ	لَمْ يَكْتُبْ	يَكْتُبُ
Yazmadılar	Yazıyorlar	İkisi yazmadı	İkisi yazıyor	Yazmadı	Yazıyor
لَمْ يَكْتُبْنَ	يَكْتُبْنَ	لَمْ تَكْتُبَا	تَكْتُبَانِ	لَمْ تَكْتُبْ	تَكْتُبُ
لَمْ تَكْتُبُوا	تَكْتُبُونَ	لَمْ تَكْتُبَا	تَكْتُبَانِ	لَمْ تَكْتُبْ	تَكْتُبُ
Yazmadınız	Yazıyorsunuz	İkiniz yazmadı	İkiniz yazıyor	Yazmadın	Yazıyorsun
لَمْ تَكْتُبْنَ	تَكْتُبْنَ	لَمْ تَكْتُبَا	تَكْتُبَانِ	لَمْ تَكْتُبِي	تَكْتُبِينَ
لَمْ نَكْتُبْ	نَكْتُبُ	لَمْ نَكْتُبْ	نَكْتُبُ	لَمْ أَكْتُبْ	أَكْتُبُ
Yazmadık	Yazıyoruz	Yazmadık	Yazıyoruz	Yazmadım	Yazıyorum

Tabloda muzari fiil ve muzari fiilin başına لَمْ edatı getirilerek çekimini, geçmiş zamanın olumsuzu ile tercüme edildiğini görüyoruz. Bu edat muzariye geldiğinde bazı siygaların son harfinin harekesinin cezm olduğunu, bazılarının sonunda bulunan ن harfinin düştüğünü, bayanların çok olduğu iki yerde bir değişim olmadığına dikkat edelim.

ADIM ADIM ARAPÇA DİLBİLGİSİ

SIRA BİZDE Olumsuz geçmiş zamanla tercüme edilen fiiller hangi seçenekte verilmiştir.

A- تَنْصُرَانِ مَا كَتَبَ B- لَمْ يَكْتُبَا تَجْلِسَانِ C- لَمْ تَنْصُرُوا تَشْرَبُونَ

D- لَمْ تَفْتَحَا مَا ضَرَبُوا E- تَرْكَبُ مَا أَكَلَتْ

ÇÖZÜM

Sadece D seçeneğinde verilen fiillerin birincisi muzari fiilin başına لَمْ getirilerek, ikincisi mazi fiilin başına مَا edatı getirilerek olumsuz geçmiş zaman yapılmıştır.

OLUMSUZ ŞİMDİKİ ZAMAN

Muzari fiillerin başına (مَا)edatı getirilir, fiilin sonunda bir değişiklik olmaz.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
مَا يَكْتُبُونَ Yazmıyorlar	مَا يَكْتُبَانِ İkisi yazmıyor	مَا يَكْتُبُ Yazmıyor	3.KİŞİ MÜZEKKER
مَا يَكْتُبْنَ	مَا تَكْتُبَانِ	مَا تَكْتُبُ	3.KİŞİ MÜENNES
مَا تَكْتُبُونَ Yazmıyorsunuz	مَا تَكْتُبَانِ İkiniz yazmıyor	مَا تَكْتُبُ Yazmıyorsun	2.KİŞİ MÜZEKKER
مَا تَكْتُبْنَ	مَا تَكْتُبَانِ	مَا تَكْتُبِينَ	2.KİŞİ MÜENNES
مَا نَكْتُبُ Yazmıyoruz		مَا أَكْتُبُ Yazmıyorum	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

Başına مَا edatı getirilen muzari fiil şimdiki zamanın olumsuzu ile tercüme edilir.

SIRA BİZDE

Hangisinin anlamı **hatalı** verilmiştir?

A- مَا تَنْصُرَانِ Siz ikiniz yardım etmiyorsunuz.

B- مَا أَكَلَتْ Yemedi.

C- مَا تَجْلِسَانِ Siz ikiniz oturmuyorsunuz.

D- مَا ضَرَبْنَا Vurmadık.

E- مَا أَفْتَحُ Açmadım.

ÇÖZÜM

E seçeneğinde verilen muzari fiil geçmiş zamanla tercüme edildiğinden hatalı eşleştirme yapılmıştır. Anlamı "açmıyorum" olmalıydı.

OLUMSUZ GENİŞ VE GELECEK ZAMAN

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
لَا يَكْتُبُونَ Yazmazlar yazmayacaklar	لَا يَكْتُبَانِ İkisi yazmaz yazmayacak	لَا يَكْتُبُ Yazmaz yazmayacak	3.KİŞİ MÜZEKKER
لَا يَكْتُبْنَ	لَا تَكْتُبَانِ	لَا تَكْتُبُ	3.KİŞİ MÜENNES
لَا تَكْتُبُونَ Yazmazsınız yazmayacaksınız	لَا تَكْتُبَانِ İkiniz yazmazsınız yazmayacaksınız	لَا تَكْتُبُ Yazmazsın yazmayacaksın	2.KİŞİ MÜZEKKER
لَا تَكْتُبْنَ	لَا تَكْتُبَانِ	لَا تَكْتُبِينَ	2.KİŞİ MÜENNES
لَا نَكْتُبُ Yazmayız/ yazmayacağız		لَا أَكْتُبُ Yazmam	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

Muzari fiillerin başına لَا edatı getirilir, fiilin sonunda bir değişiklik olmaz. Türkçeye geniş veya gelecek zamanın olumsuzu ile tercüme edilir.

SIRA BİZDE Cümlelerden hangisinin anlamı **hatalı** verilmiştir?

A- لَا نَكْتُبُ الرِّسَالَةَ Mektubu yazmayız.

B- لَا أَقْرَأُ هَذِهِ الْكُتُبَ Bu kitapları okumayacağım.

C- لَا تَشْرَبِينَ الشَّايَ Çay içmezsin.

D- أَحْمَدُ لَا يَتَنَاوَلُ الْخُبْزَ Ahmet ekmek yemez.

E- لَا تَذْهَبُونَ إِلَى السُّوقِ Çarşıya gitmiyorlar.

ÇÖZÜM

Muzari fiilin başına لَا gelirse geniş veya gelecek zamanla tercüme edilir. Doğru cevap E seçeneğidir.

OLUMSUZ GELECEK ZAMAN (VURGULU)

Muzari fiilin başına لَنْ edatı getirilirse gelecek zamanın vurgulu olumsuzu şeklinde Türkçeye tercüme edilir. Muzarinin başına getirilen لَنْ edatı muzari fiilin son harfinin harekesini üstün/fetha yapar.

Üstün yapamadığı yerde ن harfi düşürür. Bayanların çoğul olduğu iki siygada herhangi bir değişiklik yapmaz. Ayetleri inceleyiniz.

Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe eremezsiniz.	Al-i İmran: 92	لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّي تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ
Her kimi Allah lanetlerse onu kurtaracak birini bulamayacaksın.	Nisa:52	وَمَن يَلْعَنِ اللهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا

Olumsuz gelecek zamanın kişilere göre çekimini inceleyiniz.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
لَنْ يَكْتُبُوا Yazmayacaklar	لَنْ يَكْتُبَا İkisi yazmayacak	لَنْ يَكْتُبَ Yazmayacak	3.KİŞİ MÜZEKKER
لَنْ يَكْتُبْنَ	لَنْ تَكْتُبَا	لَنْ تَكْتُبَ	3.KİŞİ MÜENNES
لَنْ تَكْتُبُوا Yazmayacaksınız	لَنْ تَكْتُبَا İkiniz yazmayacaksınız	لَنْ تَكْتُبَ Yazmayacaksın	2.KİŞİ MÜZEKKER
لَنْ تَكْتُبْنَ	لَنْ تَكْتُبَا	لَنْ تَكْتُبِي	2.KİŞİ MÜENNES
لَنْ نَكْتُبَ Yazmayacağız		لَنْ أَكْتُبَ Yazmayacağım	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

SIRA BİZDE

لَنْ edatının ayetlerde kullanımını ve muzari fiilde yaptığı değişikliği inceleyelim.

وَلاَ تَمْشِ فِي الأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الجِبَالَ طُولاً

Yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Çünkü sen yeri asla yaramazsın, boyca da dağlara asla erişemezsin. (İsra:37)

سُنَّةَ اللهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللهِ تَبْدِيلاً

Daha önce gelip geçenler hakkında da Allah'ın kanunu böyledir. Allah'ın kanununda asla değişme bulamazsın. (Ahzab:62)

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 4

SORU-1: مَا ضَرَبَ İfadesinin Türkçe anlamı hangi seçenekte verilmiştir?

A- Vurdu B- Vurmadı C- Vurmuyor D- Vuracak E- Vurmayacak

SORU-2: تَنَاوَلْتُ الْفَطُورَ مُبَكِّرًا cümlesini olumsuz yapmak için hangi edata ihtiyaç duyarız?

A- لَنْ B- لَا C- مَا D- لَمْ E- سَ

SORU-3: Aşağıdakilerden hangisi مَا رَكِبْتُ ifadesiyle aynı anlamdadır?

A- لَنْ تَرْكَبَ B- مَا يَرْكَبُ C- لَا تَرْكَبُ D- لَمْ تَرْكَبْ E- لَمْ يَرْكَبْ

SORU-4: لَا يَنْزِلَ الْـمَطَرُ مِنَ السَّمَاءِ hangi kelimede dilbilgisel hata yapılmıştır?

A- لَا B- السَّمَاءِ C- الْـمَطَرُ D- مِنَ E- يَنْزِلَ

SORU-5: لَنْ يَفْتَحَ الْبَاب Cümlesinde kırmızı renkli kelimenin son harfinin harekesi hangisidir?

A- Ötre B- Üstün C- Esre D- İki ötre E- İki üstün

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-4 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	B	2	C	3	D	4	E	5	B

CEVAP-1: Mazi fiilin başına مَا edatı getirilince geçmiş zamanın olumsuzu ile tercüme edilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

CEVAP-2: تَنَاوَلْتُ fiili mazi fiildir. Başına مَا edatı getirilince olumsuz anlam kazanır. Doğru cevap C seçeneğidir.

CEVAP-3: مَا رَكِبَتْ ifadesi لَمْ تَرْكَبْ ifadesi ile aynı anlamdadır. Doğru cevap D seçeneğidir.

CEVAP-4: Muzari fiilin başına gelen لَا edatının muzarinin sonunu üstün okutmak gibi bir etkisi yoktur. Doğru cevap E seçeneğidir.

CEVAP-5: Muzari fiilin başına gelen لَنْ edatı, muzarinin sonunu üstün okutur. Doğru cevap [illegible] seçeneğidir.

GELECEK ZAMAN

Arapçada muzari fiilin başına سَ ya da سَوْفَ harfleri getirilirse, Türkçeye gelecek zamanla tercüme edilir. سَ harfi fiile, görece olarak yakın gelecek zaman, سَوْفَ harfi uzak gelecek zaman anlamı kazandırır.

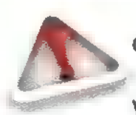
YAKIN GELECEK ZAMAN

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
سَيَكْتُبُونَ	سَيَكْتُبَانِ	سَيَكْتُبُ	3.KİŞİ MÜZEKKER
Yazacaklar	İkisi yazacak	Yazacak	
سَيَكْتُبْنَ	سَتَكْتُبَانِ	سَتَكْتُبُ	3.KİŞİ MÜENNES
سَتَكْتُبُونَ	سَتَكْتُبَانِ	سَتَكْتُبُ	2.KİŞİ MÜZEKKER
Yazacaksınız	İkiniz yazacaksınız	Yazacaksın	
سَتَكْتُبْنَ	سَتَكْتُبَانِ	سَتَكْتُبِينَ	2.KİŞİ MÜENNES
سَنَكْتُبُ		سَأَكْتُبُ	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK
Yazacağız		Yazacağım	

UZAK GELECEK ZAMAN

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
سَوْفَ يَكْتُبُونَ Yazacaklar	سَوْفَ يَكْتُبَانِ İkisi yazacak	سَوْفَ يَكْتُبُ Yazacak	3.KİŞİ MÜZEKKER
سَوْفَ يَكْتُبْنَ	سَوْفَ تَكْتُبَانِ	سَوْفَ تَكْتُبُ	3.KİŞİ MÜENNES
سَوْفَ تَكْتُبُونَ Yazacaksınız	سَوْفَ تَكْتُبَانِ İkiniz yazacaksınız	سَوْفَ تَكْتُبُ Yazacaksın	2.KİŞİ MÜZEKKER
سَوْفَ تَكْتُبْنَ	سَوْفَ تَكْتُبَانِ	سَوْفَ تَكْتُبِينَ	2.KİŞİ MÜENNES
سَوْفَ نَكْتُبُ Yazacağız		سَوْفَ أَكْتُبُ Yazacağım	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

Muzari fiilin başına getirilen bu harfler fiilde herhangi bir değişiklik yapmadan çekimlenir. Başına سَوْفَ gelen muzari fiil yakında ya da ilerde diye tercüme edilir. Ayetleri inceleyiniz.

"كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ" (Tekasür: 3-4)

"Hayır! Yakında bileceksiniz, yine hayır; ilerde bileceksiniz"

"وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ" (Şuara:227)

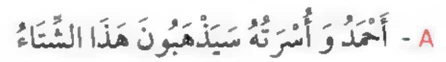
"O zalimler yakında nasıl bir devrimle yıkılacaklarını görecekler"

ZAMAN BİLDİREN KELİMELER

اَلْيَوْمُ	غَدًا	أَمْسِ	اَلصَّبَاحُ	اَلظُّهْرُ	اَلْعَصْرُ	اَلْـمَغْرِبُ
Bugün	Yarın	Dün	Sabah	Öğlen	İkindi	Akşam
اَلْعِشَاءُ	اَلنَّهَارُ	اَللَّيْلُ	اَلْأُسْبُوعُ	اَلشَّهْرُ	اَلسَّنَةُ	اَلْقَرْنُ
Yatsı	Gündüz	Gece	Hafta	Ay	Yıl	Yüz yıl
اَلشِّتَاءُ	اَلْخَرِيفُ	اَلصَّيْفُ	اَلرَّبِيعُ	اَلْعَشَاءُ	اَلْغَدَاءُ	اَلْفَطُورُ
Kış	Sonbahar	Yaz	İlkbahar	Akşam yemeği	Öğlen yemeği	Kahvaltı

SIRA BİZDE

"Ahmet ve ailesi bu yaz umreye gidecekler" cümlesinin Arapça karşılığı hangisidir?

A - أَحْمَدُ وَ أُسْرَتُهُ سَيَذْهَبُونَ هَذَا الشِّتَاءُ

B - أَحْمَدُ وَ أُسْرَتُهُ سَيَذْهَبُ هَذَا الشِّتَاءُ

C - سَيَذْهَبُ أَحْمَدُ وَ أُسْرَتُهُ هَذَا الشِّتَاءُ إِلَى الْعُمْرَةِ

D - سَيَذْهَبُ أَحْمَدُ وَ أُسْرَتُهُ إِلَى الْعُمْرَةِ هَذَا الصَّيْفَ

E - سَيَذْهَبُونَ أَحْمَدُ وَ أُسْرَتُهُ إِلَى الْعُمْرَةِ هَذَا الصَّيْفَ

A, B, C seçeneklerinde kış kelimesi yer almış. E seçeneğinde ise, fiil cümlesinde fiilin tekil kullanılması kuralı ihlal edilip, fiil çoğul kullanılmıştır. Doğru cevap D seçeneğidir.

GELECEK ZAMANLA İLGİLİ ÖRNEK KULLANIMLAR

سَأَكْتُبُ رِسَالَةً لِصَدِيقِي فِي الْـمَسَاءِ

Akşam arkadaşıma mektup yazacağım.

سَيَنْزِلُ الرُّكَّابُ مِنَ الْحَافِلَةِ فِي الْـمَوْقِفِ

Yolcular durakta otobüsten inecekler.

سَيَشْرَبُ الْوَلَدُ الْحَلِيبَ

Çocuk süt içecek.

"وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَي"

"Rabbin sana verecek sen de razı olacaksın"(Duha:5)

سَوْفَ نَزُورُ الْأَمَاكِنَ الْـمُقَدَّسَةَ

Mukaddes yerleri ileri bir vakitte ziyaret edeceğiz.

سَوْفَ تُسَافِرُ إِلَي بَلَدٍ عَرَبِيٍّ

Bir Arap ülkesine ilerde seyahat edeceksin.

SIRA BİZDE سَنَقْرَأُ كُتُبًا تَارِخِيَّةً فِي هَذَا الصَّيْفِ cümlesinin Türkçe karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

A- Bu sene tarih kitapları okuyoruz.
B- Bu yaz tarih kitapları okuduk.
C- Bu yaz tarih kitapları okuyacağız.
D- Gelecek yaz tarih kitapları okuyacağız.
E- Yazın matematik kitapları okuduk.

Cümlede fiil gelecek zaman içermektedir. Cümlenin sonunda bu yaz kelimesi olduğuna göre doğru cevap C seçeneğidir.

EMİR FİİL (EMR-İ HAZIR)

Fiilin kök harfleri olan mazi fiilin başına أتين harfleri getirilerek muzari fiilin türetildiğini öğrenmiştik. (Bkz: sy-76) Emir fiilleri de muzari fiillerden türetiriz.

EMR-İ HAZIRIN TÜRETİLMESİ

Emr-i hazır, muzari fiilin muhatap ve muhataba (2. kişiler) sigalarından şu şekilde türetilir.

1- Muzari fiilin başında bulunan muzari harfi olan ت yi atarız. Son harfin harekesini cezm yaparız.

2- Muzari harfinden sonraki harf (kök 1. harf) cezimli ise başına ا getiririz. Başa getirdiğimiz bu elif harfinin harekesini belirlerken iki yol izleriz. Kök harflerin ortancasının harekesi ötre ise bu elif harfini de ötre ile harekeleriz. Eğer ortanca harfin harekesi esre ise bu elif harfini de esre ile harekeleriz. Yok eğer, bu elif harfi üstün ise başa eklemiş olduğumuz elif harfini yine esre ile harekeleriz.

تَذْهَبُ	تَفْتَحُ	تَجْلِسُ	تَضْرِبُ	تَكْتُبُ	تَنْصُرُ	2.KİŞİ
ذْهَبْ	فْتَحْ	جْلِسْ	ضْرِبْ	كْتُبْ	نْصُرْ	Muzari harfi atılır.
اِذْهَبْ	اِفْتَحْ	اِجْلِسْ	اِضْرِبْ	اُكْتُبْ	اُنْصُرْ	Başa getirilen elif, ortanca harfe göre harekelenir.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	EMİR FİİL	نَصَرَ Yardım etti
اُنْصُرُوا	اُنْصُرَا	اُنْصُرْ	2.KİŞİ MÜZEKKER	
Yardım ediniz	İkiniz yardım ediniz	Yardım et		تَنْصُرُ
اُنْصُرْنَ	اُنْصُرَا	اُنْصُرِي	2.KİŞİ MÜENNES	Yardım ediyorsun

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	EMİR FİİL	ضَرَبَ Dövdü
اِضْرِبُوا	اِضْرِبَا	اِضْرِبْ	2.KİŞİ MÜZEKKER	
Dövünüz	İkiniz dövünüz	Döv		تَضْرِبُ
اِضْرِبْنَ	اِضْرِبَا	اِضْرِبِي	2.KİŞİ MÜENNES	Dövüyorsun

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	EMİR FİİL	فَتَحَ Açtı
اِفْتَحُوا	اِفْتَحَا	اِفْتَحْ	2.KİŞİ MÜZEKKER	
Açınız	İkiniz açınız	Aç		تَفْتَحُ
اِفْتَحْنَ	اِفْتَحَا	اِفْتَحِي	2.KİŞİ MÜENNES	Açıyorsun

Emir fiiller çekimlenirken sona bitişen kırmızı renkli harfler fail (özne) dir. اِفْتَحْ sigasında fail gizlidir.

3- Eğer muzari harfi ت den sonraki harf cezm değil harekeli ise muzari harf atılır. Son harfin harekesi yine cezm yapılır.

تَسِيرُ	تَعِيشُ	تَنَالُ	تَنَامُ	تَزُورُ	تَقُولُ	2.KİŞİ
سِيرُ	عِيشُ	نَالُ	نَامُ	زُورُ	قُولُ	Muzari harfi atılır.
سِرْ	عِشْ	نَلْ	نَمْ	زُرْ	قُلْ	Son harf cezim ile harekelenir.

Muzari fiilin ortanca harfi illet harfi dediğimiz ي و ا harflerinden biri ise bu harfin düşürüldüğünü, çekimlenme esnasında yeniden yazıldığını unutmayalım.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	EMİR FİİL	زَارَ Ziyeret etti
زُورُوا	زُورَا	زُرْ	2.KİŞİ MÜZEKKER	
Ziyaret ediniz	İkiniz ziyaret ediniz	Ziyaret et		تَزُورُ
زُرْنَ	زُورَا	زُورِي	2.KİŞİ MÜENNES	Ziyaret ediyorsun

Emir fiiller çekimlenirken sona bitişen kırmızı renkli harfler fail (özne) dir.

SIRA BİZDE

1.SORU: قُلْنَ emir fiilinin faili aşağıdakilerden hangisidir?

A- قُلْ B- قُلْنَ C- قُ D- Gizli E- نَ

2.SORU: بَاعَ fiilinin emri aşağıdakilerden hangisidir?

A- بِعْ B- بَاعَ C- بَعْ D- أَبْعُ E- بِيعْ

3.SORU: Aşağıdaki emir fiillerin hangisinde fail (özne) gizlidir?

A- إِجْلِسُوا B- إِشْرَبْنَ C- أُكْتُبَا D- أُنْصُرْ E- إِذْهَبِي

1. sorudaki fiil muzari harfleriyle başlamadığı için mazi bir fiildir. Fiilin sonunda bulunan nun harfi, fiilin failidir. Doğru cevap E seçeneğidir.

2. soruda verilen fiil yine mazi bir fiildir. Muzarisi يَبِيعُ

şeklinde gelir. Fiilin başında bulunan muzari harfi kaldırılırsa

بِيعُ, son harfi cezmedilince بِيعْ , arada bulunan

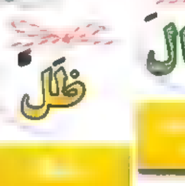
illet harfi kaldırılınca بِعْ şeklini alır.

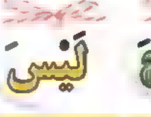
Doğru cevap A seçeneğidir.
3. soruda 2. Tekil kişinin öznesi gizlidir.
Doğru cevap D seçeneğidir.

كَانَ VE KARDEŞLERİ

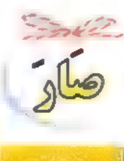
(كَانَ) ve kardeşleri, isim cümlesinin önüne gelen, kendi özel anlamını cümleye katan, isim cümlesinin öğeleri üzerinde bazı şekilsel değişiklikler yapan fiillerdir. Şimdi bu fiillerden bazısını tanıyalım.

Oldu

İdi / oldu

كَانَ ve kardeşleri, isim cümlesinin önüne gelince, isim cümlesinin öğeleri olan mübtedayı kendisine isim, haberi de kendisine haber yapar. Kane ve kardeşlerinin ismi merfu, haberi mansubdur. Örnekleri inceleyiniz.

وَاسِعًا	اَلشَّارِعُ	كَانَ	وَاسِعٌ	اَلشَّارِعُ
Kane'nin haberi	Kane'nin ismi	Nakıs fiil	Haber	Mübteda

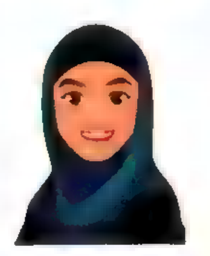
Cadde geniş idi.

Cadde geniştir.

كَبِيرَةً	اَلْمَدْرَسَةُ	لَيْسَتْ	كَبِيرَةٌ	اَلْمَدْرَسَةُ
Leyse'nin haberi	Leyse'nin ismi	Nakıs fiil	Haber	Mübteda
Okul büyük değildir.			Okul büyüktür.	

كَانَ ve kardeşlerine nakıs fiilde denir. O nedenle mazi, muzari ve emir çekimleri vardır. Sadece لَيْسَ nin muzari ve emri gelmez. Ama mazi olarak çekimlenir.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MAZİ FİİL
لَيْسُوا	لَيْسَا	لَيْسَ	3.KİŞİ MÜZEKKER
لَسْنَ	لَيْسَتَا	لَيْسَتْ	3.KİŞİ MÜENNES
لَسْتُمْ	لَسْتُمَا	لَسْتَ	2.KİŞİ MÜZEKKER
لَسْتُنَّ	لَسْتُمَا	لَسْتِ	2.KİŞİ MÜENNES
لَسْنَا		لَسْتُ	1.KİŞİ ORTAK

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MAZİ FİİL
كَانُوا	كَانَا	كَانَ	3.KİŞİ MÜZEKKER
كُنَّ	كَانَتَا	كَانَتْ	3.KİŞİ MÜENNES
كُنْتُمْ	كُنْتُمَا	كُنْتَ	2.KİŞİ MÜZEKKER
كُنْتُنَّ	كُنْتُمَا	كُنْتِ	2.KİŞİ MÜENNES
كُنَّا		كُنْتُ	1.KİŞİ ORTAK

Mazi fiiller çekimlenirken sona bitişen kırmızı renkli eklerin fail (özne) olduğunu daha önce öğrenmiştik. 3.kişi müzekker ve müennes sigalarında fail gizlidir.

كَانَ VE KARDEŞLERİ ÖRNEK CÜMLELER

TEKİL İSİMLER İÇİN

NAKIS FİİLDEN SONRA	İSİM CÜMLESİ	EMİR	MUZARİ	MAZİ
كَانَ اَلْوَلَدُ طَوِيلًا	اَلْوَلَدُ طَوِيلٌ	كُنْ	يَكُونُ	كَانَ
Çocuk uzun idi.	Çocuk uzundur.	Ol	Olur	İdi/Oldu
صَارَ اَلطَّالِبُ مُجْتَهِدًا	اَلطَّالِبُ مُجْتَهِدٌ	صِرْ	يَصِيرُ	صَارَ
Öğrenci çalışkan oldu.	Öğrenci çalışkandır.	Ol	Olur	Oldu
لَيْسَ اَلرَّجُلُ غَنِيًّا	اَلرَّجُلُ غَنِيٌّ	-	-	لَيْسَ
Adam zengin değildir.	Adam zengindir.			Değildir.
مَا زَالَ اَلْجَوُّ حَارًّا	اَلْجَوُّ حَارٌّ	-	مَا يَزَالُ	مَا زَالَ
Hava hala sıcaktır.	Hava sıcaktır.		Hala devam ediyor	

Nakıs fiillerin isimleri tekil isim olursa ötre ile merfu oldukları, haberleri tekil isim olursa üstün ile mansub olduğu unutulmamalıdır.

NAKIS FİİLDEN SONRA	İSİM CÜMLESİ
كَانَ اَلْـمُدَرِّسَانِ جَدِيدَيْنِ	اَلْـمُدَرِّسَانِ جَدِيدَانِ
İki öğretmen yeni idi.	İki öğretmen yenidir.
كَانَتِ اَلْبِنْتَانِ جَمِيلَتَيْنِ	اَلْبِنْتَانِ جَمِيلَتَانِ
İki kız güzel idi.	İki kız güzeldir.
لَيْسَ اَلطَّبِيبَانِ مَاهِرَيْنِ	اَلطَّبِيبَانِ مَاهِرَانِ
İki doktor becerikli değildir.	İki doktor beceriklidir.
صَارَتِ اَلْـمُعَلِّمَتَانِ مُشْفِقَتَيْنِ	اَلْـمُعَلِّمَتَانِ مُشْفِقَتَانِ
İki bayan hoca şefkatli oldu.	İki bayan hoca şefkatlidir.

İKİL İSİMLER İÇİN

Nakıs fiillerin isimleri ikil bir isim olursa elif ile merfu, haberleri ikil bir isim olursa ye harfi ile mansub olur.

NAKIS FİİLDEN SONRA	İSİM CÜMLESİ
كَانَ اَلْـمُدَرِّسُونَ جَدِيدِينَ	اَلْـمُدَرِّسُونَ جَدِيدُونَ
Öğretmenler yeni idi.	Öğretmenler yenidir.
كَانَتِ اَلطَّبِيبَاتُ مَاهِرَاتٍ	اَلطَّبِيبَاتُ مَاهِرَاتٌ
Doktorlar becerikli idi.	Doktorlar beceriklidir.

CEM-İ MÜZEKKER İSİMLER İÇİN

CEM-İ MÜENNES İSİMLER İÇİN

Nakıs fiillerin haberleri cem-i müzekker salim olursa ye ile, cem-i müennes salim olursa esre ile mansub olur.

NAKIS FİİLDEN SONRA	İSİM CÜMLESİ
كَانَتِ الْأَشْجَارُ طَوِيلَةً	اَلْأَشْجَارُ طَوِيلَةٌ
Ağaçlar uzun idi.	Ağaçlar uzundur.
كَانَتِ الْأَقْلَامُ كَثِيرَةً	اَلْأَقْلَامُ كَثِيرَةٌ
Kalemler çok idi.	Kalemler çoktur.

DÜZENSİZ ÇOĞUL İSİMLER İÇİN

Nakıs fiillerin haberleri düzensiz / kırık çoğul olursa üstün ile mansub olur.

SIRA BİZDE

1.SORU: .... كَانَ الْـمُهَنْدِسُ boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A- نَشِيطٌ B- نَشِيطٍ C- نَشِيطًا D- نَشِيطَةً E- نَشِيطَةٍ

2.SORU: جَدِيدَةً ....لَيْسَتْ boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A- الطَّبِيبَةِ B- الطَّبِيبَةَ C- طَبِيبَةٌ D- الطَّبِيبَةُ E- طَبِيبَةً

1. soruda Kane'nin haberi mansub olacağından doğru cevap **C** seçeneğinde verilmiştir.
2. soruda Leyse'nin ismi merfu olacağından doğru cevap **D** seçeneğinde verilmiştir.

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 5

SORU-1: جَاءَ الرَّبِيعُ مَا زَالَ الثَّلْجُ يَنْزِلُ cümlesinin Türkçe karşılığı hangi seçenekte verilmiştir?

A- İlkbahar geldi ama hala kar yağıyor.
B- İlkbahar geldi ama hala yağmur yağıyor.
C- Yaz geldi ama hala kar yağıyor.
D- İlkbahar geldi kar yağmaya başladı.
E- Yaz geldi ama hala kar yağmadı.

SORU-2: اَلطَّالِبَاتُ نَشِيطَاتٌ cümlesinin başına لَيْسَ getirilirse yeni cümle aşağıdakilerden hangisi olur?

A- لَيْسَ اَلطَّالِبَاتُ نَشِيطَاتٍ
B- لَيْسَتِ اَلطَّالِبَاتُ نَشِيطَاتٌ
C- لَيْسَتِ اَلطَّالِبَاتُ نَشِيطَاتٍ
D- لَيْسَتِ اَلطَّالِبَاتُ نَشِيطَاتًا
E- لَيْسَ لطَّالِبَاتُ نَشِيطَاتًا

SORU-3: Hangisi كَانَ ve kardeşlerinden değildir?

A- لَيْسَ B- أَصْبَحَ C- مَا زَالَ D- لَيْتَ E- صَارَ

SORU-4: لَسْتُ تِلْمِيذًا cümlesinde nakıs fiilin ismi hangisidir?

A- لَسْتُ B- تُ C- تِلْمِيذًا D- لَسْ E- لَسْتُ تِلْمِيذًا

SORU-5: أَصْبَحْتُ مُدَرِّسًا cümlesinin Türkçe karşılığı hangi seçenekte verilmiştir?

A- Doktor oldum. B- Doktor olduk. C- Doktor idim.
D- Öğretmen oldum. E- Öğretmen olduk.

SORU-6: Aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

A- İkil bir isim nakıs fiilin haberi olursa ye ile mansub olur.
B- Tekil bir isim nakıs fiilin haberi olursa harekesi fetha olur.
C- Leyse fiilinin muzari ve emri gelmez.
D- Nakıs fiiller ismini merfu, haberini mansub yapar.
E- Nakıs fiiller fiil cümlesinin başına gelir.

SORU-7: Cümlelerin hangisinde dilbilgisel **yanlışlık** yapılmıştır?

A- لَيْسَ الْـمُدِيرُ نَشِيطًا
B- كَانَ الرَّجُلُ نَظِيفًا
C- لَيْسَتِ الْبَنَاتِ مَاهِرَاتًا
D- صَارَ الطِّفْلُ ذَكِيًّا
E- مَا زَالَ يَنْزِلُ الْـمَطَرُ مِنَ السَّمَاءِ

SORU-8: Hangisi emir fiildir?

A- قَتَلَ B- تَنْظُرَانِ C- نَلْ D- أَكْتُبُ E- سِرْتَ

SORU-9: Hangisi emir fiil değildir?

A- إِجْلِسْ B- قُلْنَ C- نَالَا D- شَرِبْنَ E- إِفْتَحْ

SORU-10: Hangisi gelecek zaman bildirir?

A- سَتَعْلَمُ B- سَمِعْنَا C- سَجَدْتُ D- سَلَّمْنَ E- سِيرُوا

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-5 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	A	2	C	3	D	4	B	5	D	6	E	7	C	8	C	9	D	10	A

CEVAP-1: Cümlede ilkbaharın gelişi ve kar yağmasından bahsediliyor. Doğru cevap A seçeneğidir.

CEVAP-2: Nakıs fiiller isim cümlesine eklenir ismini ref haberini nasb eder. Doğru cevap C seçeneğidir.

CEVAP-3: Leyte inne ve kardeşlerindendir. Doğru cevap D seçeneğidir.

CEVAP-4: Leyse fiili çekimlenirken sonuna bitişen ekler nakıs fiilin ismidir. Doğru cevap B seçeneğidir.

CEVAP-5: Esbaha fiilinin sonuna bitişen tu harfi birinci kişi ekidir. Öğretmen oldum diye tercüme edilir. Doğru cevap D seçeneğidir.

CEVAP-6: Kane ve kardeşleri fiil cümlesinin başına değil, isim cümlesinin başına eklenirler. Doğru cevap E seçeneğidir.

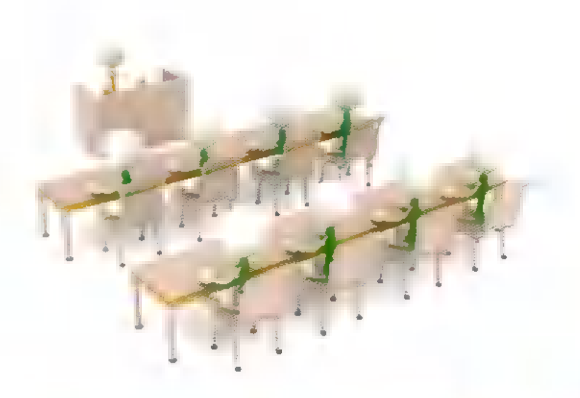

CEVAP-7: Cem-i müennes salim isimlerin mansubluk alameti esredir. Çünkü üstün harekesi almazlar. Doğru cevap C seçeneğidir.

CEVAP-8: Fiiller dikkatle incelenirse A ve E seçeneklerinde verilen fiillerin mazi oldukları, B ve D seçeneklerinde verilen fiillerin ise muzari fiil olduğu, C seçeneğinde verilen fiilin nale fiilinin emri olduğu anlaşılır. Doğru cevap C seçeneğidir.

CEVAP-9: Fiiller dikkatle incelenirse A, B, C ve E seçeneklerinde verilen fiillerin emir fiil oldukları, D seçeneğinde verilen fiilin mazi fiil olduğu görülür. Doğru cevap D seçeneğidir.

CEVAP-10: Fiiller dikkatle incelenirse B, C, D ve E seçeneklerinde verilen fiillerin mazi fiil oldukları, A seçeneğinde verilen fiilin muzari fiil olduğu, başına se harfi getirilerek gelecek zaman elde edildiği görülür. Doğru cevap A seçeneğidir.

MUZARİ FİİLİN NASBI

6 ÜNİTE

Arapçada إِذَنْ - كَيْ - لَنْ - أَنْ edatlarından herhangi birisi muzari fiilin başına gelirse muzari fiile yeni bir anlam kattığı gibi muzari fiilin sonunu nasb eder. Kısaca başına nasb edatlarından birisi gelmiş muzari fiil çekimlenirken bazı sigalarda son harfinin harekesini üstün / fetha olur. Bazı sigalarda nun harfini düşer. Bayanların çok olduğu iki sigada herhangi bir değişiklik olmaz. Tabloları inceleyiniz.

Tablo incelenirse; 5 yerde son harfin harekesi üstün, 7 yerde (efal-i hamse) nun harfi düşmüş, bayanların çok olduğu iki yerde bir değişim olmamıştır.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
أَنْ يَكْتُبُوا	أَنْ يَكْتُبَا	أَنْ يَكْتُبَ	3.KİŞİ MÜZEKKER
Onların yazması	İkisinin yazması	Onun yazması	
أَنْ يَكْتُبْنَ	أَنْ تَكْتُبَا	أَنْ تَكْتُبَ	3.KİŞİ MÜENNES
أَنْ تَكْتُبُوا	أَنْ تَكْتُبَا	أَنْ تَكْتُبَ	2.KİŞİ MÜZEKKER
Sizin yazmanız	İkinizin yazması	Senin yazman	
أَنْ تَكْتُبْنَ	أَنْ تَكْتُبَا	أَنْ تَكْتُبِي	2.KİŞİ MÜENNES
أَنْ نَكْتُبَ		أَنْ أَكْتُبَ	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK
Bizim yazmamız		Benim yazmam	

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
لَنْ يَكْتُبُوا Yazmayacaklar	لَنْ يَكْتُبَا İkisi yazmayacak	لَنْ يَكْتُبَ O yazmayacak	3.KİŞİ MÜZEKKER
لَنْ يَكْتُبْنَ	لَنْ تَكْتُبَا	لَنْ تَكْتُبَ	3.KİŞİ MÜENNES
لَنْ تَكْتُبُوا Yazmayacaksınız	لَنْ تَكْتُبَا İkiniz yazmayacaksınız	لَنْ تَكْتُبَ Yazmayacaksın	2.KİŞİ MÜZEKKER
لَنْ تَكْتُبْنَ	لَنْ تَكْتُبَا	لَنْ تَكْتُبِي	2.KİŞİ MÜENNES
لَنْ نَكْتُبَ Yazmayacağız		لَنْ أَكْتُبَ Yazmayacağım	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

Tablo incelenirse; yeşil noktalı 5 yerde son harfin harekesi üstün, kırmızı noktalı 7 yerde(efal-i hamse) nun harfi düşmüş, mavi noktalı bayanların çok olduğu iki yerde bir değişim olmamıştır. Çünkü bu iki siga mebni (kalıplaşmış) dir.

كَيْ

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ FİİL
كَيْ يَكْتُبُوا	كَيْ يَكْتُبَا	كَيْ يَكْتُبَ	3.KİŞİ MÜZEKKER
Yazmaları için	ikisinin yazması için	Onun yazması için	
كَيْ يَكْتُبْنَ	كَيْ تَكْتُبَا	كَيْ تَكْتُبَ	3.KİŞİ MÜENNES
كَيْ تَكْتُبُوا	كَيْ تَكْتُبَا	كَيْ تَكْتُبَ	2.KİŞİ MÜZEKKER
Yazmanız için	İkinizin yazması için	Yazman için	
كَيْ تَكْتُبْنَ	كَيْ تَكْتُبَا	كَيْ تَكْتُبِي	2.KİŞİ MÜENNES
كَيْ نَكْتُبَ		كَيْ أَكْتُبَ	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK
Yazmamız için		Yazmam için	

Tablo incelenirse; yeşil noktalı 5 yerde son harfin harekesi üstün, kırmızı noktalı 7 yerde(efal-i hamse) nun harfi düşmüş, mavi noktalı bayanların çok olduğu iki yerde bir değişim olmamıştır. Çünkü bu iki siga mebni (kalıplaşmış) dir.

MUZARİ FİİLİN MANSUB KULLANIMIYLA İLGİLİ ÖRNEK CÜMLELER

أُرِيدُ أَنْ أَشْرَبَ الشَّايَ Çay içmek istiyorum.	لَنْ أَشْرَبَ الشَّايَ Çay içmeyeceğim.
سَيَذْهَبُ مُحَمَّدٌ إِلَى إِسْطَانْبُولَ لِكَيْ يَتَعَلَّمَ Muhammed eğitim için İstanbul'a gidecek.	لَنْ نَكْتُبَ رِسَالَةً Mektup yazmayacağız.
يَجِبُ أَنْ نَقْرَأَ الْقُرْآنَ الْكَرِيمَ Kur'an-ı Kerim okumamız gerekir.	إِفْتَحْ دَفْتَرَكَ كَيْ تَكْتُبَ Yazmak için defterini aç.
"أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى" İnsan başıboş bırakılacağını mı sanır.(Kıyame:36)	لَنْ أَفْتَحَ فَمِي Ağzımı açmayacağım.

SIRA BİZDE "Adam süt içmeyecek" cümlesinin Arapça karşılığı hangisidir?

A - اَلرَّجُلُ أَنْ يَشْرَبَ الْحَلِيبَ

B - اَلرَّجُلُ لَنْ يَشْرَبَ الْحَلِيبَ

C - اَلرَّجُلُ كَيْ يَشْرَبَ الْحَلِيبَ

D - اَلرَّجُلُ لِكَيْ يَشْرَبَ الْحَلِيبَ

E - اَلرَّجُلُ لَمْ يَشْرَبَ الْحَلِيبَ

Muzari fiili nasb eden edatlardan gelecek zamanın olumsuzu ile Türkçeye tercüme edilen edat sadece **B** seçeneğinde verilmiştir.

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 6

SORU-1: هَلْ تُرِيدُ أَنْ ...... الشَّايَ cümledeki boşluğa hangisi gelmelidir?

A- تَأْكُلَ B- تَشْرَبُ C- تَرْكَبَ D- تَشْرَبَ E- يَشْرَبَ

SORU-2: تَجْتَهِدُ كَثِيرًا ...... تَتَعَلَّمَ cümledeki boşluğa hangisi gelmelidir?

A- أَنْ B- لَنْ C- لِكَيْ D- إِذَنْ E- لَمْ

SORU-3: اَلرَّجُلُ ..... يَذْهَبَ إِلَي الْـمَدِينَةِ cümledeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A- أَنْ B- لَنْ C- لِكَيْ D- إِذَنْ E- لَمْ

SORU-4: عَلَيْكَ ...... تَأْخُذَ سَيَّارَةَ أُجْرَةٍ

Cümledeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A- أَنْ B- لَنْ C- لِكَيْ D- إِذَنْ E- لَمْ

SORU-5: Aşağıdaki cümlelerden hangisinde dilbilgisel yanlışlık yapılmıştır?

A- هُوَ لَنْ يَرْكَبَ الْحَافِلَةَ B- هِيَ لَنْ تَدْرُسَ دَرْسَهَا C- أَنَا لَنْ أَفْتَحِي فَمِي

D- نَحْنُ لَنْ نَذْهَبَ إِلَي الْبَيْتِ E- أَنْتَ لَنْ تَنَامَ

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-6 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	■	2	C	3	B	4	A	5	C

CEVAP-1: Başında أَنْ edatı olduğu için sonra gelecek fiil mansub olmalıdır.

Anlamdan yola çıkarsak (Çay içmek istiyor musun?) doğru cevabın D seçeneği olduğunu görürüz.

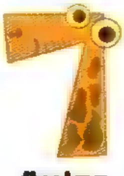
CEVAP-2: Boşluktan sonra gelen fiilin son harekesini fetha okutacak edat nasb edatı olmalıdır. E seçeneğinde cezm edatı vardır. Anlamdan yola çıkarsak (Öğrenmek için çok çalışıyorsun)doğru cevabın C seçeneği olduğunu görürüz.

CEVAP-3: Boşluktan sonra gelen fiilin son harekesini fetha okutacak edat nasb edatı olmalıdır. E seçeneğinde cezm edatı vardır. Anlamdan yola çıkarsak (Adam şehre gitmeyecek) doğru cevabın B seçeneği olduğunu görürüz.

CEVAP-4: Boşluktan sonra gelen fiilin son harekesini fetha okutacak edat nasb edatı olmalıdır. E seçeneğinde cezm edatı vardır. Anlamdan yola çıkarsak (Taksi tutmalısın) doğru cevabın A seçeneği olduğunu görürüz.

CEVAP-5: C seçeneğinde 1. Tekil kişi için kullanılan fiil kipi yanlış verilerek dilbilgisel hata yapılmıştır. Doğru cevap أَنَا لَنْ أَفْتَحَ فَمِي şeklinde olmalıydı.

MALUM VE MEÇHUL FİİLLER

Arapçada fiiller failin belli olup olmamasına göre malum (etken) ve meçhul (edilgen) diye ayrıştırılırlar.

MALUM (ETKEN)FİİL

Yapanı belli olan, yani gerçek bir faile (özne) sahip olan fiillerdir. Türkçede etken fiil olarak bilinir.

شَرِبَ الطِّفْلُ اللَّبَنَ "Çocuk süt içti." cümlesinde içme eyleminin kim tarafından yapıldığı bellidir. Kısaca özne (fail) mevcuttur.

MEÇHUL (EDİLGEN)FİİL

Yapanı belli olmayan, yani gerçek bir faile (özne) sahip olmayan fiillerdir. Türkçede edilgen fiil olarak diye adlandırılır. شُرِبَ اللَّبَنُ "Süt içildi." cümlesinde içme eyleminin kim tarafından yapıldığı belli değildir. Kısaca özne (fail) mevcut değildir.

NAİB-İ FAİL (SÖZDE ÖZNE)

Meçhul (edilgen) fiillerin kullanıldığı cümlelerde fail (özne) bulunmadığından cümlede mef'ul (nesne) olan kelime öznenin yerine geçer. Bu çeşit öznelere naib-i fail (sözde özne) denir. Naib-i fail failin yetkilerini taşır. Kısaca fail gibi davranır. Naib-i fail merfudur. Örnekleri inceleyiniz.

قَرَأَ الْوَلَدُ الْكِتَابَ	شَرَحْتُ الدَّرْسَ	فَتَحَ الرَّجُلُ الْبَابَ
Çocuk kitabı okudu.	Dersi açıkladım.	Adam kapıyı açtı.
قُرِأَ الْكِتَابُ	شُرِحَ الدَّرْسُ	فُتِحَ الْبَابُ
Kitap okundu.	Ders açıklandı.	Kapı açıldı.

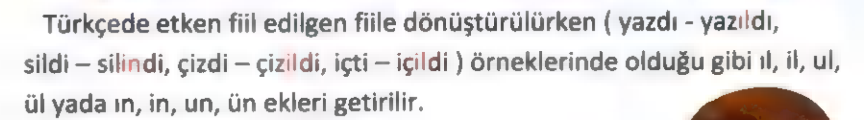

Fiil cümlesinde fiil ile fail arasında olan müzekkerlik ve müenneslik uyumunun fiil ile naib-i fail arasında da olması gerektiğini unutmayalım.

حَمَلَتِ الْبِنْتُ الْحَقِيبَةَ	شَرِبَتْ فَاطِمَةُ الشَّايَ	فَتَحَ الرَّجُلُ النَّافِذَةَ
Kız çantayı taşıdı.	Fatma çay içti.	Adam pencereyi açtı.
حُمِلَتِ الْحَقِيبَةُ	شُرِبَ الشَّايُ	فُتِحَتِ النَّافِذَةُ
Çanta taşındı.	Çay içildi.	Pencere açıldı.

MALUM FİİLİN MEÇHUL FİİLE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Türkçede etken fiil edilgen fiile dönüştürülürken (yazdı - yazıldı, sildi – silindi, çizdi – çizildi, içti – içildi) örneklerinde olduğu gibi ıl, il, ul, ül yada ın, in, un, ün ekleri getirilir.

Adam kapıyı açtı. Kapı açıldı.
Camı sildim. Cam silindi.

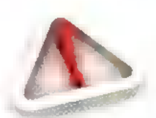
İkinci cümlelerde kapı ve cam kelimelerinin sözde özne, açıldı ve silindi nin edilgen fiil olduğuna dikkat edelim.

Arapçada malum fiilden meçhul fiil yapılırken malum fiilin harf sayısı bizim için önemlidir.

ÜÇ HARFLİ MAZİ FİİLLERDEN MEÇHUL FİİL ELDE ETME

Üç harfli mazi fiillerden meçhul fiil yaparken, ilk harfi ötre ile ortanca harfi esre ile harekeleriz. Son harf aynı kalır.

شَكَرَ Teşekkür etti	مَسَحَ Sildi	نَصَرَ Yardım etti	غَسَلَ Yıkadı	ذَهَبَ Gitti	MALUM (ETKEN) FİİL
شُكِرَ Teşekkür edildi	مُسِحَ Silindi	نُصِرَ Yardım edildi	غُسِلَ Yıkandı	ذُهِبَ Gidildi	MEÇHUL (EDİLGEN) FİİL

Asıl harfleri arasında şedde veya illet harfleri dediğimiz ي ، و ، ا harfleri olan mazi fiiller meçhule dönüştürülürken oluşan değişikliğe dikkat ediniz.

وَقَي Korudu	حَمَي Korudu	مَرَّ Uğradı	دَعَا Çağırdı	قَالَ Dedi	MALUM (ETKEN) FİİL
وُقِيَ Korundu	حُمِيَ Korundu	مُرَّ Uğranıldı	دُعِيَ Çağrıldı	قِيلَ Denildi	MEÇHUL (EDİLGEN) FİİL

HARF SAYISI ÜÇTEN FAZLA OLAN MAZİ FİİLLERDEN MEÇHUL FİİL ELDE ETME

Harf sayısı dört, beş ve altı olan mazi fiiller meçhul fiile dönüştürülürken ilk harfi ötre ile, sondan bir önceki harfi esre ile, cezimli harfleri yine cezimler, diğer harekeli olanları ötre ile harekeleriz. Son harf aynı kalır. Örnekleri inceleyiniz.

تَعَلَّمَ Öğrendi	إِسْتَخْرَجَ Çıkardı	إِحْتَرَمَ Saygı gösterdi	نَاقَشَ Tartıştı	أَكْرَمَ İkram etti	MALUM (ETKEN) FİİL
تُعُلِّمَ Öğrenildi	أُسْتُخْرِجَ Çıkarıldı	أُحْتُرِمَ Saygı gösterildi	نُوقِشَ Tartışıldı	أُكْرِمَ İkram edildi	MEÇHUL (EDİLGEN) FİİL

AYETLERDE MEÇHUL FİİL

غُلِبَتِ الرُّومُ فِي أَدْنَي الْأَرْضِ **Rumlar, yakın bir yerde yenildiler** (Rum:1-2)	ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ Sonra O'na döndürüleceksiniz (Bakara:28)
قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ Ona cennete gir denildi. (Yasin:26)	إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا Yeryüzü kendine has bir sarsıntıya uğratıldığı zaman (Zilzal:1)

MEÇHUL MAZİ FİİLLERİN ÇEKİMİ

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MAZİ MEÇHUL FİİL
غُلِبُوا	غُلِبَا	غُلِبَ	3.KİŞİ MÜZEKKER
Onlar yenildi	İkisi yenildi	Yenildi	
غُلِبْنَ	غُلِبَتَا	غُلِبَتْ	3.KİŞİ MÜENNES
غُلِبْتُمْ	غُلِبْتُمَا	غُلِبْتَ	2.KİŞİ MÜZEKKER
Siz yenildiniz	İkiniz yenildiniz	Sen yenildin	
غُلِبْتُنَّ	غُلِبْتُمَا	غُلِبْتِ	2.KİŞİ MÜENNES
غُلِبْنَا		غُلِبْتُ	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK
Biz yenildik		Ben yenildim	

Mazi meçhul fiiller hiçbir değişim olmadan mazi malum fiil gibi çekimlenir.

SIRA BİZDE

كَتَبَ الطَّالِبُ الدَّرْسَ "Öğrenci dersi yazdı" cümlesinin meçhul hali hangisidir?

A- كَتَبَ الطَّالِبَ الدَّرْسُ B- كَتَبَ الدَّرْسَ C- كُتِبَ الطَّالِبُ الدَّرْسَ

D- كُتِبَ الطَّالِبُ E- كُتِبَ الدَّرْسُ

Cümlede özneyi düşürürüz. Fiili meçhule çeviririz. Mef'ulü naib-i fail olarak atarız. Doğru cevap [illegible] seçeneğinde verilmiştir.

MEÇHUL MAZİ FİİLİN OLUMSUZU

Mazi fiillerin, başına مَا edatı getirilerek olumsuz yapıldığını öğrenmiştik.(Sy. 99) Olumsuz mazi meçhul fiiller aynı mazi malum fiillerin olumsuzu gibi çekimlenir.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MAZİ MEÇHUL FİİL
مَا غُلِبُوا Onlar yenilmediler	مَا غُلِبَا İkisi yenilmediler	مَا غُلِبَ Yenilmedi	3.KİŞİ MÜZEKKER
مَا غُلِبْنَ	مَا غُلِبَتَا	مَا غُلِبَتْ	3.KİŞİ MÜENNES
مَا غُلِبْتُمْ Siz yenilmediniz	مَا غُلِبْتُمَا İkiniz yenildiniz	مَا غُلِبْتَ Sen yenilmedin	2.KİŞİ MÜZEKKER
مَا غُلِبْتُنَّ	مَا غُلِبْتُمَا	مَا غُلِبْتِ	2.KİŞİ MÜENNES
مَا غُلِبْنَا Biz yenilmedik		مَا غُلِبْتُ Ben yenilmedim	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

ÖRNEK CÜMLELER

مَا كُتِبَتِ الرِّسَالَةُ	مَا فُتِحَ الْبَابُ	مَا شُرِبَتِ الْقَهْوَةُ	مَا كُسِرَ الزُّجَاجُ
Mektup yazılmadı	Kapı açılmadı	Kahve içilmedi	Cam kırılmadı

MEÇHUL MAZİ FİİLLERLE SORU SORMA

Meçhul mazi fiillerin başına soru edatları getirilerek cümle soru cümlesine dönüştürülür. Örneklerdeki olumlu ve olumsuz cevap cümlelerinde olan değişikliğe dikkat ediniz.

OLUMSUZ CEVAP CÜMLESİ	OLUMLU CEVAP CÜMLESİ	MEÇHUL FİİLLİ SORU CÜMLELERİ
لَا، مَا كُتِبَ الدَّرْسُ Hayır ders yazılmadı.	نَعَمْ، كُتِبَ الدَّرْسُ Evet ders yazıldı.	هَلْ كُتِبَ الدَّرْسُ؟ Ders yazıldı mı?
لَا، مَا شُرِحَتِ الْـمَسْئَلَةُ Hayır problem açıklanmadı	نَعَمْ، شُرِحَتِ الْـمَسْئَلَةُ Evet Problem açıklandı.	هَلْ شُرِحَتِ الْـمَسْئَلَةُ؟ Problem açıklandı mı?
لَا، مَا قُرِأَ الْكِتَابَانِ Hayır iki kitap okunmadı	نَعَمْ، قُرِأَ الْكِتَابَانِ Evet iki kitap okundu.	هَلْ قُرِأَ الْكِتَابَانِ؟ İki kitap okundu mu?
لَا، مَا جُمِعَ الْـمُدَرِّسُونَ Hayır öğretmenler toplanmadı	نَعَمْ، جُمِعَ الْـمُدَرِّسُونَ Evet öğretmenler toplandı	هَلْ جُمِعَ الْـمُدَرِّسُونَ؟ Öğretmenler toplandı mı?
لَا، مَا عُيِّنَتِ الْـمُدَرِّسَاتُ Hayır öğretmenler atanmadı	نَعَمْ، عُيِّنَتِ الْـمُدَرِّسَاتُ Evet öğretmenler atandı	هَلْ عُيِّنَتِ الْـمُدَرِّسَاتُ؟ Öğretmenler atandı mı?

MUZARİ FİİLİN MEÇHULE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Muzari fiilleri meçhul yaparken fiilin ilk harfini ötre, sondan bir önceki harfini üstün ile, geri kalan harfleri aynı hareke ile harekeleriz. İçinde illet harfi olan fiillerde illet harfinden önce gelen harfin harekesiyle uyumlu harfler getirildiğine dikkat edelim. Örnekleri inceleyiniz.

يَرْكَبُ Biniyor	يَجْلِسُ Oturuyor	يَنْزِلُ İniyor	يَفْتَحُ Açıyor	يَضْرِبُ Dövüyor	MALUM (ETKEN) FİİL
يُرْكَبُ Biniliyor	يُجْلَسُ Oturuluyor	يُنْزَلُ İniliyor	يُفْتَحُ Açılıyor	يُضْرَبُ Dövülüyor	MEÇHUL (EDİLGEN) FİİL

Kök harfleri fazla olan muzari fiillerin meçhullerine örnekler

يَتَعَلَّمُ Öğreniyor	يَسْتَخْرِجُ Çıkarıyor	يَحْتَرِمُ Saygı gösteriyor	يُنَاقِشُ Tartışıyor	يُكْرِمُ İkram ediyor	MALUM (ETKEN) FİİL
يُتَعَلَّمُ Öğreniliyor	يُسْتَخْرَجُ Çıkarılıyor	يُحْتَرَمُ Saygı gösteriliyor	يُنَاقَشُ Tartışılıyor	يُكْرَمُ İkram ediliyor	MEÇHUL (EDİLGEN) FİİL

MEÇHUL MUZARİ FİİLLERİN ÇEKİMİ

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	MUZARİ MEÇHUL FİİL
يُكْتَبُونَ Onlar yazılıyor	يُكْتَبَانِ İkisi yazılıyor	يُكْتَبُ Yazılıyor	3.KİŞİ MÜZEKKER
يُكْتَبْنَ	تُكْتَبَانِ	تُكْتَبُ	3.KİŞİ MÜENNES
تُكْتَبُونَ Siz yazılıyorsunuz	تُكْتَبَانِ İkiniz yazılıyorsunuz	تُكْتَبُ Sen yazılıyorsun	2.KİŞİ MÜZEKKER
تُكْتَبْنَ	تُكْتَبَانِ	تُكْتَبِينَ	2.KİŞİ MÜENNES
نُكْتَبُ Biz yazılıyoruz		أُكْتَبُ Ben yazılıyorum	1.KİŞİ MÜZEKKER MÜENNES ORTAK

Muzari meçhul fiiller hiçbir değişim olmadan mazi malum fiil gibi çekimlenir.

SIRA BİZDE

يَكْتُبُ الطَّالِبُ الدَّرْسَ "Öğrenci dersi yazıyor" cümlesinin meçhul hali hangisidir?

A- يَكْتُبُ الطَّالِبَ الدَّرْسُ B- يَكْتُبُ الدَّرْسَ C- يُكْتَبُ الطَّالِبُ الدَّرْسَ

D- يُكْتَبُ الطَّالِبُ E- يُكْتَبُ الدَّرْسُ

Cümlede özneyi düşürürüz. Fiili meçhule çeviririz. Mef'ulü naib-i fail olarak atarız. Doğru cevap **E** seçeneğinde verilmiştir.

MEÇHUL MUZARİ FİİLLERLE SORU SORMA

Meçhul muzari fiillerin başına soru edatları getirilerek cümle soru cümlesine dönüştürülür. Örneklerdeki olumlu ve olumsuz cevap cümlelerinde olan değişikliğe dikkat ediniz.

OLUMSUZ CEVAP CÜMLESİ	OLUMLU CEVAP CÜMLESİ	MEÇHUL FİİLLİ SORU CÜMLELERİ
لَا، مَا يُكْتَبُ الدَّرْسُ Hayır ders yazılmıyor.	نَعَمْ، يُكْتَبُ الدَّرْسُ Evet ders yazılıyor.	هَلْ يُكْتَبُ الدَّرْسُ؟ Ders yazılıyor mu?
لَا، مَا تُشْرَحُ الْـمَسْئَلَةُ Hayır problem açıklanmıyor	نَعَمْ، تُشْرَحُ الْـمَسْئَلَةُ Evet problem açıklanıyor.	هَلْ تُشْرَحُ الْـمَسْئَلَةُ ؟ Problem açıklanıyor mu?
لَا، لَا يُقْرَأُ الْكِتَابَانِ Hayır iki kitap okunmuyor	نَعَمْ، يُقْرَأُ الْكِتَابَانِ Evet iki kitap okunuyor.	هَلْ يُقْرَأُ الْكِتَابَانِ؟ İki kitap okunuyor mu?
لَا، لَا يُجْمَعُ الْـمُدَرِّسُونَ Hayır öğretmenler toplanmıyor	نَعَمْ، يُجْمَعُ الْـمُدَرِّسُونَ Evet öğretmenler toplanıyor	هَلْ يُجْمَعُ الْـمُدَرِّسُونَ؟ Öğretmenler toplanıyor mu?
لَا، لَا تُعَيَّنُ الْـمُدَرِّسَاتُ Hayır öğretmenler atanmıyor	نَعَمْ، تُعَيَّنُ الْـمُدَرِّسَاتُ Evet öğretmenler atanmıyor	هَلْ تُعَيَّنُ الْـمُدَرِّسَاتُ؟ Öğretmenler atanıyor mu?

Naib-i fail merfudur. Naib-i fail ikil bir isim olursa ا ile, cem-i müzekker salim bir isim olursa و ile, cem-i müennes salim bir isim olursa ötre ile irap alır.

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 7

SORU-1: يَشْرَبُ أَحْمَدُ الْحَسَاءَ "Ahmet çorba içiyor" cümlesinin meçhul hali hangisidir?

A- يُشْرَبُ الْحَسَاءَ B- يَشْرَبُ أَحْمَدُ C- يُشْرَبُ الْحَسَاءُ

D- أَحْمَدُ الْحَسَاءَ E- يُشْرَبُ أَحْمَدَ الْحَسَاءُ

SORU-2: Aşağıdaki cümlelerden hangisinde dilbilgisel yanlışlık yapılmıştır?

A- يُكْتَبُ الرِّسَالَةُ B- تُرْكَبُ السَّيَّارَتَانِ C- يُفْتَحُ الْبَابُ

D- يُشْرَبُ الشَّايُ E- قُرِأَ الْقُرْآنُ

SORU-3: بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ "İslam beş şey üzere bina edilmiştir" hadisinde kırmızı renkli kelimenin cümlede dilbilgisel rolü nedir?

A- Fail B- Mübteda C- Haber

D- Naib-i fail E- Mef'ul

SORU-4: Hangisi meçhul muzari bir fiildir?

A- أَرْسَلَ B- أُرْسِلَ C- يُرْسِلُ D- مُرْسَلٌ E- يُرْسَلُ

SORU-5: (قَالَ) Fiilinin meçhul muzarisi hangisidir?

A- يَقُولُ B- يُقِيلُ C- تُقَالُ D- يُقَالُ E- قَالُوا

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-7 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	C	2	A	3	D	4	E	5	D

CEVAP-1: Muzari fiil meçhul yapılınca يُشْرَبُ elde edilir. Cümlede fail düşürülünce mef'ul الْحَسَاءُ şeklinde failin yerini alır. Doğru cevap C seçeneğinde verilmiştir.

CEVAP-2: A seçeneğinde, fiil ile naib-i fail arasında müzekkerlik müenneslik uyumu yoktur. Doğrusu تُكْتَبُ الرِّسَالَةُ olacaktı. Diğer seçeneklerde böyle bir uyumsuzluk yoktur.

CEVAP-3: Hadiste geçen fiil mazi meçhul bir fiil olduğu için الْإِسْلَامُ naib-i faildir. Doğru cevap D seçeneğidir

CEVAP-4: يُرْسَلُ meçhul muzari fiildir. Doğru cevap E seçeneğidir.

CEVAP-5: قَالَ fiilinin muzarisi يَقُولُ gelir. يَقُولُ fiilinin muzari meçhulü يُقَالُ gelir. Doğru cevap D seçeneğidir.

İSM-İ MEVSULLER(İLGİ ZAMİRLERİ)

Kendinden sonra gelen sıla cümlesi ile anlamı açıklanan sıla cümlesini başka bir cümleye anlamca bağlayan marife isimlere ism-i mevsul denir. İsm-i mevsuller Türkçede ki ilgi zamirleridir. İsm-i mevsuller iki gruba ayrılır.

İSM-İ MEVSUL

HAS İSM-İ MEVSULLER

الَّذِينَ
اللَّذَانِ
اللَّذَيْنِ
الَّذِى

اللَّاتِى
اللَّتَانِ
اللَّتَيْنِ
الَّتِى

MÜŞTEREK İSM-İ MEVSULLER

مَنْ
أَىْ
مَا

HAS (ÖZEL) İSM-İ MEVSULLER

Has (özel) ism-i mevsulleri tablo halinde tanıyalım.

ÇOĞUL	İKİL	TEKİL	HAS İSM-İ M
اَلَّذِينَ	اَللَّذَانِ - اَللَّذَيْنِ	اَلَّذِي	MÜZEKKER
اَللَّاتِي - اَللَّوَاتِي - اَللَّائِي	اَللَّتَانِ - اَللَّتَيْنِ	اَلَّتِي	MÜENNES

Has ism-i mevsullerin ikilleri ve müennes çoğulları çift lam ile, tekil ve müzekker çoğulları tek lam harfi ile yazılır.

ÖRNEK CÜMLELER

وَصَلَ الرَّجُلُ الَّذِي نَصَرْتُـهُ

Yardım ettiğim adam ulaştı.

وَصَلَتِ الْبِنْتُ الَّتِي نَصَرْتُـهَا

Yardım ettiğim kız ulaştı.

وَصَلَ الرَّجُلَانِ اللَّذَانِ نَصَرْتُـهُمَا

Yardım ettiğim iki adam ulaştı.

وَصَلَتِ الْبِنْتَانِ اللَّتَانِ نَصَرْتُـهُمَا

Yardım ettiğim iki kız ulaştı.

وَصَلَ الرِّجَالُ الَّذِينَ نَصَرْتُـهُمْ

Yardım ettiğim adamlar ulaştı.

وَصَلَتِ الْبَنَاتُ اللَّاتِي نَصَرْتُـهُنَّ

Yardım ettiğim kızlar ulaştı.

Örneklerde kullanılan ism-i mevsullerin tekil, ikil ve çoğullar için müzekker ve müennes olarak ayrı ayrı kullanıldıklarını görüyoruz. İkilleri hariç has ism-i mevsuller mebni (kalıplaşmış)dir.

İsm-i mevsuller genellikle kendinden önce gelen marife bir ismin sıfatı olarak cümlede bulunurlar. İsm-i mevsulden sonra gelen bölüme sıla cümlesi denir. Sıla cümlesinde ism-i mevsulle uyumlu bir zamir bulunur. Bu zamir bazen gizlide olabilir.

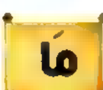
MÜŞTEREK İSM-İ MEVSULLER

Tekil, ikil, çoğul, müzekker ve müennes için değişik kullanımları olmayan ism-i mevsullerdir.

مَنْ ، مَا mebni, أَيٌّ murebdir.

Akıllı varlıklar (insanlar) için kullanılan müşterek ism-i mevsuldür. Öyle birisi ki, o kimse ki anlamlarına gelir.

Akılsız ve cansız varlıklar (hayvanlar ve eşya) için kullanılan müşterek ism-i mevsuldür. Öyle bir şey ki, o şey ki anlamlarına gelir.

Akıllı veya akılsız tüm kişi ve varlıklar için kullanılan müşterek ism-i mevsuldür. Öyle birisi ki, öyle ki anlamlarına gelir.

"En hayırlınız Kur'an-ı öğrenen ve öğreteninizdir." Hadis-i Şerif	"خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَ عَلَّمَهُ"
" Göklerde ve yerde olanlar O'nundur." Bakara:255	"لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ"
" Hanginizin daha iyi ameller işlediğini belirtelim diye..."Mülk:2	"... لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا"

Sıla cümlesi; isim cümlesi, fiil cümlesi ya da şibh-i cümle dediğimiz zarf veya harf-i cerle gelebilir.

ÖRNEK CÜMLELER

وَصَلَ الرَّجُلُ مَنْ نَصَرْتُـهُ	وَصَلَتِ الْبِنْتُ مَنْ نَصَرْتُـهَا
Yardım ettiğim adam ulaştı.	Yardım ettiğim kız ulaştı.
وَصَلَ الرَّجُلَانِ أَيُّ نَصَرْتُـهُمَا	سَمِعْتُ مَا قُلْتَهُمْ
Yardım ettiğim iki adam ulaştı.	Onlara ne dediğini duydum.
وَصَلَ الرِّجَالُ مَنْ نَصَرْتُـهُمْ	فَهِمْتُ مَا كَتَبْتُهَا
Yardım ettiğim adamlar ulaştı.	Yazdığım şeyleri anladım.

SIRA BİZDE

ذَهَبَ الْـمُدَرِّسَانِ ......رَأَيْتُهُمَا فِي الْـمَدْرَسَةِ Cümlesinde ki boşluğa hangisi gelmelidir?

A- الَّذِي B- الَّتِي C- الَّذِينَ D- اللَّاتِي E- اللَّذَانِ

Boşluğa getirilecek ism-i mevsulü belirlemek için kendinden önce gelen kelimeyi inceleriz. الْـمُدَرِّسَانِ ikil olduğu için boşluğa ikil bir ism-i mevsul getirmeliyiz. Doğru cevap **E** seçeneğinde verilmiştir.

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 8

SORU-1: Aşağıdakilerden hangisi ism-i mevsul **değildir**?

A- الَّذِي B- الَّتِي C- اللَّاتِي D- مِنْ E- مَنْ

SORU-2: جَائَتِ الْبَنَاتُ ....سَلَّمْتُ عَلَيْهِنَّ Cümlede boş bırakılan yere hangisi getirilmelidir?

A- الَّذِي B- الَّتِي C- اللَّاتِي D- اَلَّذِينَ E- اَللَّتَانِ

SORU-3: Aşağıdakilerden hangisi müşterek ism-i mevsuldür?

A- الَّذِي B- مَا C- اللَّاتِي D- مِنْ E- اَللَّتَانِ

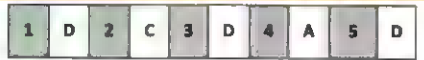
SORU-4: إِقْرَأْ بِسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ Ayetinde altı çizili kelimenin dilbilgisel rolü nedir?

A-Sıla cümlesi B- Fail C- Mef'ul D- Tümleç E- İsm-i mevsul

SORU-5: İsm-i mevsullerle ilgili verilen ifadelerden hangisi **yanlıştır**?

A-İsm-i mevsulden sonra gelen cümleye sıla cümlesi denir.
B- İsm-i mevsulle sıla cümlesi cinsiyet ve sayı bakımından birbirine uyar.
C- Sıla cümlesinde ism-i mevsule dönen bir ait zamir vardır.
D- Has ism-i mevsuller sadece akılsız varlıklar için kullanılır.
E- İsm-i mevsuller has ve müşterek ism-i mevsuller diye ikiye ayrılır.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-8 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	D	2	C	3	D	4	A	5	D

CEVAP-1: D seçeneğinde verilen مِنْ harf-i cer dir. Diğer seçeneklerde yer alan kelimeler ism-i mevsuldür.

CEVAP-2: الْبَنَاتُ kelimesi cem-i müennes olduğu için boşluğa gelmesi gereken ism-i mevsul cem-i müennes olmalıdır. Doğru cevap C seçeneğidir.

CEVAP-3: D seçeneğinde verilen مِنْ harf-i cerdir. B seçeneğinde verilen مَا müşterek ism-i mevsuldür. Diğer seçeneklerde yer alanlar has ism-i mevsuldür.

CEVAP-4: إِقْرَأْ بِسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ Ayetinde altı çizili kelime ism-i mevsulden sonra geldiği için sıla cümlesidir. Doğru cevap A seçeneğidir.

CEVAP-5: Has ism-i mevsuller hem akıllı hem de akılsız varlıklar için kullanılır. Doğru cevap D seçeneğidir.

أَنْ İLE MASTAR YAPMA

9 ÜNİTE

Muzari fiilin başına أَنْ edatı getirilerek (mek, mak, meyi, mayı, me, ma, mesi, ması) yani mastar anlamı elde edilir. Bu şekilde elde edilen mastara mastarı müevvel de denir. Bu konuda 6. ünitede muzari fiilin nasbı konusunu yeniden gözden geçiriniz. (Sy: 125)

Mazi fiilin başına da أَنْ edatı gelebilir. Mazi fiil mebni olduğu için mazi fiilin sonunda bir değişim olmaz.

ÖRNEK CÜMLELER

<table>
<tr><td>قَالَ الْمُدِيرُ: "عَلَيْكُمْ أَنْ تَجْتَهِدُوا كَثِيرًا"
Müdür: Çok çalışmanız gerekir dedi.</td><td>يَجِبُ عَلَيْنَا أَنْ نَقْرَأَ الْقُرْآنَ
Kur'an okumamız gerekir.</td></tr>
<tr><td>أَنْتُمَا تُرِيدَانِ أَنْ تُسَافِرَا إِلَى أَنْقَرَة
Siz ikiniz Ankara'ya gitmek istiyorsunuz.</td><td>هَلْ يُمْكِنُ أَنْ تَفْتَحَ الْبَابَ؟
Kapıyı açabilir misin?</td></tr>
<tr><td colspan="2">"أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا..."
"Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı?"(Hucurat: 12)</td></tr>
<tr><td colspan="2">"وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللهُ..."
"Hiçbir kâtip Allah'ın kendisine öğrettiği gibi yazmaktan geri durmasın; (her şeyi olduğu gibi) yazsın..." (Bakara:282)</td></tr>
</table>

Başına أَنْ edatı gelen muzari fiilin bazı sigalarında son harfinin harekesi üstün yapılır. Bayanların sayıca çok olduğu sigalar hariç sonunda ن bulunan sigalarda bu harf düşürülür.

SIRA BİZDE

Hangisinde (أَنْ) edatının kullanımıyla ilgili bir farklılık vardır?

A- أَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ

B- أُرِيدُ أَنْ أَكْتُبَ الرِّسَالَةَ

C- أَتَمَنَّي أَنْ يَنْجَحَا

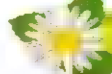
D- أَعْجَبَتْنِي أَنْ تُنَظِّفَ غُرْفَتَكِ

E- يَسُرُّنِي أَنْ كَتَبَ الْوَاجِبَ

A, B, C, D seçeneklerinde أَنْ edatı muzari fiillerin önünde, E seçeneğinde mazi fiilin başında kullanılmıştır. Doğru cevap E seçeneğidir.

MÜBTEDA-HABER UYUMU

İsim cümlesinin öznesine mübteda, yüklemine haber dendiğini öğrenmiştik. (Sayfa: 25) Mübteda ile haber arasında tekil, ikil, çoğul, müzekker ve müennes uyumu vardır.

TEKİL – MÜZEKKER-MÜENNES KULLANIMI

اَلْـمُدَرِّسَةُ مُخْلِصَةٌ Öğretmen samimidir.	اَلْـمُدَرِّسُ مُخْلِصٌ Öğretmen samimidir.
اَلطَّبِيبَةُ مَاهِرَةٌ Doktor beceriklidir.	اَلطَّبِيبُ مَاهِرٌ Doktor beceriklidir.

Mübteda tekil ve müzekker olursa haberde tekil ve müzekker olmalıdır.
Mübteda tekil ve müennes olursa haberde tekil ve müennes olmalıdır.
Mübteda ikil ve müzekker olursa haberde ikil ve müzekker olmalıdır.
Mübteda ikil ve müennes olursa haberde ikil ve müennes olmalıdır.

İKİL – MÜZEKKER-MÜENNES KULLANIMI

اَلْـمُدَرِّسَتَانِ مُخْلِصَتَانِ İki öğretmen samimidir.	اَلْـمُدَرِّسَانِ مُخْلِصَانِ İki öğretmen samimidir.
اَلطَّبِيبَتَانِ مَاهِرَتَانِ İki doktor beceriklidir.	اَلطَّبِيبَانِ مَاهِرَانِ İki doktor beceriklidir.

CEM-İ MÜZEKKER SALİM
CEM-İ MÜENNES SALİM KULLANIMI

اَلْـمُدَرِّسُونَ مُخْلِصُونَ Öğretmenler samimidir.	اَلْـمُدَرِّسَاتُ مُخْلِصَاتٌ Öğretmenler samimidir.
اَلْأَطِبَّاءُ مَاهِرُونَ Doktorlar beceriklidir.	اَلطَّبِيبَاتُ مَاهِرَاتٌ Doktorlar beceriklidir.

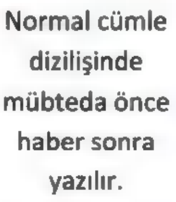

Mübteda cem-i müzekker salim olursa; haberde cem-i müzekker salim olmalıdır. Mübteda cem-i müennes salim olursa; haberde cem-i müennes salim olmalıdır.

AKILSIZ VARLIKLARIN ÇOĞUL KULLANIMI

اَلْأَشْجَارُ جَمِيلَةٌ Ağaçlar güzeldir.	اَلْبُيُوتُ قَدِيمَةٌ Evler eskidir.
اَلْأَقْلَامُ طَوِيلَةٌ Kalemler uzundur.	اَلْكُتُبُ رَخِيصَةٌ Kitaplar ucuzdur.

Normal cümle dizilişinde mübteda önce haber sonra yazılır. Mübteda marife haber nekredir.

Akılsız varlıkların çoğulları mübteda olursa haberleri tekil müennes olmalıdır.

HABERİN ŞİBHİ CÜMLE OLMASI

Haber bazen harf-i cer veya bir zarfla beraber de gelebilir. Bu şekilde gelen haberlere şibhi cümle denir. Haber şibhi cümle geldiğinde mübteda haber uyumu aranmaz.

اَلْكَلْبُ تَحْتَ الشَّجَرَةِ	اَلْأَبُ فِي الْبَيْتِ
Köpek ağacın altındadır.	Baba evdedir.
اَلْـمُسْلِمُونَ فِي الْـمَسْجِدِ	اَلطُّلَّابُ أَمَامَ الْـمَدْرَسَةِ
Müslümanlar camide.	Öğrenciler okulun önünde.

MÜBTEDANIN ÖZEL İSİM VEYA ZAMİR OLMASI

هُوَ عَادِلٌ	عُمَرُ عَادِلٌ
O adildir.	Ömer adildir.
هِيَ نَاجِحَةٌ	زَيْنَبُ نَاجِحَةٌ
O başarılıdır.	Zeynep başarılıdır.
أَنَا طَالِبَةٌ	نَحْنُ مُسْلِمُونَ
Ben öğrenciyim.	Biz müslümanız.

Mübteda bazen özel isim veya munfasıl (ayrı) zamir gelebilir. Bu durumda da cinsiyet ve sayı bakımından uyum devam eder.

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 9

SORU-1: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde dilbilgisel yanlışlık yapılmıştır?

A- اَلْبَيْتُ كَبِيرٌ B- أَحْمَدُ طَالِبٌ C- هُمْ مُعَلِّمُونَ

D- نَحْنُ مُسْلِمٌ E- اَلْبِنْتُ مَاهِرَةٌ

SORU-2: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde dilbilgisel yanlışlık yapılmıştır?

A- اَلْأَوْلَادُ مُجْتَهِدُونَ B- اَلْوَلَدُ يَنَامُ فِي سَرِيرِهِ

C- هُوَ تَذْهَبُ إِلَي الْبَيْتِ D- نَحْنُ نَعْبُدُ اللهَ

E- هُمَا يَشْرَبَانِ الشَّايَ

SORU-3: .... سَيَّارَةُ أَبِي Cümlesinde boş bırakılan yere hangisi getirilebilir?

A- سَرِيعَةٌ B- سَرِيعٌ C- لَوْنُهُ أَحْمَرُ D- جَمِيلَانِ E- نَظِيفَاتٍ

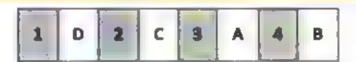
SORU-4: Aşağıdaki ifadelerin hangisi isim cümlesi değildir?

A- اَلْكَلْبُ وَفِيٌّ B- اَلْكِتَابُ الْـمُفِيدُ

C- اَلطَّائِرَةُ فِي السَّمَاءِ D- اَلْـمُدَرِّسَاتُ مَاهِرَاتٌ

E- اَلْبَيْتُ جَدِيدٌ

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-9 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	D	2	C	3	A	4	B

CEVAP-1: D seçeneğinde mübteda çoğul anlam içeren bir zamir, haber ise tekil kullanılmıştır. Diğer seçeneklerde mübteda ve haber uyumu vardır. Doğru cevap **D** seçeneğidir.

CEVAP-2: **C** seçeneğinde mübteda müfret bir zamir olarak gelmişken, haber fiil cümlesi şeklinde gelmiştir. Ancak fiil müennes olduğu için mübteda haber uyumu gerçekleşmemiş yanlışlık yapılmıştır. Diğer seçeneklerde mübteda ve haber uyumu vardır. Doğru cevap C seçeneğidir.

CEVAP-3: Muzaaf olan سَيَّارَةُ kelimesi mübtedadır. Mübteda müfret müennes bir kelime olduğu için haberin müfret müennes gelmesi gerekir. Doğru vevap **A** seçeneğidir.

CEVAP-4: **B** seçeneğinde verilen kelime dizini sıfat tamlamasıdır. Diğer seçeneklerde mübteda haber uyumu söz konusu olduğu için isim cümlesidir.

MAZİ FİİLİN ÖNÜNE قَدْ GELMESİ

قَدْ edatı mazi fiilin önüne gelir ve mazi fiile kesinlikle, muhakkak, mutlaka, yakınlık ve yemin anlamları katar. Bazen لَقَدْ–فَقَدْ şeklinde kullanılır.

Örnekleri inceleyiniz.

ÖRNEK CÜMLELER

قَدْ ذَهَبْنَا إِلَى الْـمُسْتَشْفَي Muhakkak hastaneye gittik.	قَدْ كَتَبَ أَحْمَدُ الرِّسَالَةَ Ahmet mektubu yazmıştı.
Yunus:57 "يَا اَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ" Ey insanlar! Size rabbinizden bir öğüt geldi.	
Tevbe:25 "لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللهُ..." Andolsun Allah size yardım etti.	Mü'minun:1 "قَدْ أَفْلَحَ الْـمُؤْمِنُونَ" Şüphesiz mü'minler kurtuluşa ermiştir.
Nisa:114 "فَقَدْ ضَلَّ ضَلاَلًا بَعِيدًا" Muhakkak uzak bir sapıklığa düşmüştür.	A'la:14 "قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّي" Şüphesiz nefsini arındıran kurtulmuştur.
قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ Namaz başlamak üzere.	لَقَدْ مَاتَ أَبُوهُ قَبْلَ وِلَادَتِهِ Babası, o doğmadan önce ölmüştü.

Muzari fiilden önce قَدْ edatı kullanılırsa ihtimal veya bazen anlamlarına gelir. قَدْ يَكُونُ عُمَرُ نَاجِحًا Ömer bazen başarılı olur.

MAZİ FİİLİN ÖNÜNE كَانَ.. قَدْ.. GELMESİ

Mazi fiilin önüne كَانَ.. قَدْ.. gelirse mişli geçmiş zamanın hikayesi ile anlam verilir.

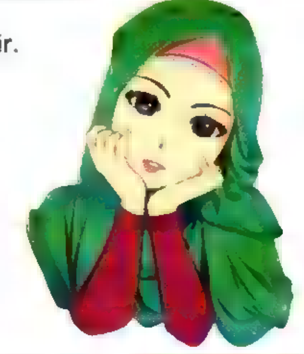

كَانَ الْـمُدَرِّسُ قَدْ شَكَرَ لِطَلِبَاتِهِ Öğretmen gerçekten öğrencilerine teşekkür etmişti.	كَانَتِ الْـمُدَرِّسَةُ قَدْ شَكَرَتْ لِطَلِبَاتِهَا Öğretmen gerçekten öğrencilerine teşekkür etmişti.
كُنْتُ قَدْ أَمْزَحْتُ يَا رِفَاقِي Arkadaşlar, şaka yapmıştım.	كُنَّا قَدْ شَاهَدْنَا هَذَا الْفِيلْمَ Gerçekten bu filmi izlemiştik.

Mişli geçmiş zamanın hikâyesini olumsuz yapmak için en öne مَا edatı getirilir.

مَا كَانَ الرَّجُلُ قَدْ ضَرَبَهُمْ Adam gerçekten onları dövmemişti.
مَا كَانَتْ قَدْ شَرِبَتِ الشَّايَ Gerçekten çayı içmemişti.

MUZARİ FİİLİN ÖNÜNE كَانَ GELMESİ

Muzari fiilin önüne كَانَ gelirse şimdiki ve geniş zamanın hikayesi ile anlam verilir. Şimdiki zamanın hikâyesini olumsuz yapmak için en öne مَا edatı getirilir. Örnekleri inceleyiniz.

مَا كَانَتِ الْـمُدَرِّسَةُ تَشْكُرُ لِطَلِبَاتِهَا Öğretmen öğrencilerine teşekkür etmiyordu.	كَانَ الْـمُدَرِّسُ يَشْكُرُ لِطَلِبَاتِهِ Öğretmen öğrencilerine teşekkür ediyordu.
مَا كُنَّا نَزُورُ أَقَارِبَنَا Akrabalarımızı ziyaret etmezdik.	كُنْتُ أَقْرَأُ الْقُرْآنَ الْكَرِيمَ Kur'an-ı Kerim okurdum.

"سُبْحانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ"

Bunu hizmetimize veren Allah'ın şanı yücedir. Bunlara bizim gücümüz yetmezdi. (Zuhruf:13)

"وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولاً"

Biz, bir peygamber göndermedikçe azap edici değiliz. (İsra:15)

"وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا الله"

Eğer Allah'ın bizi eriştirmesi olmasaydı, biz hidayete ermiş olamazdık. (Araf:43)

ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME - 10

SORU-1: Hangisi diğerlerinden farklıdır?

A- قَدْ شَاهَدَ أَحْمَدُ التِّلْفَازَ
B- قَدْ ضَرَبَهُ الْحِمَارُ
C- قَدْ أَشْرَبُ اللَّبَنَ

D- قَدْ رَكِبْنَا الْحَافِلَةَ
E- قَدْ ذَهَبْنَا إِلَى السُّوقِ

SORU-2: Hangisinde قَدْ kesinlik anlamı içerir?

A- قَدْ يَسْجُدُ عُمَرُ لِرَبِّهِ
B- قَدْ يَنْزِلُ الْـمَطَرُ

C- قَدْ تَقْرَأُ فَاطِمَةُ الْكِتَابَ
D- قَدْ وَصَلَتِ السَّيَّارَةُ

E- قَدْ نَعْرِفُ هَذِهِ الْـبِنْتَ

SORU-3: "Çocuk süt içmiyordu" cümlesinin Arapçası hangisidir?

A- مَا كَانَ الطِّفْلُ قَدْ شَرِبَ الْحَلِيبَ
B- مَا كَانَ الطِّفْلُ قَدْ شَرِبَ الْـمَاءَ

C- مَا كَانَ الطِّفْلُ قَدْ أَكَلَ الْخُبْزَ
D- كَانَ الطِّفْلُ يَشْرَبُ الْحَلِيبَ

E- مَا كَانَ الطِّفْلُ يَشْرَبُ الْحَلِيبَ

ÜNİTE DEĞERLENDİRME-9 ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1	C	2	D	3	E

CEVAP-1: Sadece **C** seçeneğinde قَدْ dan sonra muzari fiil kullanılmıştır.

Diğer seçeneklerde قَدْ dan sonra mazi fiil kullanılmıştır.

CEVAP-2: Muzari fiilin önünde kullanılan قَدْ edatı ihtimal, mazi fiilin başına gelen قَدْ edatı kesinlik ifade eder. Böyleyken mazi fiil sadece **D** seçeneğinde kullanılmıştır.

CEVAP-3: A, B, C seçeneklerinde قَدْ dan sonra mazi fiil geldiği için geçmiş zamanın hikayesi ile tercüme edilir. D seçeneğinde şimdiki zaman anlamı veren muzari fiil kullanılsa da olumsuzluk edatı kullanılmamıştır. Doğru cevap **E** seçeneğinde verilmiştir.

الحمد لله رب العالمين

Bu kitap, özelde İmam Hatip Liseleri, genelde Arapça okutan tüm Fen ve Anadolu ve Sosyal Bilimler Liselerinde okuyan öğrencilerimizin ders kitaplarında işlenen dilbilgisi konularını kendi kendilerin öğrenebilmeleri için hazırlanmıştır. Bu amaçla ders kitabında işlenen dilbilgisi konuları düzeye uygun, akıcı ve anlaşılır bir üslupla anlatılmış, konunun sonunda anlama sorularına yer verilerek öğrencilerimizin öğrendiklerini test etmeleri ve kitaptan azami faydalanmaları hedeflenmiştir.

Akşemsettin Mah. Kınalızade Sk. No:15/A Fatih - İST.
Tel:0212 531 69 95 - 0212 531 69 96
mektepyayinlari@hotmail.com
www.mektepyayinlari.com.tr

